



Ο ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ

ΕΟΚΑ 1955-1959



ΕΙΣ ΟΚΩΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΣ ΑΜΥΝΕΘΘΑΙ ΠΕΡΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ



ΤΕΥΧΟΣ
33

ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α. 1955-59

Ιούλιος - Δεκέμβριος 2012



ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ

ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ Ε.Ο.Κ.Α

1955-1959

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Θάσος Σοφοκλέους
Πρόεδρος των Συνδέσμων
Προδρόμου 40, Στρόβολος
Λευκωσία
Τηλ.: 22423333

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ανδρέας Μαϊμάρης
Μίμης Βασιλείου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μίμης Βασιλείου

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Λάκης Λοϊζίδης
ΛΙΘΟΠΡΕΣ ΛΤΔ
Τηλ.: 22678172
Λευκωσία

ISBN 1450-4006

Μήνυμα

του Προέδρου των Συνδέσμων μας κ. Θάσου Σοφοκλέους

Στους δύσκολους καιρούς που περνούμε σήμερα και κάτω από συνθήκες εθνικής συμφοράς και οικονομικής εξαθλίωσης, αναμένουμε οι απανταχού χριστιανοί τη γέννηση του Θεανθρώπου Χριστού, για να μας φέρει μηνύματα ελπίδας και αισιοδοξίας, να ανανεώσει την πίστη μας, να ενδυναμώσει την αντοχή



Δυστυχώς η ανθρωπότητα έχει ξεφύγει από τις αρχές και τις αξίες που πρέπει να διέπουν τον τρόπο της ζωής μας. Μια και μόνη από τις εντολές του Χριστού είναι αρκετή για να κρατήσει τις ισορροπίες ανάμεσα στους ανθρώπους: «Ο σύ μισείς ετέρω μή ποιήσης».

και την καρτερία μας και να εμπνεύσει τον νου και την καρδιά μας. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις των καιρών, να συνεχίσουμε με αξιοπρέπεια, θάρρος και παλληκαριά τον αγώνα για απελευθέρωση των κατεχομένων μας, την απομάκρυνση των στρατευμάτων κατοχής και όλων των εποίκων. Αναμένουμε τη γέννηση του Θεανθρώπου για να απαλύνει τις καρδιές, να εμπνεύσει και να φωτίσει τους δυνατούς της γης να εγκαταλείψουν τους πολέμους και την μεταξύ τους εχθρότητα και να αντιμετωπίσουν τα μεταξύ τους προβλήματα με πνεύμα κατανόησης, συνύπαρξης αμοιβαιότητας και αγάπης.

Μόνο έτσι μπορεί να βασιλεύσει μεταξύ μας η ΑΓΑΠΗ, που είναι το μόνο μέσο που θα οδηγήσει όλους μας στη σωματική και ψυχική κάθαρση για να μπορέσουμε να υποδεχθούμε τον εναθροπισάντα Κύριο «εν καθααίς καρδίαις».

Με αυτές τις σκέψεις αγαπητοί συναγωνιστές και συναγωνίστριες εύχομαι σε όλους και στον καθένα ξεχωριστά όπως ο αναμενόμενος υιός του Θεού, ο γλυκύτατος Ιησούς, φωτίζει συνεχώς τον νου και την καρδιά μας και ο καινούργιος χρόνος να φέρει κάθε προσωπική και οικογενειακή ευτυχία και χαρά σε όλους και στον τόπο μας ελευθερία και αλληλοεκτίμηση.

Αρακοίγωση

Προς όλους τους αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α. 1955-1959

17 Αυγούστου 2012

«Επειδή το θέμα για τα βασανιστήρια που υπέστησαν Κύπριοι Αγωνιστές κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού Αγώνα της Ε.Ο.ΚΑ, από τες δυνάμεις κατοχής και ειδικά από τους βασανιστές που έφεραν οι Άγγλοι αποικιοκράτες στην Κύπρο, έχει πάρει την πορεία προς τη δικαιοσύνη, παρακαλώ θερμά όπως, όσοι από τους συναγωνιστές μας βασανίστηκαν και επιθυμούν να περιληφθεί και η περίπτωσή τους στην αγωγή που θα κάνουμε εναντίον της Αγγλικής Κυβέρνησης και των Άγγλων βασανιστών, συμπληρώσουν και μας αποστείλουν το επισυνημμένο ερωτηματολόγιο».

Συναγωνιστικά

Θάσος Σοφοκλέους

Πρόεδρος Συνδέσμων Αγωνιστών

Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 1955-59

Του Μητροπολίτη Πάφου Γεωργίου

Α' ΜΕΡΟΣ

Στην Π.Δ., και συγκεκριμένα στο βιβλίο του Δευτερονομίου, ο Θεός δίνει εντολή στον Ισραηλιτικό λαό να μη λησμονεί πώς εσώθη από τη δουλεία της Αιγύπτου: «Μνήσθητε την ημέραν της εξόδου υμών εκ γης Αιγύπτου», και παρακάτω «ον τρόπον ελυτρώσατο υμᾶς Κύριος».



τους αιώνες αγώνες του Κυπριακού Ελληνισμού, κυρίως δε ο αγώνας της ΕΟΚΑ, **τώρα που οι ήρωες θεωρούνται από πολλούς «κοροίδα» και οι αγώνες «μωρία», η ιστορική μνήμη αποτελεί ουσσιωδέστατο στοιχείο της επιβίωσής μας ως Ελλήνων στον χώρο τού-**

Ήταν ανάγκη να θυμούνται με ποιο τρόπο απέκτησαν την ελευθερία τους, προκειμένου και την ίδια την ελευθερία να εκτιμήσουν αλλά και όσους συνέβαλαν σ' αυτό το κατόρθωμα να ευγνωμονούν. Η μνήμη είναι απαραίτητο συστατικό της επιβίωσης ενός λαού.

Κάτω απ' αυτό τον φακό είδα κι εγώ την πρόταση της Ακαδημίας Ιστορικών Σπουδών του Ιδρύματος Απελευθερωτικού Αγώνα ΕΟΚΑ 1955-1959, για να μιλήσω για τον απελευθερωτικό μας αγώνα, με αναφορά στον ρόλο της Εκκλησίας σ' αυτόν. Και έκρινα πως ιδιαίτερα σήμερα που η μακροχρόνια πλύση εγκεφάλου κατεδάφισε τα πρότυπα αρετής που ανέδειξαν οι ανά

το. Αυτή χαράσσει τα εθνικά πλαίσια στα οποία οφείλει να κινηθεί σήμερα ο Κυπριακός Ελληνισμός. Αυτή θεριεύει την εθνική συνείδηση, οδηγώντας στην επίγνωση του χρέους προς την πατρίδα. Αν οι Έλληνες της Κύπρου δεν είχαμε ιστορική συνείδηση και επίγνωση της εθνικής αποστολής μας, πράγματα που τροφοδοτούνται από την ιστορική μνήμη, θα είχαμε, από πολλού σβήσει οριστικά και για πάντα, κάτω από τα ανελέητα πλήγματα της θηριωδίας των αλλεπάλληλων κατακτητών. Κι από την άλλη, όπως κι οι Εβραίοι, θα πρέπει να μνημονεύουμε με ευγνωμοσύνη όσους συντέλεσαν στην απελευθέρωση μας από τον Αγγλικό ζυγό. Δεν πρέπει εξάλλου να ξεχνούμε

ότι τα μεγάλα γεγονότα εις την Ιστορία, και τέτοιο γεγονός ήταν ο απελευθερωτικός μας αγώνας, ουδέποτε παύουν να επηρεάζουν τους μεταγενέστερους. Είναι οι οδηγοί των λαών προς ένα καλύτερο αύριο και προς ένα ευτυχέστερο μέλλον. Γι' αυτό κι έχουμε χρέος να τα μνημονεύουμε.

Ομολογώ πως αισθάνομαι άβολα, εγώ που, λόγω ηλικίας, δεν πήρα μέρος στον μεγάλο εκείνο αγώνα, να μιλήσω γι' αυτόν μπροστά σε τιμημένους αγωνιστές που μετουσίωσαν τα λόγια σε πράξεις, που έπαιξαν τότε τη ζωή τους «κορώνα-γράμματα», που στερήθηκαν τα πάντα περιπλανώμενοι «εν σπηλαίοις και όρεσι και ταις οπαίς της γης», κατά την εκκλησιαστική μας ορολογία. Θα προσπαθήσω, όμως, «συνεχόμενος φόβω», να ανταποκριθώ στην υποχρέωση που ανέλαβα, επικαλούμενος την επιείκειά σας.

Το '55 δεν ήταν, ασφαλώς, η πρώτη φορά κατά την οποία ο Κυπριακός ελληνισμός εξηγήρθη για την ανάκτηση της ελευθερίας του. Σχεδόν από την επαύριον της κάθε υποδούλωσης άρχιζαν τα απελευθερωτικά κινήματα. Γράφει ο Νικόλαος Σαρίπολος πως «η ελευθερία, δύναμις ούσα της ψυχής απονεκρούται εάν μη διηνεκώς περί ταύτην ασχολούμεθα». Και οι Έλληνες της Κύπρου δεν έπαψαν ούτε στιγμή να ασχολούνται μ' αυτή. Το κίνημα του Ονήσιλου, το κίνημα του

Ευαγόρα του Α', του βασιλιά της Σαλαμίνας, είχαν προηγηθεί αιώνες πολλούς πριν. Μα και όλα τα άλλα, μέχρι το τελευταίο κίνημα, του Οκτωβρίου του 1931, δηλώνουν ότι η εθνική συνείδηση των Ελλήνων της Κύπρου ουδέποτε εσίγησε, ακόμα και κάτω από τις πιο καταθλιπτικές συνθήκες της δουλείας. Όλες οι επαναστάσεις, ακόμα και οι αποτυχημένες συντήρησαν αναμμένη τη φλόγα. Κι ήταν αυτό και σπουδαίο και απαραίτητο.

Η ειρήνη είναι μέγα αγαθόν, αλλά μόνον ως αποτέλεσμα ελευθερίας είναι επιθυμητή και πρόξενος αξίου βίου στους Έλληνες. **Πάνω από την ειρήνη οι Έλληνες έθεταν την αξιοπρέπεια του ανθρώπου και την ελευθερία.** Γι' αυτό και συνεχώς αγωνίζονταν για την ανάκτησή της, όσες φορές την έχαναν.

Ο αγώνας της ΕΟΚΑ, όμως, το θαύμα του έπους του '55, δεν ήταν μια από τις πολλές εξεγέρσεις των Κυπρίων. Υπήρξε μια μοναδική και εξόχως δυναμική εξόρμηση του Κυπριακού Ελληνισμού από την ταπείνωση δουλείας αιώνων στα υψηλά επίπεδα των εθνικών του πόθων **Υπήρξε ένας θρίαμβος της ελληνικής αρετής. Ήταν η συνισταμένη όλων των αγώνων του Κυπριακού Ελληνισμού.**

Από το 1191, που βίαια απεσπάσθη από την Ελληνική Βυζαντινή Αυτοκρατορία, ο Κυπριακός λαός, που είχε

διακριθεί στην Ιστορία και στον πολιτισμό, δεν έπαυσε να αγωνίζεται με κάθε τρόπο και να επιδιώκει την ενσωμάτωσή του στον Ελληνικό κορμό. Τον χαρακτήρα των Ελλήνων της Κύπρου δεν ίσχυσαν να αλλάξουν ούτε οι αιώνες, ούτε και οι ξένοι κατακτητές. Η ιερότητα του αγώνα του Κυπριακού Ελληνισμού και το δίκαιο του πόθου του για ένωση με την Ελλάδα αναγνωρίστηκε κι από τους ίδιους τους άγγλους κατακτητές όταν η Κύπρος προσεφέρθη στην Ελλάδα, το 1915, έναντι του τιμήματος της εξόδου της χώρας από την ουδετερότητα, κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο. Αν οι Άγγλοι δεν αναγνώριζαν την εθνική ταυτότητά μας και το δίκαιο των αιτημάτων μας, δεν θα έκαναν εκείνη την προσφορά. Η παρασπονδία τους έδειξε, απλώς, πως οι κατακτητές είναι πάντα οι ίδιοι. Αλλάζουν φυλή και γλώσσα, κάποτε και θρησκεία, μα οι μεθοδεύσεις παραμένουν οι ίδιες. Ίδιοι, όμως, κι απαρράλακτοι και αιώνιοι και ακατάλυτοι σαν βράχος έμειναν ανά τους αιώνες, οι αγωνιστές της ελευθερίας, φύτρα της ίδιας φυλής. Γι' αυτό και μιμούμενος τους προγόνους του, όταν όλες οι άλλες μέθοδοι απέτυχαν, ο Ελληνικός Κυπριακός λαός απεφάσισε, το κλειστό για τον κυρίαρχο, ζήτημα, να το ανοίξει διά των όπλων, έχοντας καθοδηγητή την Εκκλησία του και επί κεφαλής τού αγώνα του τον Εθνάρχη

Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και τον τότε συνταγματάρχη Γεώργιο Γρίβα Διγενή. Ήταν η απάντηση σε κάθε είδους τεθλασμένες διαδρομές με τις οποίες επιχειρούσε να παραπλανήσει ο κατακτητής και να διαιωνίσει την κυριαρχία του.

Αιώνιο πρόβλημα της φυλής ήταν η ανέκαθεν αριθμητική μειονεξία της μέσα σ' ένα κατακλυσμό βαρβάρων: Περσών στην αρχαιότητα, Τούρκων αργότερα, μιας ολόκληρης Αγγλικής αυτοκρατορίας στο τέλος. Κι η σύγκριση μεγεθών ήταν, εκ των πραγμάτων, αναπόφευκτη. Υπήρξαν ασφαλώς και τότε φωνές ότι είμαστε λίγοι και αδύναμοι κι ότι δεν θα 'πρεπε να τα βάλουμε με μίαν αυτοκρατορία. Μα ήταν κι η απάντηση διαχρονική: Η Ιστορία λέει ότι δεν νικούν πάντοτε οι πολλοί. Κι η ιστορική εμπειρία το απέδειξε πολλές φορές. Μ' αυτό τον συλλογισμό ούτε το '21 θα 'πρεπε να γίνει, ούτε το '40, ούτε άλλες εξεγέρσεις για την ελευθερία των λαών. Πάντοτε, σχεδόν, εκείνοι που αγωνίζονταν για την ελευθερία ήταν οι λίγοι. Κάτω από την άνιση σχέση των αριθμών, όμως, βρίσκεται η ισορροπημένη σχέση των αξιών που σαν γενεσιουργές αιτίες διαμορφώνουν γεγονότα και αποτελέσματα σύμφωνα με τον αιτιοκρατικό νόμο της Ιστορίας. Οι λίγοι, ο Κυπριακός Ελληνισμός, ήταν αξία, οι πολλοί -οι αποικιοκράτες- ήταν απλό άθροισμα μονάδων. **Οι λίγοι ανυψώ-**

θησαν σε αξία γιατί τους ένωνε δυναμικά το ιδανικό της ελευθερίας. Οι πολλοί ήσαν οι ίδιοι δούλοι, αφού δουλείαν υπηρετούσαν. Η πείρα είχε διδάξει τον Κυπριακό Ελληνισμό πως στη διεθνή σκηνή κανείς δεν χαρίζεται. Παίρνεις όταν έχεις δύναμη, ή όταν μπορείς να προκαλέσεις υπολογίσιμη ζημιά στον εχθρό.

Τότε είχαν ξεγεραθεί άλλοι λαοί, εντελώς άγνωστοι στον πολιτισμό και στην Ιστορία, απαιτώντας την ελευθερία τους. Θα μπορούσαν οι Έλληνες της Κύπρου να. σιωπήσουν: Να ζήσουν σε μια ζωώδη ευημερία: Όποιος δέχεται το όνειδος που υφίσταται, χωρίς να νιώθει έντονα την ανάγκη να το αποπλύνει, μένει για πάντα στην εθνική καταισχύνη, ανήμπορος να πραγματώσει τα ανώτερα ιδανικά για τα οποία είναι πλασμένη η ανθρώπινη φύση. Τέτοιοι δεν ήσαν οι Έλληνες.

Παράδοση αιώνων δείχνει πως για τους Έλληνες η Ελευθερία είναι η ύψιστη αξία χωρίς την οποία δεν

νοείται ζωή. Γι' αυτό και το τίμημα για την κατάκτηση και τη διατήρησή της είναι η ίδια η ζωή. Ή ζεις ελεύθερος, ή δεν είσαι άνθρωπος. **Ελεύθερος άνθρωπος είναι εκείνος που κρατά μέσα του τη φλόγα της ελευθερίας και την επιδιώκει ακατάπαυστα, έστω κι αν είναι αλυσοδεμένος. Γι' αυτό κι ο αγώνας της ΕΟΚΑ, ο αγώνας των Ελλήνων της Κύπρου, δεν ήταν αγώνας για καλύτερευση των συνθηκών της ζωής, ή την αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος. Δεν ήταν εξέγερση για απόκτηση πολιτικών δικαιωμάτων και εξασφάλιση κοινωνικής δικαιοσύνης. Το ζητούμενο ήταν η εθνική ελευθερία που αποτελούσε το κύριο φυλετικό γνώρισμα του έθνους και τη σπονδυλική στήλη της ιστορικής του ζωής.**

Και αφού τέτοια ήταν η επιδίωξη του επικού εκείνου αγώνα, ποιο ήταν το υπόβαθρο στο οποίο στηρίχτηκε και ποιες οι δυνάμεις που τον οιστρηλάτησαν;



Συνεχίζεται στο επόμενο τεύχος

Ο ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ

Έρευνα Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

Τώρα να σας ειπώ, γράφει ο Υψηλάντης, ότι οι Άγγλοι θα μαςβάλουν εις το χέρι τους, έχουν πρώτα όλους τους σημαντικούς μας, αν δεν τους φαρμακώσουν, καθώς έκαμαν εις τας Ινδίας, όλους τους μεγάλους (οπληρχηγούς), τ' ολιγώτερο, να τους εξαρματώσουν δια να μην έχουν από αυτούς και να φέρουν ειδικά τους άρματα εις τον τόπο μας, ύστερα δια να μπορούν να κρατούν τον λαό εις την εξουσία τους και να τον κάμουν ό,τι θέλουν, θα του σηκώσουν όλα τα μέσα του πλουτισμού και ως πραγματευταί ιντερεσσάτοι θα εξοδεύσουν τις πραγματίες των εις τον τόπον μας, ως εις τον καιρό της Τουρκίας, και ως νοικοκυρέοι (απόλυτοι κυρίαρχοι) θα παίρνουν αυτοί τις εδικές μας... Τι λοιπόν δείχνει η προσπάθεια των αντιπατριωτών να μας δώσουν εις τους Άγγλους, παρά την ελπίδα να αυθεντεύουν αυτοί εφ' όρου ζωής εις την πατρίδα μας; Αφού τόσον τυφλά ενεργούν, τάχα διά το καλό μας, εις ημάς λοιπόν μένει να ενωθώμεν όσοι αληθώς αγαπώμεν την πατρίδα και να εναντιωθώμεν εις τους τοιούτους, δια να μην την αφήσωμεν να σκλαβωθή χειρότερα. Έχουμε παραπολύ ακριβά αγορασμένη την ελευθερία μας ώστε



να την χαρίσωμε τόσο φθηνά στον τυχόντα».

Και παρακάτω εξηγεί πιο καθαρά και πατριωτικά ο Υψηλάντης τα βαθύτερα κίνητρα του εθνικού ξεπουλημού. «...Οι ολίγοι κακοί πατριώται, βλέποντες ότι εις την κατάστασιν όπου κατάν-

τησαν εξ αιτίας των τα πράγματα, αυτοί δεν θα ημπορέσουν να βασταχθούν εις τα πόστα των, απόφασιν έκαμαν να παραδώσουν την πατρίδα εις τα χέρια των Άγγλων, κάμνοντάς τους τελείως νοικοκυρέους εις όλα μας. Διότι αυτό σημαίνει η απόλυτος υπεράσπισις, οπού ζητούν από τους Άγγλους. Πολλά ολίγον τους μέλλει, ότι σκλαβώνουν την πατρίδα χειρότερα, παρά οπού ήτον αποκάτω από τον Τούρκο [οι αστοκοτζαμπάσηδες]. Αυτοί στοχάζονται ότι οι Άγγλοι αυτούς θα τους τιμήσουν με αξίες και θα τους κυβερνήσουν, διατί τους έδωκαν αυτοί την Ελλάδα. **Όθεν άλλο δεν κάνουν παρά να τάζουν μεγάλα καλά στον ένα και στον άλλο, διά να τους κάμουν να υπογράψουν την πώλησιν και να την κάμουν ως από μέρους όλων των Ελλήνων».**

Γράμμα του Δημ. Υψηλάντη προς τον Γκούρα από Ναύπλιο 3.8.1825.

Αθην. Αρχείο Α', 471-472.

Η ΕΛΛΑΣ ΤΩΝ 2 ΗΠΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ 5 ΘΑΛΑΣΣΩΝ

Έρευνα Ανδρέα Μαϊμάρη

Βενιζέλος/ Ελευθέριος. Έλληνας πολιτικός (Μουρνιές, Κρήτη 1864 - Παρίσι 1936). Σπούδασε νομικά στο πανεπιστήμιο Αθηνών κι εγκαταστάθηκε ως δικηγόρος στα Χανιά (1886), όπου αναμίχθηκε και στην πολιτική. Τον επόμενο χρόνο εξελέγη βουλευτής Κυδωνιών κι αναδείχθηκε από την πρώτη ώρα σε ηγετική πολιτική φυσιογνωμία με τη ρητορική του δεινότητα, την πολιτική διορατικότητα κι ευτολμία. Στην Κρητική επανάσταση του 1896 τήρησε επιφυλακτική στάση, γιατί την έκρινε άκαιρη, αλλά τον Ιανουάριο του 1897 έλαβε μέρος στην Επανάσταση των Κρητών, που συγκεντρώθηκαν στο Ακρωτήριο, και διεδράματίσε πρωτεύοντα ρόλο στην εξέλιξή της. Έγινε μέλος της Διοικούσης Επιτροπής του Στρατοπέδου του Ακρωτηρίου κι αντιπροσώπευσε την Επανάσταση στις διαπραγματεύσεις με τους προξένους των Μεγάλων Δυνάμεων και τους ναυάρχους των ναυλοχούντων εκεί ευρωπαϊκών στόλων. Με διακοίνωσή του, που τη χαρακτηρίζει πολιτικός ρεαλισμός, προς τους εκπροσώπους των Μεγάλων Δυνάμεων ο Β. εδήλωνε, μετά τη δυσμενή έκβαση του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897,

ότι σύμφωνα «προς τας υπαγορεύσεις της πρακτικής πολιτικής ... είμεθα υπόχρεοι ν' αποδεχθώμεν την αυτονομίαν ως νέον σταθμόν προς εκπλήρωσιν του εθνικού Ιδεώδους».

Με την άφιξη του πρίγκιπα Γεωργίου ως Ύπατου Αρμοστή Κρήτης τον Απρίλιο του 1899, ο Β. ονομάστηκε Σύμβουλος της Ανωτέρας Διευθύνσεως Δικαιοσύνης. Τον Μάρτιο του 1901 απολύθηκε λόγω διαφωνιών στον χειρισμό του θέματος της ενώσεως κι ανέλαβε την ηγεσία της αντιπολιτεύσεως. Επακολούθησε οξεία και μακροχρόνια διαμάχη με τον Ύπατο Αρμοστή και τον Μάρτιο του 1905 ηγήθηκε της Επαναστάσεως του Θερίσου, με την οποία εξανάγκασε σε παραίτηση τον πρίγκιπα Γεώργιο και προκήρυξε την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, την οποία όμως απέκρουσαν οι Μεγάλες Δυνάμεις, που δέχθηκαν μόνο ορισμένες μεταρρυθμίσεις του πολιτεύματος. Τον Σεπτέμβριο του 1908 ο Β. με ένοπλο συλλαλητήριο στα Χανιά κήρυξε την ανεξαρτησία της Κρήτης, ανέλαβε τα υπουργεία Εξωτερικών και Δικαιοσύνης, και στις αρχές του 1910 εξελέγη πρόεδρος της Συνελεύσεως κι αργότερα πρωθυπουργός. Τα γεγονότα

αυτά είχαν ως συνέπεια να εξαναγκαστούν σε αποχώρηση τα ξένα στρατεύματα και να επεκταθεί η πολιτική ακτινοβολία του Β. σε όλο τον ελληνισμό, ελεύθερο και αλύτρωτο.

Εν τώ μεταξύ στην Αθήνα εξεργάγη τον Αύγουστο του 1909 η «Επανάσταση του Γουδί», οι ηγέτες της οποίας, μπροστά στις δυσκολίες που συναντούσαν κατά την εφαρμογή του ανακταστικού της προγράμματος, κατέφυγαν στον Β. ζητώντας τη συνδρομή του. Αυτός έρχεται τότε στην Αθήνα και συμβουλεύει να σχηματιστεί υπηρεσιακή κυβέρνηση και να γίνουν εκλογές αναθεωρητικής Βουλής. Ύστερα από ταλαντεύσεις προσανατολίζονται στη λύση αυτή ο βασιλιάς και ο πολιτικός κόσμος και τον Αύγουστο του 1910 διενεργούνται εκλογές, στις οποίες ο Β., ενώ απουσίαζε στην Ελβετία, εκλέγεται πανηγυρικά βουλευτής Αθηνών. Επιστρέφει αμέσως στην Ελλάδα και εμφανίζεται για πρώτη φορά σε λαϊκή συγκέντρωση στην πλατεία Συντάγματος, όπου στις επίμονες κραυγές του πλήθους για Συντακτική Συνέλευση αντιτάσσει το δικό του σύνθημα για Αναθεωρητική, θεωρώντας άκαιρη και εθνικώς ασύμφορη την ανακίνηση δυναστικού ζητήματος. Ίδρυσε τότε το κόμμα των Φιλελευθέρων, σχημάτισε, τον Οκτώβριο του 1910, την πρώτη κυβέρνηση, διέλυσε τη Βουλή και προκήρυξε εκλογές αναθεωρητικής Βουλής για τον Δεκέμβριο του 1910,

από τις οποίες απέσχον τα άλλα κόμματα και το κόμμα του κυριάρχησε. Η Βουλή αυτή ψήφισε το νέο Σύνταγμα (1911) και τον Μάρτιο του 1912 έγιναν νέες εκλογές με γενική συμμετοχή των κομμάτων, στις οποίες θριάμβευσε πάλι το κόμμα Φιλελευθέρων κι ο Β. σχημάτισε τη δεύτερη κυβέρνησή του. Χωρίς χρονοτριβή αφιερώθηκε στη στρατιωτική αναδιοργάνωση και διοικητική ανασύνταξη της χώρας για να μη βρεθεί ανέτοιμη η Ελλάς ν' αντιμετωπίσει τα εγκυμονούμενα στον βαλκανικό χώρο γεγονότα, που προανήγγελλαν την επερχόμενη πολεμική θύελλα. Κατόπιν προσχώρησε στη συμμαχία των βαλκανικών κρατών και τον Σεπτέμβριο του 1912 κηρύχθηκε ο πόλεμος κατά της Τουρκίας. Ακολουθούν οι εκστρατείες κατά της Τουρκίας (1912) και κατά της Βουλγαρίας (1913) υπό τη στρατιωτική ηγεσία του διαδόχου Κωνσταντίνου και οι Βαλκανικοί πόλεμοι τερματίζονται με τις συνθήκες ειρήνης του Λονδίνου και Βουκουρεστίου, όπου η διπλωματική δεξιοτεχνία του Β. συνετέλεσε στον εδαφικό διπλασιασμό της Ελλάδος, της οποίας τα σύνορα μετετέθησαν από τη Μελούνα στη γραμμή Νέστου.

Με την έναρξη του πρώτου παγκοσμίου πολέμου, το φθινόπωρο του 1914, η διαφωνία μεταξύ του βασιλιά Κωνσταντίνου και του πρωθυπουργού Βενιζέλου για τη στάση της Ελλάδος παίρνει τη μορφή του «Εθνικού Διχα-

σιμού» με καταστρεπτικές για το έθνος συνέπειες. Ο Κωνσταντίνος υποστηρίζει την πολιτική της ουδετερότητας, ο Β. την πολιτική της εξόδου της Ελλάδος στον πόλεμο παρά το πλευρό των Συμμάχων Αγγλογάλλων (ANTANT) και η διαφωνία αυτή προκαλεί την παραίτηση του Β. τον Φεβρουάριο του 1915, αλλά στις εκλογές του Μαΐου πλειοψηφεί το κόμμα Φιλελευθέρων κι επανέρχεται στην εξουσία. Νέα διαφωνία ως προς τις υποχρεώσεις της Ελλάδος προς τη σύμμαχο Σερβία προκαλεί δεύτερη παραίτηση του Β., διαλύεται πάλι η Βουλή και προκηρύσσονται εκλογές για τον Δεκέμβριο του 1915, από τις οποίες απέχει το κόμμα Φιλελευθέρων και καταγγέλλει το κύρος τους, καθώς και τη στάση του στέμματος ως αντισυνταγματική. Η οξεία αυτή διάσταση γνώμων οδηγεί στην έκρηξη του κινήματος Θεσσαλονίκης (Σεπτέμβριος 1916) όπου φθάνει ο Β. και σχηματίζει τριανδρία (Βενιζέλος, Κουντουριώτης και Δαγκλής), ιδρύει το «Κράτος της Θεσσαλονίκης» με την προσχώρηση της βορείου Ελλάδος και των νησιών του Αιγαίου, και συγκροτεί τον στρατό της «Εθνικής Αμύνης», τον οποίο εντάσσει στο μακεδονικό μέτωπο στο πλευρό των Αγγλογάλλων. Τον Μάιο του 1917 εκθρονίζεται από τους Συμμάχους ο βασιλιάς Κωνσταντίνος κι ανεβαίνει στον θρόνο ο πρίγκιπας Αλέξανδρος, ο οποίος αναθέτει στον Β. τον σχηματι-

σμό κυβερνήσεως κι έτσι αποκαθίσταται το ενιαίο ελληνικό κράτος, που μετέχει πλέον ολοκληρωτικά στον παγκόσμιο πόλεμο παρά το πλευρό των Συμμάχων.

Μετά τη λήξη του πολέμου ο Β. υπήρξε από τους πρωταγωνιστές στο συνέδριο της ειρήνης και στις διασκέψεις του Νείγυ και των Σεβρών, όπου επέδειξε εξαιρετικές διπλωματικές ικανότητες και υπέγραψε τις ομώνυμες συνθήκες, με τις οποίες εδημιουργείτο «η Ελλάς των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών» με την προσάρτηση της Θράκης και την «εντολή» στη Μ. Ασία. Στην επιστροφή του για την Ελλάδα μετά την υπογραφή των συνθηκών της ειρήνης έγινε απόπειρα δολοφονίας εναντίον του στον σταθμό της Λυών από δύο αποτάκτους Έλληνες αξιωματικούς και τραυματίστηκε ελαφρά. Η ελληνική πρωτεύουσα τον υποδέχθηκε με ενθουσιασμό και του απέδωσε μεγάλες τιμές, ενώ η Βουλή τον ανακήρυξε «άξιον της πατρίδος», αλλά στις εκλογές της 1 Νοεμβρίου 1920, τις οποίες έκαμε ο ίδιος, το κόμμα των Φιλελευθέρων νικήθηκε, ο Β. απέτυχε προσωπικώς κι έφυγε για τη Γαλλία, δηλώνοντας με διάγγελμα προς τον λαό ότι «καταλείπει την αρχήν και την πολιτικήν σκηνήν».

Μετά τη μικρασιατική καταστροφή και την επανάσταση του 1922 ο Β. αντιπροσώπευσε την Ελλάδα στη διά-

σκεψη της Λοζάννης και υπέγραψε τη σχετική συνθήκη ειρήνης με την Τουρκία. Στη Δ' Εθνοσυνέλευση του 1923 εκλέγεται πληρεξούσιος σε πολλές περιφέρειες και γίνεται Πρόεδρος της Εθνοσυνελεύσεως και Πρωθυπουργός (Ιανουάριος 1924). Παραιτείται όμως σε λίγες ημέρες και φεύγει πάλι για το εξωτερικό, γιατί έπαθε καρδιακή κρίση κατά τη διάρκεια οξείας κοινοβουλευτικής συζητήσεως. Εξ άλλου διαφώνησε με τη δημοκρατική μερίδα της Εθνοσυνελεύσεως στη διαδικασία της ρυθμίσεως του πολιτειακού ζητήματος και διαπίστωσε ότι δεν μπορούσε να ανακόψει την πορεία των πραγμάτων προς την άμεση έκπτωση της δυναστείας και την ανακήρυξη της δημοκρατίας με απόφαση της Εθνοσυνελεύσεως, την οποία θ' ακολουθούσε επικυρωτικό δημοψήφισμα, όπως επεδίδωκαν και επέτυχαν τελικά το κόμμα της «Δημοκρατικής Ενώσεως» και ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος. Ο ίδιος είχε ταχθεί υπέρ της λύσεως του πολιτειακού θέματος απ' ευθείας από τον λαό, με δημοψήφισμα διεξαγόμενο υπό ομαλές συνθήκες και χωρίς κομματική χροιά, δηλώνοντας στην Εθνοσυνέλευση ότι «δεν θα πάρη την οδοιορικήν ράβδον» για να περιοδέυσει στην Ελλάδα υπέρ της δημοκρατίας.

Το 1927 ο Β. επιστρέφει στην Ελλάδα και ιδιωτεύει στη Χαλέπα, τον επόμενο χρόνο (Ιούλιος 1928) εμφανίζεται πάλι στην πολιτική σκηνή και ανασυγκρο-

τεί το κόμμα των Φιλελευθέρων, σχηματίζει κυβέρνηση, μεταβάλλει με απλό διάταγμα τον εκλογικό νόμο της αναλογικής σε πλειοψηφικό σύστημα και ενεργεί εκλογές τον Αύγουστο του 1928, τις οποίες κερδίζει με συντριπτική πλειοψηφία (228 έδρες επί 300). Κατά τη διάρκεια της κυβερνητικής τετραετίας αναπτύσσει δραστηριότητα σε όλους τούς τομείς και ιδίως στον εξωτερικό τομέα, όπου διευθετεί τις σχέσεις της Ελλάδος με την Ιταλία και τη Γιουγκοσλαβία και συνάπτει το βαρυσήμαντο σύμφωνο φιλίας με την Τουρκία, με το οποίο ρυθμίζονται οι υφιστάμενες σοβαρές διαφορές και εγκαινιάζεται νέα περίοδος φιλίας και συνεννοήσεως μεταξύ των δύο χωρών. Τον Μάιο του 1932, πριν εκπνεύσει η κυβερνητική τετραετία, παραιτείται λόγω των αντίκτυπων της διεθνούς οικονομικής κρίσεως στην οικονομική κατάσταση της Ελλάδος, που επιβάλλει την αναστολή της εξυπηρετήσεως των εξωτερικών χρεών της χώρας, την οποία δεν θέλει να πραγματοποιήσει ο ίδιος. Υποστηρίζει στη Βουλή με την ψήφο του κόμματος του την κυβέρνηση Παπαναστασίου, την οποία όμως ανατρέπει μετά δεκαήμερο και σχηματίζει πάλι ο ίδιος κυβέρνηση, μεταβάλλει εκ νέου τον εκλογικό νόμο του πλειοψηφικού σε απλή αναλογική και ενεργεί εκλογές τον Σεπτέμβριο του 1932, στις οποίες χάνει την απόλυτη πλειοψηφία. Στηρίζει κατόπιν στη Βουλή συμμαχική

κυβέρνηση Τσαλδάρη - Κονδύλη - Μεταξά, αλλά την ανατρέπει σε λίγες εβδομάδες, σχηματίζει πάλι ο ίδιος κυβέρνηση με όλα τα παλαιοδημοκρατικά κόμματα, μεταβάλλει για τρίτη φορά τον εκλογικό νόμο από απλή αναλογική σε πλειοψηφικό και ενεργεί εκλογές την 5 Μαρτίου 1933, στις οποίες ηττήθηκε η κυβερνητική παράταξη. Τη νύχτα της 5ης προς την 6η Μαρτίου εκδηλώνεται κίνημα υπό τον Ν. Πλαστήρα αλλ' ο πρωθυπουργός Β. τηρεί τις πρώτες ώρες επιφυλακτική στάση και μόνο αργότερα υποδεικνύει να σχηματιστεί κυβέρνηση Αντιστράτηγων υπό τον Αντιστράτηγο Αλ. Οθωναίο για να παραδοθεί η εξουσία στον Αρχηγό της πλειοψηφίας Π. Τσαλδάρη. Το 1934 έγινε στη Λεωφόρο Κηφισσίας νέα δολοφονική απόπειρα εναντίον του, αλλά και πάλι διέφυγε.

Οργανώνει κατόπιν ανατρεπτικό κίνημα εν ονόματι της δημοκρατίας, το οποίο εκδηλώνεται την 1 Μαρτίου 1935, κι αναλαμβάνει την πολιτική ηγεσία του, αλλά απέτυχε κι αναγκάστηκε να εκπατριστεί. Έκτακτο στρατοδικείο τον καταδίκασε τότε ερήμην σε θάνατο.

Μετά τη βασιλική παλινόρθωση (Οκτώβριος 1935) έσπευσε πρώτος από τους παλαιοδημοκρατικούς ηγέτες να αναγνωρίσει την πολιτειακή μεταβολή κι ενώ η παλαιοδημοκρατική παράταξη αναβίωσε με τις εκλογές του Ιανουαρίου 1936 ισοψηφίσασα με τους αντιπάλους της, ο επιφανής πολιτικός πέθανε εξόριστος στο Παρίσι τον Μάρτιο του 1936. Η σορός του μεταφέρθηκε στα Χανιά, όπου έγινε πάνδημη η κηδεία του και θάφτηκε στο Ακρωτήριο.



Ο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Έρευνα Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

Ιδιαίτερη σημασία απέδιδε ο Καποδίστριας στην παιδεία του λαού. Γι' αυτό κάλεσε τον συμπατριώτη του φιλόλογο Ανδρέα Μουστοξύδη (1785-1860) για την οργάνωση της παιδείας. Ο Καποδίστριας πίστευε ότι, για να θεμελιωθεί σωστά το οικοδόμημα της παιδείας, πρέπει να στηριχτεί πρώτα σε **γερή στοιχειώδη εκπαίδευση**, και πάνω σ' αυτή τη θεωρητική βάση αρχίζει την εφαρμογή των σχεδίων του από τον πρώτο κιόλας χρόνο που φτάνε στην Ελλάδα. Τον Οκτώβριο του **1828 ιδρύει το Ορφανοτροφείο της Αίγινας**, στο οποίο θα περιβάλψει 600 απροστάτευτα παιδιά του πολέμου και θα **ενσωματώσει τρία αλληλοδιδασκτικά σχολεία καθώς και πολλά χειροτεχνεία**. Τον Ιούνιο του 1829 άρχισε να λειτουργεί μέσα στο Ορφανότροφείο της Αίγινας και το **Πρότυπον σχολείον** για τους προχωρημένους μαθητές, που προοριζόνταν για δάσκαλοι στα αλληλοδιδασκτικά σχολεία. Τέλος, το Νοέμβριο του 1829 ιδρύεται στην Αίγινα το **Κεντρικό Σχολείο**, με τριετή φοίτηση, το οποίο θα προετοίμαζε αυτούς που θα ακολουθούσαν, στο μέλλον, ανώτερες σπουδές. Γενικότερα σε ολόκληρη τη χώρα παρατηρείται η αρχή μιας εκπαι-

δευτικής αναγέννησης. Στις αρχές του 1831, όπως μας πληροφορεί επίσημη έκθεση, λειτουργούσαν ήδη 121 επίσημα αλληλοδιδασκτικά σχολεία με 10.000 μαθητές. Σ' αυτό πρέπει να προσθέσουμε και το Πρότυπον Αγροκήπιον της Τίρυνθας με την προσαρτημένη σ' αυτό μικρή **γεωργική σχολή**. Συγχρόνως **ιδρύεται τυπογραφείο, Μουσείο Αρχαιοτήτων και εκκλησιαστική σχολή**. Όλα αυτά, που έγιναν σε λιγότερο από τέσσερα χρόνια, ήταν ένα σημαντικό επίτευγμα. Η αντιπολίτευση εν τούτοις **τον θεώρησε «φωτοσβέστη»**, γιατί ο Καποδίστριας θεωρούσε εκτός πραγματικότητας την ίδρυση πανεπιστημίου, αφού αυτοί που θα σπούδαζαν δεν είχαν περάσει από τη Μέση Παιδεία και ακόμη δεν υπήρχαν, οι κατάλληλοι άνθρωποι για να στελεχώσουν ένα ανώτατο ίδρυμα.

«Θέλετε Πανεπιστήμιο; Έχετε μαθητές και καθηγητές;»

Η ΕΚΔΥΣΙΣ ΚΑΙ Η ΕΝΔΥΣΙΣ
ΓΙΝΕΣΘΩ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΕΝΩΠΙΟΝ

Οδηγίες του Καποδίστρια για τη λειτουργία του Ορφανοτροφείου, όσο ήταν ακόμη στον Πόρο, πριν να μεταφερθεί στην Αίγινα:

Πόρω 14 Μαρτίου 1828.

Ο κ. Καλλέργης θέλει σας δώσει την ενδυμασίαν των **διαπιστευομένων** εις υμάς παιδιών, τουτέστι μίαν φουστάνελαν, δύο υποκάμισα, δύο βρακία, εν ζευγάριον παπουκίων, εν φέσιον. μίαν καπόταν, και μίαν ζώνην.

Πριν τα ενδύσετε, πρέπει να κουρευθώσι και να πλυθώσι καλώς. Υποκάμισον και βρακίον να αλλάζωσι κάθε οκτώ. Η υπηρέτρια θέλει τα πλύνει. Τας καπότας των να αερίζωσι καθ' εκάστην μόνα των, και έπειτα να τας κρεμώσιν εις καρφίον, δείχνον τον τόπον εκάστου. Αι κλίναι των να είναι από άχυρον ή φύλλα ξηρά ικανώς, το προσκεφάλαιον μία πέτρα, και σκέπασμα η καπότα. Τα πρώτα κουρέλια των, αφού πλυθώσι, να φυλαχθώσι καλώς κατά μέρος εις δέμα φέρον τον αριθμόν και το όνομα εκάστου παιδιού. Να κρατήσετε δε σημείωσιν ακριβή των ενδυμασιών όσας λαμβάνετε δίδοντες απόδειξιν, και της χρήσεως αυτών, και κατά μήνα να με δίδετε λόγον δι' εκθέσεως.

Σας συνάπτεται υπόδειξις των ποινών ας επιτρέπεσθε να επιβάλλετε εις τα παιδιά, και των αμοιβών των επηγγελλόμενων εις αυτά (...)

Η αποταξία, η απείθεια, η στάσις, και το ψεύδος θέλουσι κολάζεσθαι ως εφεξής: Την μεν πρώτην φοράν έστω νουθέτησις εμβριθής και δημοσία ενώπιον των άλλων παιδιών, την δε δευτέραν, ολιγόστευσις της τροφής εις το ήμισυ, και την τρίτην, έκδυσις του ενόχου παιδιού από τα καινούργια φορέματα και ένδυσις με τα πρώτα κουρέλια. Δεν θέλει δε συγχωρηθή, εμή αφού βαστάση την ποινήν ταύτην εικοσιτέσσαρας ώρας τουλάχιστον, και κατ' αίτησιν των παιδιών του τμήματός του. Και η έκδυσις και η ένδυσις γινέσθω όλων των μαθητών ενώπιον. Εκ δε της εκθέσεώς σας θέλω ιδεί αν χρειάζωνται και βαρύτεροι ποιναί.(...)»

Από το βιβλίο του Αλ. Δημαρά, η *Μεταρρύθμιση που δεν έγινε*, τ.Α. σελ. 18.



ΟΙ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΟΣ

Στις 19 Οκτωβρίου ε.έ. το Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου οργάνωσε στην αίθουσα τελετών του Ιδρύματος Μακαρίου Γ' έκθεση ιστορικών τεκμηρίων και κεμηλίων, με θέμα «ΟΙ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΟΣ».

Μίλησε ο αναπληρωτής καθηγητής του ως άνω Πανεπιστημιακού Τμήματος κ. Πέτρος Παπαπολυβίου για τη συμβολή των Κυπρίων στους εν λόγω πολέμους, και στη συνέχεια έκαμε τη σχετική ξενάγηση στην έκθεση.



Κύπριοι εθελοντές του 1912-1913 μετά την επιστροφή τους στο νησί.

Επιμνημόσυνη ομιλία
ΣΤΟ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ ΓΙΑ ΤΗΝ 16Η ΕΠΕΤΕΙΟ
ΤΟΥ ΗΡΩΙΚΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΩΝ
ΙΣΑΑΚ ΙΣΑΑΚ ΚΑΙ ΣΟΛΩΜΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

5 Ιουλίου 2012

Της πρώην Υπουργού Παιδείας & Πολιτισμού κ. Κλαίρης Αγγελίδου

Τώρα χτυπάει τ' όνειρο μέσ' στο αίμα
Του κόσμου η πιο σωστή στιγμή σημαίνει:
Ελευθερία
Έλληνες μέσ' στα σκοτεινά δείχνουν το δρόμο:
Ελευθερία.
Για σένα θα δακρύσει από χαρά
ο ήλιος

Η ελευθερία, λέει ο Ελύτης, είναι το πιο σημαντικό δώρο του Θεού στον άνθρωπο.

Ο άνθρωπος γεννιέται ελεύθερος. Κι αυτήν την ελευθερία προσπαθεί με νύχια και με δόντια να την κρατήσει.

«Μήγαρις (μήπως) έχω τίποτε άλλο παρά γλώσσα και ελευθερία;» θα πει ο Διονύσιος Σολωμός, και θα γράψει το πιο όμορφο τραγούδι του γι' αυτήν, τον Ύμνον στην Ελευθερία όπου παινεύει όλα τ' ανδραγαθήματα των αγωνιστών του 1821.

Ο Έλληνας στα κακοτράχαλα βουνά του, αγωνίστηκε από τα πανάρχαια χρόνια να είναι ελεύθερος.

Πολέμησε τους Μήδους, τους Ρωμαίους, τους Φράγκους, τους Βούλγαρους, τους Τούρκους, κάθε φυλή από Ανατολή και Δύση, προκειμένου να υπερασπιστεί τη γη και τις εστίες του. Πολέμησε νάχει ανοιχτούς ορίζοντες, τις θάλασσές του.

Η πορεία του ήταν συνεχώς ένα ταξίδι για την ακεραιότητα της πατρίδας του.

Γι' αυτή την πάλλευκη θεά, έχυσε κρουνούς αίματος.

Την τραγούδησε με τη ψυχή κι έκτισε γι' αυτή βωμούς στεφανωμένους με δάφνες.

Η Ελευθερία δεν χαρίζεται, κερδίζεται με αγώνες, θυσίες και αίμα.

Τα δυο παλληκάρια που σήμερα τιμούμε υποκλινόμενοι, ο Ισαάκ Ισαάκ κι ο Σολωμός Σολωμού, πιστοί στις προαιώνιες αξίες και ιδανικά, έχυσαν το άλικο αίμα της νεανικής τους ζωής.

Δεν ορρώδησαν, δεν δίστασαν. Ύψωσαν τα κορμιά τους, αντιστύλι, μπροστά στη θηριωδία του κατακτητή Ατίλα, που το 1974, καταπάτησε τα ιερά χώματα της πατρίδας τους.

Ο Ισαάκ Ισαάκ για να υπερασπιστεί ένα άλλον Ελληνοκύπριο που τον κτυπούσαν ανελέητα οι τούρκοι στη διαδήλωση των μοτοσικλητιστών στις 11 Αυγούστου του 1996, προσέτρεξε να βοηθήσει. Μα οι αδίστακτοι γκρίζοι λύκοι τον κτυπούσαν με πέτρες, ρόπαλα, λοστούς, κλωτσιές στο κεφάλι, ώσπου άφησε την τελευταία του πνοή, εκεί λίγα μέτρα από την Αμμόχωστο, κι ήταν μόνο 24 χρόνων. Άφησε τους γονείς, τις αδελφές, τη γυναίκα του έγκυο, για να γεννηθεί η μικρή Αναστασία λίγους μήνες αργότερα, χωρίς να δεχτεί το χάδι και το φιλί του ήρωα πατέρα της.

Η Αναστασία η κόρη όλων των Ελλήνων.

Στις 14 Αυγούστου 1996, μέρα της κατάληψης της Αμμοχώστου και της κηδείας του Ισαάκ, ο ξάδελφός του, Σολωμός Σολωμού, μπροστά στις κάμερες Κυπρίων και ξένων κινηματογραφιστών και ενώ παρακολουθούσε όλος ο κόσμος στην Κύπρο και το εξωτερικό, στη διαδήλωση που έγινε

μπροστά στο συρματοπλέγμα της ντροπής στη Δερύνεια, που χωρίζει την πατρίδα μας στα δυο, ανέβηκε στον ιστό μ' ένα σιγάρο στο στόμα για να κατεβάσει την τουρκική σημαία που κυμιμάτιζε ξεδιάντροπα μολύνοντας τα ιερά χώματα μας.

Μια ομάδα γκρίζων λύκων πετροβολούσαν, μα κείνος ανέβαινε, ανέβαινε απτόητος τον ιστό, σαν αετός τ' αετοβράχι.

Τούρκοι ελεύθεροι σκοπευτές από το τουρκικό φυλάκιο τον πυροβόλησαν κι ο ατρόμητος ήρωας έπεσε νεκρός από σφαίρα στο λαμίο, ένας κρουνός αίματος χύθηκε. Τον σκότωσε η δολοφονική σφαίρα του Κενάν Ακίν, εποίκου, πρώην αξιωματικού του τουρκικού στρατού, υπουργού του ψευδοκράτους και πράκτορα των μυστικών τουρκικών δυνάμεων.

Παρών ήταν και ο φοβερός διώκτης των Ελλήνων, ο Ραούφ Ντεκτάς, που φωτογράφησε το γεγονός. Το καυχήθηκε αργότερα. Οι κυανόκρανοι έβλεπαν απαθείς. Οι τούρκοι πυροβολούσαν τους διαδηλωτές, οι εθνοφρουροί στο φυλάκιο πήραν θέση μάχης.

Η σορός του περήφανου νιού απομακρύνθηκε με δυσκολία σ' ένα χώρο που οι πυροβολισμοί από μέρους των τούρκων συνέχιζαν. Ένα ακόμη παλληκάρι πλήρωσε με το αίμα του, την ανίερη κατοχή, αναζητώντας την Ελευθερία, που τον πήρε στα χέρια της

και τον ανέβασε στο θρόνο του Θεού, για να συναντήσει τον Ισαάκ.

Έγραψαν κι οι δυο νέες σελίδες δόξας, κι απέδειξαν ότι ύστερα από 41 χρόνια από τον Αγώνα της ΕΟΚΑ, που σφραγίστηκε με τη θυσία, τα ολοκαυτώματα και τις αγχόνες τόσων παλληκαριών, ο Αγώνας για τη Λευτεριά, συνεχίζεται και ζει στις ψυχές της νέας γενιάς που ακολουθεί τις προαιώνιες καταβολές και τα διδάγματα της τρισχιλιόχρονης ιστορικής παράδοσης και θα συνεχίζει ώσπου η Κύπρος να λευτερωθεί, να λειτουργήσουν οι εκκλησίες, τα μοναστήρια και τα σχολειά μας στην κατεχόμενη γη μας, να επιστρέψουν οι πρόσφυγες στα σπίτια τους, να μεταφερθούν τα λείψανα των αγνοουμένων στα κοιμητήρια των χωριών τους.

Να υψωθούν ξανά οι σημαίες μας και να κυματίσουν σ' ένα ελεύθερο ουρανό.

Αυτό επιτάσσει η θυσία των δύο μας παλληκαριών, η θυσία του Ισαάκ και του Σολωμού, που πορεύτηκαν αντάμα στον θάνατο, σαν νάταν χοροστάσι, σαν νάταν γιορτή.

Όμως δυστυχώς δεκάξι χρόνια μετά τη θυσία τους, η Κύπρος ακόμα στενάζει στην επώδυνη σκλαβιά. Δεν καταφέραμε 38 ολόκληρα χρόνια να βρούμε την πορεία της λύσης, δεν παλέψαμε σωστά, υποχωρήσαμε μπροστά στις ορέξεις της Άγκυρας και της επεκτατικής της πολιτικής, τηρήσαμε στάση «Καλού Παιδιού».

Δεν καταλαβαίνει η Τουρκία αυτές τις νοοτροπίες. Κι αυτές τις καλοσύνες.

Ο Αττίλας είναι αδιάστακτος. Τα θέλει όλα δικά του. Προετοίμαζε αυτό το τέλος από το 1956 με το σχέδιο του Νιχάτ Ερμί, με τη δημιουργία της οργάνωσης Τ.Μ.Τ., τον εξοπλισμό των τουρκοκυπρίων που το 1958 μετρούσαν 10 χιλιάδες ένοπλοι, με τη βοήθεια της άσπονδης εχθρού μας, της Αγγλίας, που ποτέ δεν δέχτηκε ότι καταρρακώθηκε το γόητρό της από λίγους έφηβους της Κύπρου, σχεδόν άοπλους, με μόνο όπλο την απόφασή τους να πεθάνουν για την ελευθερία τους, από τους αποικιοκράτες.

Δεν δέχτηκε η Μεγάλη Βρετανία τη ντροπή και συνεχίζει μέχρι σήμερα με συμπαραστάτες τους Τούρκους, που εκείνη ξεσήκωσε για να εφαρμόσει το γνωστό σχέδιο του «διαίρει και βασίλευε», να μας πολεμά σ' όλα τα φόρα, και να μηχανεύεται με την Τουρκία την κατάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επιβουλεύεται επίσης την Κυπριακή ΑΟΖ, όπως και η Τουρκία.

Οφείλουμε να ξυπνήσουμε, να μελετήσουμε την ιστορία μας να παραδειγματιστούμε από τις θυσίες των ηρώων μας, ν' αγωνιστούμε για τα ανθρώπινα δικαιώματα της δικής μας γενιάς, μα και των μελλοντικών γενιών.

Δεν έχουμε δικαίωμα να υποθηκεύουμε το μέλλον των παιδιών μας εξ αιτίας δικών μας λαθών και υποχωρήσεων, κακών χειρισμών και φοβίας, δικής μας έλλειψης ψυχικού σθένους και διορατικότητας, ομοψυχίας μπροστά στην

έκδηλη εγκληματική και ανήθικη συμπεριφορά της Τουρκίας, που μοναδικός στόχος της είναι η επικράτηση στην Ανατολική Μεσόγειο.

Μιας Τουρκίας που δήθεν υπερασπίζεται τους φτωχούς Σύριους, που τους επιτίθενται οι δυνάμεις του Άσαντ, ενώ εκείνη το 1974 έκαμε γενοκτονία στην Κύπρο και εξακολουθεί να κατέχει τα εδάφη μας με τις ευλογίες των συμμάχων της.

Τα εγκλήματα της Τουρκίας είναι εγκλήματα διεθνή, εγκλήματα κατά της ειρήνης και της ανθρωπότητας, εθνικισμός, αλλοίωση δημογραφική της κατεχόμενης χώρας μας, εξολόθρευση ανθρώπων, Αρμενίων, Ελλήνων, Βουλγάρων, Αράβων, Κούρδων, Κυπρίων, Ελλήνων.

Ο Horton, Αμερικανός Πρόξενος στη Σμύρνη, έγραψε στους προϊσταμένους του στην Αμερική, βλέποντας την εξόντωση των Αρμενίων το 1915:

Η Ανθρωπότητα πρέπει να ντρέπεται που έχει στους κόλπους της, τέτοιο έθνος.

Τι θα έγραφε ο Horton αν έβλεπε αυτά που έκαμαν οι ορδές του Αττίλα στην Κύπρο το 1974 και συνεχίζουν να κάμνουν και τον εικοστόν πρώτο αιώνα;

Και μεις τους φερόμαστε με το γάντι, θέλουμε να συμπορευτούμε μαζί τους, να τους παραχωρήσουμε τα αναφαίρετα δικά μας δικαιώματα, υποβιβάζοντας τους ρόλους μας, για να περάσει

το θεριό της Τουρκίας, να σαρώσει τα πάντα.

Ας δείξουμε επιτέλους και μεις, έστω και αργά μια γενναία στάση, ας δούμε την πραγματικότητα, ας μη βαυκαλιζόμαστε με ανύπαρκτα όνειρα, για να δικαιώσουμε τον Ισαάκ και τον Σολωμό, τους αληθινούς ήρωες, που μας δείχνουν όρθιοι τη σωστή πορεία, τον αυτοσεβασμό μας, για να μη μείνουμε στην ιστορία ως δειλοί οσφυοκάμπτες.

Ισαάκ, Ισαάκ . . .

*Τέλειωσε η πορεία Ειρήνης
με το δικό σου πετροβόλημα,
τον θάνατο, τη θλίψη
που ίσκιωσε τις ψυχές μας.*

*Το αίμα σου πότισε τη γη
Κι άνθισαν παπαρούνες
εκεί στο συρματοπλέγμα
που την πατρίδα μας
θανάσιμα πληγώνει.*

*Ανάμεσα σκλαβιάς κι ελευθερίας.
Πρόσφερες το γήινο σώμα σου.*

*Μα κέρδισες την αιωνιότητα
Και την Ανάσταση ψυχής.*

*Τούτο το ξέρει μόνο
η μικρή σου Αναστασία
που δεν σε γνώρισε*

*μα σ' έχει πάντα στην καρδιά της
φυλακτό πολύτιμο
η αγαπημένη Κόρη όλων
των Ελλήνων.*

Για τον Σολομού

Σε είπαν τρελό, οι «λογικοί»
 Γιατί ποτέ δεν θα μπορέσουνε
 Να νιώσουν
 Το μεγαλείο της ψυχής σου
 Το τράνταγμα απ' τον θάνατον
 Του Ισαάκ.
 Ποτέ δεν θα μπορέσουν να πιστέψουν
 Πως μόνος
 Μ' ένα τσιγάρο αναμμένο στο στόμα
 Ανέβηκες να κατεβάσεις
 Από τον ιστό,
 Τη σημαία με το μισοφέγγαρο
 Σύμβολο ανίερης κατοχής
 Να πάρεις όλη τη δική μας
 Ευθύνη ή ανευθυνότητα.
 Σε κοίταξε όλος ο κόσμος βουβός
 Ν' ανεβαίνεις
 Να πέφτεις
 Και πάλι ν' ανεβαίνεις
 Να πέφτεις . . .
 Οι κάμερες όλου του κόσμου
 Δείχναν την στιγμή
 Της ηρωικής σου πράξης.
 Άνθισαν απ' το στόμα σου

Κόκκινα τριαντάφυλλα
 Και γέμιση η γη απ' άκρη σ' άκρη
 Ποτέ μικρό μου Σολωμέ
 Δεν θα μπορέσουνε «οι λογικοί»
 Να καταλάβουν
 Πως ένας θάνατος
 Είναι μια ζωή
 Πως ένας θάνατος γενναίος
 Είναι αιωνιότητα,
 Πως δεν πεθαίνουν όσοι αγωνίζονται
 Για λευτεριά
 Πως δεν πεθαίνουν όσοι αγαπούν
 Αληθινά.
 Πως μόνο όσοι τολμούν
 Είναι ανάμεσα στους ζωντανούς.
 Πως μόνο αυτοί ανεβαίνουν
 Μ' ένα χαμόγελο στα ουράνια
 Και πως τ' αστέρια τους φωτίζουν
 Το αιώνιο ανέβασμα.
 Δεν ξέρουν, πως η αγάπη στήνει
 βωμούς
 Μονάχα «στους τρελλούς»
 Αυτούς που ξέρουν να κοιτάζουν
 Την Αλήθεια,
 Από τον θρόνο του Θεού.



Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ



Ο Άγιος Δημήτριος γεννήθηκε στην Θεσσαλονίκη το 260μ.Χ. Οι γονείς του ήταν ευγενείς και ο πατέρας του ήταν Μακεδόνας Στρατηγός της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Αλλά ο Άγιος Δημήτριος δεν ξεχώρισε μόνο για την ευγενική του καταγωγή και για την αρετή του, την ευπρέπεια και την ευγένεια της ψυχής του και την ικανότητά του στην στρατιωτική τέχνη, που εκείνη την εποχή αποτελούσε πεδίο διάκρισης για τους νέους και θεωρείτο ιδιαίτερα δημοφιλής. Μάλιστα ο Άγιος Δημήτριος έφτασε, ως στρατιωτικός, στο αξίωμα του Δούκα, ξεπερνώντας τη δόξα του πατέρα του.

Το 296μ.Χ. (ή σύμφωνα με άλλους μελετητές το 306μ.Χ.) ο Μαξιμιανός -ο τότε Τετράρχης και μετέπειτα Αυτο-

Έρευνα Ελένης Βασιλείου

κράτορας Γαλέριος Μαξιμιανός- συνέλαβε τον Άγιο Δημήτριο και τον κρατούσε φυλακισμένο σε ένα δημόσιο λουτρό κοντά στο ιπποδρόμιο, επειδή ο Άγιος Δημήτριος πίστευε στην χριστιανική πίστη αλλά και έκανε κήρυγμα φέρνοντας κοντά στον Χριστό πολλούς ειδωλολάτρες. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να σημειώσουμε ότι εκείνη την εποχή ο Αυτοκράτορας Διοκλητιανός είχε εκδώσει ένα διάταγμα μετά από παρότρυνση του Μαξιμιανού που ουσιαστικά ξεκινούσε άλλον ένα διωγμό κατά των Χριστιανών.

Στη Θεσσαλονίκη τον καιρό της σύλληψης του Αγίου Δημητρίου, γινόντουσαν αγώνες στο ιπποδρόμιο για να εορταστεί η νίκη της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας ενάντια στους Σκύθες. Εκεί ο Λυαίος, ένας ειδωλολάτρης παλαίστης, περηφανευόταν για το μέγεθος του σώματός του και τη δύναμή του και προκαλούσε τους θεατές του σταδίου να παλέψουν μαζί του. Ο Νέστωρ, ένας νεαρός στρατιώτης που γνώριζε τον Άγιο Δημήτριο, επισκέφθηκε τον Άγιο στη φυλακή και του ζήτησε την ευλογία του για να παλέψει με τον Λυαίο και ο Άγιος Δημήτριος τον σταύρωσε, δίνοντάς του έτσι την ευλογία του.

Μέσα στο στάδιο ο Νέστορας είπε «Ο Θεός Δημητρίου, βοήθει μοι!» και πάλεψε με τον Λυαίο. Αφού νίκησε ο μικροκαμωμένος Νέστορας τον γίγαντα Λυαίο και ο Γαλέριος Μαξιμιανός έμαθε τι είχε συμβεί, διέταξε να σκοτωθεί ο Άγιος Νέστορας με το ίδιο το ξίφος του έξω από την Χρυσή Πύλη και να θανατωθεί με λόγχες ο φυλακισμένος στο δημόσιο λουτρό Άγιος Δημήτριος. Γράφουν μάλιστα οι συναξαριστές ότι ο Άγιος Δημήτριος, όπως είχε σηκώσει το δεξί του χέρι, έλαβε τον πρώτο λογχισμό στην δεξιά πλευρά όπως ο Εσταυρωμένος Χριστός. Οι στρατιώτες συνέχισαν να τον λογχίζουν σ' όλο το σώμα, μέχρι που ξεψύχησε.

Κάποιοι ευλαβείς χριστιανοί ήρθαν κρυφά και ενταφίασαν το σώμα του αγίου στον ίδιο τον τόπο του μαρτυρίου του, στο βρωμερό λουτρό, που έμελλε πλέον να γίνει ιατρείο ψυχών και σωμάτων. Κάποιος μάλιστα φίλος του αγίου που ονομάζονταν Λούπος και ήταν παρών την ώρα του μαρτυρίου, όταν έφυγαν οι στρατιώτες, πήγε γρήγορα και έβγαλε το δαχτυλίδι και το πανωφόρι του αγίου και τα έβαψε στο αίμα του. Με αυτά ενεργούσε πολλά θαύματα: αρρώστους ιάτρυνε, δαμονισμένους θεράπευε. Ο Μαξιμιανός μόλις το έμαθε έστειλε στρατιώτες και τον αποκεφάλισαν σε κάποιο τόπο ονομαζόμενο Τριβουνάλιο.

Από τότε ξεκίνησε να αναβλύζει μύρο από τον τάφο του Αγίου Δημητρίου κι

έτσι ο Άγιος πήρε το προσωνύμιο Μυροβλύτης. Μάλιστα όσο περισσότεροι Χριστιανοί έπαιρναν μύρο για ευλογία, τόσο περισσότερο αυτό πληθαινε αντί να λιγοστεύει.

Κάποιος ασκητής από το βουνό Χολομώντα σκανδαλίστηκε όταν άκουσε για το μύρο του Αγίου Δημητρίου και αναρωτιόταν πώς είναι δυνατόν να υπάρχουν τόσοι άλλοι Άγιοι που πέρασαν μεγάλα βασανιστήρια για την Χριστιανική τους Πίστη και να μην είναι κι αυτοί Μυροβλύτες όπως ο Άγιος Δημήτριος. Με την ευλογία του Θεού είδε σε ενύπνιο ότι βρισκόταν στην Θεσσαλονίκη, στον ναό του Αγίου Δημητρίου. Εκεί παρακάλεσε κάποιον που κρατούσε τα κλειδιά του προσκυνηματος του τάφου να του ανοίξει για να πάρει την ευλογία του. Μπαίνοντας στο κουβούκλιο είδε όλο τον τάφο να 'ναι βρεγμένος από το μύρο και να ευωδιάζει και παρακάλεσε πάλι αυτόν που είχε τα κλειδιά να σκάψουν για να βρουν την πηγή του μύρου. Αφού έσκαψαν πολλή ώρα, βρήκαν ένα μάραρο που σκέπαζε τον τάφο του Αγίου Δημητρίου και καθώς κατάφεραν με πολύ προσπάθεια να το ανοίξουν, βλέπουν το σώμα του Αγίου να αναβλύζει απ' τις πληγές των κονταριών μύρο. Ήταν τόσο πολύ, που βράχνηκε ο φύλακας του τάφου και ο μοναχός, φοβούμενος μην πνιγεί, φώναξε «Άγιε Δημήτριε βοήθει μοι». Και τότε ξυπνώντας βλέπει ότι ο ίδιος

και τα ράσα του ήταν βρεγμένα, θανατουργικά, με το μύρο του Αγίου Δημητρίου. Έχοντας ζήσει αυτό το θαύμα έφυγε απ' το βουνό που ασκήτευε και κήρυξε στη Θεσσαλονίκη για να μάθουν όλοι οι πιστοί τι είχε ζήσει. Έμεινε εκεί πολλές μέρες προσευχόμενος στον ναό του Αγίου Δημητρίου και κατόπιν επέστρεψε στον τόπο της άσκησής του, λέγοντας ότι πραγματικά είναι Μέγας ο Άγιος Δημήτριος.

Το 1823 οι Τούρκοι που ήταν αμπαρωμένοι στην Ακρόπολη της Αθήνας, ετοίμαζαν τα πυρομαχικά τους για να χτυπήσουν με τα κανόνια τους, τους Έλληνες που βρισκόντουσαν στον ναό του Αγίου Δημητρίου, μα ο Άγιος Δημήτριος έκανε το θαύμα του για να σωθούν οι Χριστιανοί και η πυρίτιδα έσκασε στα χέρια των Τούρκων καταστρέφοντας και τμήμα του μνημείου του Παρθενώνα. Για να θυμούνται αυτό το θαύμα, ο ναός λέγεται από τότε Άγιος Δημήτριος Λουμπαρδιάρης, από την λουμπάρδα δηλαδή το κανόνι των Τούρκων που καταστράφηκε.

Ο Άγιος Δημήτριος απεικονίζεται αγιογραφικά στην εικόνα του καβάλα σε κόκκινο (ή καφέ) άλογο να σκοτώνει έναν ειδωλολάτρη (τον Λυαίο), όπως ο Άγιος Γεώργιος απεικονίζεται καβάλα σε ένα άσπρο άλογο να σκοτώνει έναν δράκο.

Το 313μ.Χ. κτίστηκε ένας μικρός ναός αφιερωμένος στον Άγιο Δημήτριο στον τόπο του μαρτυρίου του. Το 324μ.Χ.

χτίστηκε μια μικρή τρίκλιτη βασιλική και το 413μ.Χ. ο έπαρχος Λεόντιος έκτισε στην ίδια θέση μία μεγάλη βασιλική για να ευχαριστήσει τον Άγιο Δημήτριο για την θεραπεία της αρρώστιας του. Το 1142 ο Αυτοκράτορας Μιχαήλ ο Κομνηνός μετέφερε την εικόνα του Αγίου Δημητρίου από τη Θεσσαλονίκη στη Μονή Παντοκράτορος στην Κωνσταντινούπολη. Ο ναός καταστράφηκε και λεηλατήθηκε πολλές φορές. Η τελευταία ήταν το 1917 με την πυρκαγιά που έκαψε το μεγαλύτερο τμήμα της Θεσσαλονίκης. Έτσι ο Άγιος Δημήτριος κήκε ολοσχερώς. Κάτω απ' το ιερό του Αγίου Δημητρίου, υπάρχουν ακόμη και σήμερα οι κατακόμβες και το λουτρό που έγινε ο τόπος που μαρτύρησε ο Άγιος Δημήτριος.

Η μνήμη του Αγίου Δημητρίου τιμάται στις 26 Οκτωβρίου και είναι πολιούχος της Θεσσαλονίκης. Η μνήμη του Αγίου Νέστορα και του Αγίου Λούπου τιμάται στις 27 Οκτωβρίου.

Απολυτίκιο του Αγίου Δημητρίου:

Μέγαν εύρατο, εν τοις κινδύνοις, σε υπέρμαχον, η οικουμένη, Αθλοφόρε τα έθνη τροπούμενον. Ως ουν Λυαίου καθείλες την έπαρσιν, εν τω σταδίω θαρρύνας τον Νέστορα, ούτως Άγιε Μεγαλομάρτυς Δημήτριε, Χριστόν τον Θεόν ικέτευε, δωρήσασθαι ημίν το μέγα έλεος.

ΑΚΟΜΑ ΕΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ Κ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΑ.

Τον Προέδρου μας Θάσσο Σοφοκλέους

Ο κύριος Χριστόφιας στη συνέντευξη που έδωσε στον ANT1 στις 7 Οκτωβρίου 2012, επανέλαβε τον εαυτό του και παρέμεινε αδιόρθωτος στις θέσεις του. Είπε αρκετά ψέματα, παρποίησε γεγονότα και αναίρεσε τις θέσεις του αυτοσυγκρουόμενος.

Ενώ υποστηρίζει ότι ο Διγενής απέκλεισε την αριστερά από τον Αγώνα, πράγμα που είναι ψέμα γιατί στην πρώτη διακήρυξή του κάλεσε όλους και δεν απέκλεισε κανένα (η διακήρυξη είναι εκεί), παραδέχτηκε ότι πολλοί αριστεροί βοήθησαν στον Αγώνα, φιλοξένησαν αγωνιστές κλπ., πράγμα βέβαια που είναι η αλήθεια και το οποίο πολλάκις υπογραμμίσαμε για να τους διαψεύσουμε ότι η ΕΟΚΑ απέκλεισε την αριστερά. Τονίσαμε μάλιστα ότι υπάρχουν ακόμα και ήρωες που ανήκαν στην αριστερά όπως είναι ένας από τους ήρωές μας, ο αείμνηστος Χρίστος Κκέλης. **Εκείνοι που προσπάθησαν να αποκλείσουν τους αριστερούς από τον Αγώνα ήσαν οι ηγέτες της αριστεράς, πράγμα που δεν πέτυχαν, γιατί οι αγνοί αριστεροί δεν τους ακολούθησαν.**

Υπέπεσε λοιπόν ο κύριος Χριστόφιας σε μεγάλο κομματικό λάθος, γιατί είπε

την αλήθεια. Η ΕΟΚΑ δεν απέκλεισε τους αριστερούς. Με αυτή λοιπόν τη διαπίστωση καταρρέπτει και ο ισχυρισμός ότι η ΕΟΚΑ εκτέλεσε κάποιους για τα φρονήματά τους (γιατί ήσαν αριστεροί). Το ψέμα αυτό το αναμασούν για χρόνια και το χρησιμοποιούν συχνά για κομματικούς σκοπούς.

Στη συνέντευξή του αυτή είπε και άλλα ψέματα. Όπως λ.χ. ότι ο Μιχάλης Πέτρου «πυροβολήθηκε εν ψυχρώ μέσα στο καφενείο». Ο Μιχάλης Πέτρου πυροβολήθηκε στην πλατεία του χωριού όταν όντας επικεφαλής πολλών αριστερών, προκαλούσε τους αγωνιστές, προσπαθώντας να τους περικυκλώσουν και να τους αφαιρέσουν τις προσωπίδες. Είπε ότι έχει μαρτυρίες από αγωνιστές, είπε ότι ο Ττοφιάς άλλαξε τις μαρτυρίες και διάφορα άλλα, με αποκορύφωμα ότι ο Μάτσης συναντήθηκε με τους αριστερούς του Δικώμου, πράγμα που διαψεύδουν όλοι οι παράγοντες της ΕΟΚΑ στο Δίκωμο.

Η μεγαλύτερη πρόκληση ήταν η δήλωσή του ότι θα αποκαταστήσει τους προδότες που εκτέλεσε η ΕΟΚΑ. Βέβαια όλα μπορεί να τα περιμένει

κάνεις από το δικτατορικό ΑΚΕΛ. Εξάλλου με την όλη του συμπεριφορά και ως γραμματέας του ΑΚΕΛ και ιδιαίτερα ως πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, απέδειξε ότι δεν ακούει κανένα, δεν σέβεται τίποτε, κάμνει του κεφαλιού του και αγνοεί τους πάντες και τα πάντα, αδιαφορώντας αν η μεγαλύτερη μερίδα του λαού διαφωνεί και κατακρίνει τις πράξεις του. Όλοι όσοι δεν τον χειροκροτούν, κι αυτοί υπερβαίνουν το 70% του λαού, τους χαρακτηρίζει εχθρούς του και διαμαρτύρεται γιατί δεν τον αφήνουν να καταστρέψει κι' άλλο αυτό τον κακό-μοιρο τόπο.

Μέθυσσε από την εξουσία. Έγινε ένα νέο Σταλινούδι και πιστεύει ότι μπορεί να κάμνει ότι θέλει. Μας το είπε και το επαναλαμβάνει. Θα «αποκαταστήσει τους Προδότες». Εμείς του απαντούμε: Δεν θα είναι ούτε το πρώτο ούτε το τελευταίο ιστορικό ΕΓΚΛΗΜΑ που θα καταγράψει η ιστορία εις βάρος του.

Οι προδότες ό,τι κι' αν κάμεις ουδέποτε αποκαθίστανται!

Ούτε οι Σύνδεσμοι Αγωνιστών, ούτε η Ιστορία θα αναγνωρίσει την εγκληματική του αυτή προσπάθεια. Γιατί περί προσπάθειας πρόκειται, καθότι η ιστορία είναι αδέκαστη. Απλά θα είναι ακόμα μια μαύρη σελίδα εις βάρος του.



ΠΡΟΣ ΟΛΑ ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Χριστόφιας και το κόμμα του (ΑΚΕΛ) φαίνεται ότι έχουν αποφασίσει να «αποκαταστήσουν»! κάποιους προδότες που εκτελέστηκαν από την ΕΟΚΑ κατά την διάρκεια του Απελευθερωτικού μας Αγώνα 1955-59, με το πρόσχημα ότι δήθεν εκτελέστηκαν για «τα πολιτικά τους φρονήματα».

Ποια είναι η δική σας θέση;

Θα επιτρέψετε να διαπραχθεί ένα τέτοιο ιστορικό έγκλημα;

Θάσος Σοφοκλέους

Πρόεδρος Συνδέσμων Αγωνιστών
Ε.Ο.Κ.Α. 1955-1959

Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΔΙΑΥΓΕΙΑΣ

Του Γιάννη Σπανού

Οι ιστορικοί γνωρίζουν τον ηθικό νόμο της διαύγειας στην ιστορία και όσοι σέβονται την ιστορία ζητούν την εφαρμογή του νόμου, γιατί θεμελιώνει την αλήθεια στον χρόνο. Και είναι ηθικός νόμος και για τις μεγάλες αναφορές και για τις υποσημειώσεις, ότι εκείνος που θέλει να καταγράψει γεγονότα, οφείλει να αναζητεί μαρτυρίες απ' όλες τις πλευρές ενός γεγονότος, διαφορετικά δεν φωτίζει, αλλά συσκοτίζει τα πράγματα, με συνέπεια να αμφισβητούνται και οι προθέσεις του και η ακρίβεια της αναφοράς.

Αναφέρομαι επί του θέματος με αφορμή αναφοράς από συναγωνιστή ότι «ζήτησε από το Γιάννη Σπανό και τον Αλέκο Μαυρομμάτη να τον συνοδεύσουν στην εκτέλεση Άγγλων στη Λευκωσία κι απάντησαν ότι δεν μπορούσαν γιατί θα έχαναν το λεωφορείο για τη Γιαλούσα»... Δεν γνωρίζω γιατί προέβη στην αναφορά. Θα ήταν καλά αν ο «Αγωνιστής» έκανε ένα τηλεφώνημα στους αγωνιστές που αναφέρονται, για να μην είναι ελλιπής η μαρτυρία, ιδιαίτερα γιατί θα ήταν δυνατό να προκληθεί αφορμή παρερμηνειών ή επιφυλάξεων σφάλματος σε μια διατύπωση. Κατά ταύτα συμπληρώνω τη μαρτυρία:

1. Ο τομεάρχης Λευκωσίας Ανδρέας Τσιάρτας «Πολυνείκης», έδωσε ρητές εντολές, που απέκλειαν συμμετοχή αγωνιστών που ανήκαν σε διαφορετικές ομάδες, σε αποστολές εκτός των δικών τους ομάδων. Και τούτο προς αποφυγή γνωριμιών, που θα ήταν πιθανόν να οδηγήσουν σε αποκάλυψεις και συλλήψεις, πράγμα που έγινε σε προηγούμενη τομεαρχία, με αποτέλεσμα την εξάρθρωση της Οργάνωσης στη Λευκωσία.

2. Από την άνοιξη του 1956, επί τομεαρχίας Πολυκάρπου Γιωρκάτζη «Κικέρωνα» και ακολούθως Ανδρέα Τσιάρτα, ήμουν ομαδάρχης ομάδας κρούσεως Λευκωσίας, η σύνθεση της οποίας αναγράφεται στο «ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ» του Αρχηγού, στο κεφάλαιο «παράτολμων αποστολών» αλλά εξαιρείται και με δηλώσεις του τομεάρχη στο ΠΙΚ «Το έπος της ΕΟΚΑ» (Αγγέλου Κοτσώνη) και σε συνεντεύξεις σε εφημερίδες και βιβλία. Η δράση της ομάδας παρέμενε μυστική. Την αγνοούσαν ακόμη και πρόσωπα που υπέκνυσαν στα βασανιστήρια, με αποτέλεσμα οι βασανιστές Ληντζ, Γουίλλαρντ, Μπερτζ, Σουλεϊμάν και ο Ροβέρτος Σπυριδώνος, να νομίζουν, όταν μας συνέλαβαν με προδοσία, ότι «ρί-

χναμε φυλλάδια». Κάποιες περαιτέρω πληροφορίες, ιδιαίτερα για τη συμμετοχή μας στη 2η ομάδα εκτελεστικού, έγραψε ο συναγωνιστής Αχιλλέας Ιάσονος στο «ΧΡΟΝΙΚΟ» του Διγενή, μετά τη διακοπή του Αγώνα. Προσωπικά απέφυγα να αποκαλύψω πληροφορίες για τη δράση μας, άλλωστε το θέμα κάλυψε ο τομεάρχης. Αποτέλεσμα της μυστικότητας ήταν πως ουδείς συνελήφθη εκτός από τον ομαδάρχη και τον βοηθό ομαδάρχη (15 Φεβρουαρίου 1957 - 22 Φεβρ. 1959). Σημειώνεται ότι η ομάδα «Λόντου» ήταν η πρώτη που συγκροτήθηκε με την ανάληψη της τομεαρχίας Γιωρκάτζη και έδρασε απερίσπαστη μέχρι τη σύλληψη των ήδη καταζητούμενων Γ.Σπανού, Α.Μαυρομιάτη.

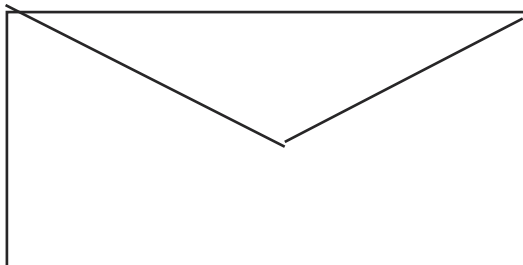
3. Στην προαναφερόμενη μαρτυρία στον «Αγωνιστή», ομολογείται ότι συνεπεία αθυροστομίας πτυχές δράσεων διαδίδονταν εντός ώρας στη Λευκωσία (!), με αποτέλεσμα να διαταχθεί η απα-

γόρευση ενεργειών σε αγωνιστή για ένα μήνα και τούτο ήταν λογικό να επιτείνει την ανάγκη προφύλαξης.

4. Η διέλευσή μας από την οδό της αείμνηστης Ιουλίας Κυριλλή, ήταν τυχαία. Βρισκόμασταν σε διατεταγμένη αποστολή, στην οποία μπορεί αν θέλει να αναφερθεί ο Ανδρέας Τσιάρτας. Μας είδε ο μ. Νίκος Σαμψών και μας φώναξε «να πάμε να σκοτώσουμε Εγγλέζους». Δεν είχαμε οργανική σύνδεση εκείνη την εποχή με την ομάδα του. Οι εντολές του τομεάρχη ήταν αυστηρές. Απέφυγα να δώσω εξηγήσεις, απαντώντας ότι έφευγε το μοναδικό λεωφορείο μας για τη Γιαλούσα...

5. Δεν ήμασταν περιπλανώμενοι πιστολάδες, ανεύθυνοι και πρόθυμοι να υπακούσουμε σε πρόσκληση άλλου, πλην του τομεάρχη, για συμμετοχή σε εκτελέσεις.

6. Νοείται ότι το θέμα δεν κλείνει εδώ...



ΒΑΣΙΚΟΚΥΤΤΑΡΙΚΑ ΚΑΡΚΙΝΩΜΑΤΑ

Του δρ.α Ανδρέα Μ. Βασιλείου

Το δέρμα αποτελεί το μεγαλύτερο όργανο του ανθρώπινου οργανισμού, καθ' ότι καλύπτει όλη την επιφάνεια του σώματος. Αποτελείται από την επιδερμίδα και το χόριο. Η επιδερμίδα αποτελείται από το εξώτερο στρώμα της κερατίνης, την κοκκιώδη στιβάδα, την ακανθοκυτταρική στιβάδα και τη βασική στιβάδα. Η βασική στιβάδα είναι το όριο επιδερμίδας και χορίου.

Από τη βασική στιβάδα της επιδερμίδας εξορμούνται τα βασικοκυτταρικά καρκινώματα. Ο τύπος αυτός καρκινωμάτων αποτελεί τον συνηθέστερο τύπο καρκινώματος και εντοπίζεται κυρίως στη λευκή φυλή. Πόσο μεγάλο πρόβλημα αποτελούν όμως τα καρκινώματα αυτά;

Τα βασικοκυτταρικά καρκινώματα εμφανίζονται κυρίως σε περιοχές του σώματος που είναι εκτεθειμένες για μεγάλο χρονικό διάστημα στην ηλιακή ακτινοβολία. Κύρια εντόπιση τους λοιπόν το πρόσωπο και τα άνω άκρα. Στο ένα τρίτο περίπου των περιπτώσεων τα καρκινώματα αυτά εντοπίζονται σε περιοχές μη εκτεθειμένες στην ηλιακή ακτινοβολία.

Η προφανέστερη αιτία ανάπτυξης βασικοκυτταρικού καρκινώματος είναι η χρόνια έκθεση στην ηλιακή ακτινοβολία. Η γενετική προδιάθεση είναι άλλος ένας παράγοντας που έχει αποδειχθεί πως οδηγεί σε ανάπτυξη των καρκινωμάτων αυτών, ενώ έχει παρατηρηθεί αυξημένος αριθμός περιστατικών μέσα σε συγκεκριμένες οικογένειες.

Η κλινική εικόνα του βασικοκυτταρικού καρκινώματος ποικίλλει από μια απλή ουλή μέχρι ενός ευμεγέθους μορφώματος. Χαρακτηριστικότερη θεωρείται η «μαργαριταροειδής» μορφή, με το καρκίνωμα να παρουσιάζεται ως ένα μικρό επηρμένο οζίδιο με γυαλιστερή επιφάνεια.

Πώς όμως μπορεί κάποιος να ανγνωρίσει μια πιθανή ύποπτη βλάβη πάνω στο δέρμα του; Σε αυτό το ερώτημα απαντά ο μνημονικός κανόνας του A,B,C,D,E,, ο οποίος συνοψίζει όλους τους παράγοντες που καθιστούν μια δερματική αλλοίωση ύποπτη για κακοήγη εξαλλαγή. Αντιστοίχως λοιπόν έχουμε:

Α: ασυμμετρία

Β: ανώμαλα όρια

Γ: αλλαγή χρώματος

Δ: αύξηση διαμέτρου βλάβης

Ε: έγερση της βλάβης

Εφόσον παρατηρηθεί κάποιο από αυτά τα στοιχεία σε μια προϋπάρχουσα δερματική αλλοίωση, τότε η αλλοίωση αυτή πρέπει να αφαιρεθεί και να σταλεί για βιοψία.

Τα βασικοκυτταρικά καρκινώματα είναι μια από τις λιγότερο κακοήθεις μορφές καρκίνου. Οι μεταστάσεις έρχονται με πολύ αργό ρυθμό, γεγονός

που καθιστά το βασικοκυτταρικό καρκίνωμα εύκολα ιάσιμο. Η θεραπεία του συνιστάται στην αφαίρεση της βλάβης, είτε χειρουργικά είτε με τη χρήση ακτινοβολίας, χημειοθεραπείας ή ανοσοθεραπείας.

Η αποφυγή της ηλιακής ακτινοβολίας για μεγάλο χρονικό διάστημα αποτελεί τον καλύτερο προληπτικό παράγοντα εναντίον της ανάπτυξης βασικοκυτταρικού καρκινώματος. Σε περίπτωση προϋπάρχουσας αλλοίωσης, ο μνημονικός κανόνας του ABCDE μπορεί να κινήσει την υποψία μας για πιθανή ανάπτυξη καρκινώματος και αφαίρεση της αλλοίωσης.

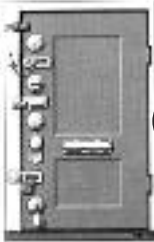


ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΕΙΤΕ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΛΟΠΕΣ



Η Αστυνομία για να βοηθήσει τους πολίτες στην προστασία της περιουσίας τους, μεταξύ άλλων, προτείνει την εφαρμογή των ακόλουθων μέτρων:

- 1 Κλειδώνετε πάντοτε τις πόρτες και τα παράθυρα όταν απουσιάζετε από το σπίτι, ακόμα και για μικρό χρονικό διάστημα.
- 2 Κλείνετε τα παραθυρόφυλλα και τις κουρτίνες, ώστε να μην μπορούν οι διαρρήκτες να δουν τι υπάρχει μέσα στο σπίτι σας.
- 3 Μην ανοίγετε ποτέ την πόρτα χωρίς να βεβαιωθείτε ότι γνωρίζετε τον επισκέπτη. Ελέγξτε ποιος χτυπά την πόρτα από το «μάτι» ή μέσω θυροτηλεφώνου/θυροτηλεόρασης.
- 4 Τοποθετήστε στην πόρτα, αλυσίδα ασφαλείας.
- 5 Μη δίνετε κλειδιά σε καθαρίστριες ή άλλα ξένα πρόσωπα.
- 6 Μην αφήνετε δεύτερο κλειδί κάτω από γλάστρες ή χαλάκια.
- 7 Μην αφήνετε το κλειδί στην κλειδαριά της πόρτας, ούτε εξωτερικά ούτε και εσωτερικά.
- 8 Μην αφήνετε κλειδιά της κατοικίας σας στο αυτοκίνητο σας όταν το παίρνετε για πλύσιμο, επισκευή ή συντήρηση.
- 9 Για περισσότερη ασφάλεια τοποθετήστε στις εξωτερικές πόρτες, κλειδαριές που παρέχουν ψηλό επίπεδο ασφαλείας. Στα παράθυρα μπορούν να εγκατασταθούν συστήματα ασφαλείας (δαγκάνες, σιδεριές κλπ.).
- 10 Εξασφαλίστε καλό φωτισμό των εξωτερικών περιμετρικών χώρων. Για οικονομία να ενεργοποιείται με αισθητήρες κίνησης.
- 11 Εξετάστε τη δυνατότητα εγκατάστασης συστήματος συναγερμού.
- 12 Εγκαταστήστε σύστημα περιοδικής χρήσης των φώτων (χρονοδιακόπτη). Αν δεν είναι δυνατόν, κατά την απουσία σας αφήνετε κάποιο φως αναμμένο.
- 13 Μη γνωστοποιείτε στον κοινωνικό και επαγγελματικό σας περίγυρο πληροφορίες για περιουσιακά στοιχεία που φυλάγετε στο σπίτι σας. Υπάρχει πάντα το ενδεχόμενο η πληροφορία να φτάσει και σε διαρρήκτη.



- 14 Μην αφήνετε μεγάλα χρηματικά ποσά στο σπίτι.



- 15 Χρυσασφιδάκια και άλλα πολύτιμα αντικείμενα, είναι προτιμότερο να φυλάγονται σε χρηματοκιβώτια ή θυρίδες ανάλογα με την αξία τους. Επίσης, να φωτογραφίζονται για αναγνώριση σε περίπτωση που χρειαστεί.



- 16 Αν ζείτε σε πολυκατοικία βεβαιωθείτε ότι η κεντρική είσοδος της πολυκατοικίας παραμένει κλειστή και ότι δεν μπορούν να εισέλθουν άτομα που δεν έχουν σχέση με τον χώρο. Δώστε σημασία στην είσοδο του διαμερίσματός σας, εγκαταστήστε συμπαγή πόρτα εισόδου και κλειδαριά που παρέχει υψηλό επίπεδο ασφαλείας.

- 17 Μια καλή περιφράξη, προσφέρει μεγαλύτερη ασφάλεια στην κατοικία σας.



- 18 Προσπαθήστε να γνωρίσετε τους γείτονές σας και να καλλιεργήσετε με αυτούς σχέση εμπιστοσύνης και αλληλοϋποστήριξης.

ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΔΙΑΡΗΚΤΕΣ ΠΡΟΤΙΜΟΥΝ ΤΟΥΣ ΕΥΚΟΛΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ. ΚΑΝΕΤΕ ΤΗΝ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΣΑΣ ΔΥΣΚΟΛΟ ΣΤΟΧΟ ΓΙΑ ΝΑ ΜΕΙΩΣΕΤΕ ΤΙΣ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΕΣ ΝΑ ΕΙΣΤΕ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΘΥΜΑ

- 19 Αν προσεγγίζοντας την οικία σας αντιληφθείτε την παρουσία διαρκή ενημερώστε αμέσως την Αστυνομία και περιμένετε σε απόσταση ασφαλείας. Μην επιχειρήσετε να τον συλλάβετε εφόσον δεν είστε απολύτως βέβαιοι ότι θα τα καταφέρετε. Εάν δεν μπορείτε να τον αποφύγετε προσπαθήστε να τον μιλήσετε με ήρεμο τρόπο.

- 20 Όταν απουσιάζετε, κάνετε προώθηση των εισερχόμενων κλήσεων του τηλεφώνου της κατοικίας σας είτε στο κινητό σας είτε σε τηλέφωνο κάποιου δικού σας ανθρώπου. Αποφεύγετε τη χρήση του μηνύματος «Αυτή τη στιγμή απουσιάζω, αφήστε το μήνυμά σας στον αυτόματο τηλεφωνητή».



- 21 Μην αφήνετε εκτεθειμένα έξω από τα υποστατικά σας γεωργικά εργαλεία, σκάλες ή άλλα αντικείμενα τα οποία μπορούν να βοηθήσουν το διαρρήκτη.



Για οποιαδήποτε ύποπτη παρουσία ή κίνηση, ενημερώστε αμέσως την Αστυνομία. Ίσως προλάβετε τη διάπραξη κάποιου εγκλήματος.



Μαζί ενάντια στο έγκλημα.

Μαζί για μια καλύτερη κοινωνία

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Έρευνα-Μελέτη του Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

Με αφορμή τη διεξαγωγή των φετινών Ολυμπιακών Αγώνων στο Λονδίνο, κάνουμε μια ιστορική αναδρομή της πορείας τους, σε ενδείξει τιμής και ευγνωμοσύνης προς τους επινοητές και δημιουργούς τους.

Οι Ο.Α. είναι γέννημα και θρέμμα των Ελλήνων, οι οποίοι καλλιέργησαν την άμιλλα του Ολυμπιακού Πνεύματος από τα πανάρχαια χρόνια. Ήταν και είναι το αποκορύφωμα της αθλητικής δραστηριοποίησης των νέων και η ιδανική απόδοση της ρήσης «νους υγιής εν σώματι υγιεί». Εκατομμύρια νέων και νεανίδων, σ' όλο τον κόσμο, ασχολούνται με τον αθλητισμό και εξασκούνται καθημερινά πολύ σκληρά, προκείμενου να εξασφαλίσουν μια θέση στην Ολυμπιακή Ομάδα της χώρας τους, που αποτελεί την ανώτατη τιμή και επιβράβευση κάθε αθλουμένου. **Ανέκαθεν οι ολυμπιονίκες ήταν τα ιδανικά πρότυπα της νεολαίας και ετύγχαναν μεγάλης εκτίμησης και σεβασμού.** Ο Ελληνισμός έχει να επιδείξει πληθώρα ολυμπιονικών από αρχαιοτάτων χρόνων και πλείστα από τα αθλήματα στα οποία διαγωνίζονταν τότε, διατηρούνται και σήμερα. Τούτο επιμαρτυρείται με τα ευρήματα των ανασκαφών και δη στην Ολυμπία,

όπως αγγεία, νομίσματα, επιγραφές, αγάλματα, ναοί κ.α. Και ... κάτι άλλο: Οι μετεγγραφές αθλητών από την ομάδα μιας χώρας σε ομάδα άλλης χώρας ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ. Γίνονταν από τα πανάρχαια χρόνια, όπως εμφανίζεται στην ιστορική αναδρομή της τέλεσης των Ο.Α. που κάνει ο Δημήτρης Βαρδίκος στο κεφάλαιο ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ του βαρυσήμαντου έργου του «ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ» που ακολουθεί:

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

*Ο αθλητικός θεσμός που άρχισε
45.000 χρόνια Π.Ε. (Προ Εποχής)*

Εισαγωγή

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο χώρο της Ολυμπίας στην Ηλεία της Πελοποννήσου, πραγματοποιούνταν πολλές χιλιάδες χρόνια πριν. Λαθεμένα ορίζουν οι νεώτεροι ιστορικοί το 776 π.Χ. σαν αρχή των Ολυμπιακών αγώνων. Ο λόγος βέβαια που αναφέρουν την ημερομηνία αυτή είναι, επειδή βρέθηκε μαρμαρίνη πλάκα που γράφει με γράμματα κλασικής εποχής, πως ο **Κόροιβος** νίκησε στον αγώνα του απλού σταδίου στην Ολυμπία και πήρε το στεφάνι. **Το γεγονός αυτό ορίστηκε**

σαν αρχή της Ιστορίας. Από τότε οι αρχαίοι Έλληνες μετρούσαν τα χρόνια με βάση αυτή την Ολυμπιάδα, τη λεγόμενη Πρώτη, του 776.

Α'. Ο χώρος και ο τόπος της Ολυμπίας στην ιστορική παράδοση.

Ο Αλφειός είναι ένα μεγάλο ποτάμι, που έχει τις πηγές του στα βουνά της Αρκαδίας και εκβάλλει στη Δυτική Πελοπόννησο. Στο σημείο που ενώνεται με τον παραπόταμο Κλαδέο, στην αρχή του μεγάλου κάμπου της Ηλείας, σχηματίζεται ένα καταπράσινο τρίγωνο με πλατάνια και ελιές και πλάι ένας λόφος. Στην αρχαία εποχή ο λόφος ονομαζόταν **Κρόνιος**, επειδή κατά την παράδοση σε αυτό το σημείο έγινε η τελική αναμέτρηση στη διαμάχη των θεών Κρόνου και Δία με νικητή το Δία. Το καταπράσινο τρίγωνο ήταν ιερό άλσος, που ονομαζόταν **Ιερή Άλτις** και θεωρείτο λατρευτικός τόπος της γύρω περιοχής. Από την αρχαία εποχή ο τόπος ήταν και είναι από τους ωραιότερους της Ελλάδας. Αγώνες αθλητικοί και ιδιαίτερα αρματοδρομίες στον χώρο της Ολυμπίας, όπως αναφέρει ο Πανσανίας, γίνονταν από τότε που πρωτοκατοικήθηκε η περιοχή.

Β'. Η Ιερή φλόγα.

Το αρχαιότατο ιερό άλσος της Ολυμπίας ονομαζόταν **Ηφαίστειον**, επειδή πίστευαν πως ο θεός Ήφαιστος ήταν ο

θεός τροφοδότης της γήινης θερμότητας. Αργότερα το άλσος και ο βωμός ονομάστηκαν **Άλσος του Ηλίου** και υπήρχε ιερός βωμός με άσβεστη φωτιά, **Άσβεστον Πυρ**, προς τιμήν του φωτοδότου Ηλίου. Η λατρεία χάνεται στο πέρασμα των δεκάδων χιλιάδων χρόνων, τότε που οι πρώτοι άνθρωποι λάτρευαν τη Γη (Ρέα), τον ουρανό και τον ήλιο, επειδή ήταν ζωοδότης.

Πολύ αργότερα ονομάστηκε **Ιερόν άλσος Ηλίου Απόλλωνος**, όταν ο θεός Απόλλων ταυτίστηκε με τον Ήλιο. Στην εποχή του Κρόνου και του Δία το άλσος ονομαζόταν η **ιερή Άλτις** και η περιοχή **Ήλιον** και ξεκίνησαν οι αγώνες δρόμου και πάλης σε ανάμνηση της νίκης του Δία. Στα πολύ νεώτερα χρόνια ο βωμός του πυρός ονομάστηκε Γαίον. Η Ιερή φλόγα φυλασσόταν στο Πρυτανείον και ο αθλητής που έπαιρνε το στεφάνι στον αγώνα δρόμου του ενός σταδίου (192, 27 μ.) παρελάμβανε τη **δάδα** από τον αρχιερέα και άναβε τον βωμό, που δεν έσβηνε έως τους επόμενους αγώνες. Η Ιερή φλόγα μεταφερόταν με πανηγυρικό τρόπο στις πόλεις, από όπου κατάγονταν οι αθλητές και διατηρείτο άσβεστη τα επόμενα τέσσερα χρόνια. Οι πόλεις των πρωταθλητών με την Άσβεστη Ιερή Ολυμπιακή Φλόγα θεωρούνταν από τις άλλες (πόλεις) ευνοούμενες από τους θεούς και οι αποφάσεις των κατοίκων τους ήταν σεβαστές.

Στις μεγάλες αποικήσεις των Ελλήνων, οι ιερείς παραλάμβαναν την Ολυμπιακή Φλόγα και τροφοδοτούσαν με φω-

τιά τον βωμό της νέας τους πατρίδας, για να μην ξεχνούν τη γενέτειρα και την καταγωγή των προγόνων τους.

Στη σύγχρονη εποχή άναψαν τη δάδα στην Ολυμπία με ηλιακό κάτοπτρο και την μετέφεραν λαμπαδηδρόμοι έως τη Γερμανία, για να τελεστούν οι εκεί Ολυμπιακοί Αγώνες του 1936. Από τότε σε όλες τις Ολυμπιάδες η ιερή φλόγα μεταφέρεται στο στάδιο που θα γίνουν οι αγώνες και τροφοδοτείται ο βωμός με φως από την Ολυμπία. Στις χώρες που μεσολαβεί ωκεανός, η φλόγα μεταφέρεται με αεροπλάνο.

Γ'. Ιστορικές παραδόσεις για την αρχή των Ολυμπιακών

Ο Ιδαίος Ηρακλής 5ος (±11.000 Π.Ε.) μαζί με τους τέσσερις αδελφούς του, τους Κουρήτες που ονομάζονταν **Ιδαίοι Δάκτυλοι**, ήρθαν στην Ολυμπία. Εκεί αγωνίστηκαν στο τρέξιμο οι αδελφοί αυτού του Ηρακλή και στεφανώθηκαν με κλαδί αγριελιάς (οι Κουρήτες ήταν: ο Ηρακλής, ο Παιωνάιος, ο Επιμήδης, ο Ιάσιος και ο Ίδας). Από τότε καθιερώθηκαν οι αγώνες κάθε 5 χρόνια - γύρω από το 11.000 Π.Ε. Αργότερα στα παλαιά ιστορικά πάντα χρόνια καθιερώθηκε οι αγώνες να γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια.

Δ'. Άλλες παραδόσεις για την αρχή των Ολυμπιακών Αγώνων

α) Ο **Αέθλιος**, ο γιος του Δία και της Πρωτογένειας (που ήταν κόρη του Δευκαλίωνα), ήταν ο πρώτος βασιλιάς της περιοχής. Γιος του Αέθλιου ήταν ο Ενδυμίωνας, που τον ερωτεύθηκε η θεά Σελήνη και απόκτησε μαζί του πενήντα κόρες. Ο Ενδυμίωνας αργότερα παντρεύτηκε την Υπερίππη (κόρη του βασιλιά και ήρωα Αρκάδα), και απόκτησε μαζί της τον Παίονα, τον Επειό και τον Αιτωλό. Τα τρία αγόρια όταν μεγάλωσαν, έγιναν πολύ έξυπνα και δυνατά και ο πατέρας τους δεν ήξερε σε ποιον να δώσει το βασίλειο. Αποφάσισε λοιπόν και τα τρία παιδιά έκαναν αγώνα δρόμου. Αφού έτρεξαν όλο τον περίγυρο της Ολυμπίας, έφτασε πρώτος ο Επειός και πήρε τον θρόνο του πατέρα του. Ο αδελφός του Παίονας έγινε βασιλιάς στη γειτονική χώρα, που ονομάστηκε Παιονία, ενώ ο Αιτωλός έγινε βασιλιάς της περιοχής ύστερα από τον θάνατο του Επειού. Από τότε που τα τρία αδέρφια έκαναν τον γύρο της περιοχής, καθιερώθηκαν και οι αθλητικοί αγώνες στην Ολυμπία.

β) Άλλος **μύθος** (± 45.000 Π.Ε.) αναφέρει πως ο βασιλιάς της περιοχής Οινόμαος, είχε πάρει χρησμό που έλεγε πως θα τον θανάτωνε ο άνδρας, που θα παντρευόταν την κόρη του Ιπποδάμεια. Κάθε υποψήφιος γαμπρός αναγκαζόταν να αγωνιστεί μαζί του σε αρματοδρομία από την Ολυμπία έως τον ναό

(Π.Ε = Προ Εποχής)

του Ποσειδώνα στην Κόρινθο. Ένας μόνο τον νίκησε, ο Πέλοπας, που πήρε την Ιπποδάμεια και το βασίλειο. Ο Οινόμαος λέγεται πως δεν γύρισε στην Ολυμπία, γιατί είχε στον δρόμο ατύχημα με το άρμα του. Από τότε όμως και σε ανάμνηση της νίκης του Πέλοπα, που είχε την εύνοια των θεών του Ολύμπου, καθιερώθηκαν από την Ιπποδάμεια οι αγώνες στην Ολυμπία.

Ε'. Η καθιέρωση του χώρου για αγώνες.

Στην αρχή ξεκίνησαν οι αγώνες δρόμου σε ανάμνηση των τριών αδελφών **Παίονα, Επειού και Αιτωλού**, που αγωνίστηκαν για το ποιος θα πάρει το βασίλειο της περιοχής. Αργότερα γίνονταν μαζί και αρματοδρομίες. Με τα χρόνια συμπληρώθηκαν και άλλα αγωνίσματα όπως **τοξοβολία** προς τιμή της θεάς **Αρτέμιδος, ακόντιο** για τον θεό του πολέμου **Άρη, δισκοβολία, λιθοβολία, σφαιροβολία, παγκράτιο** (σημερινή πάλη) για τηθύμηση της διαμάχης του **Κρόνου** και του **Δία, ιπποδρομίες** κ.ά. Κάθε φορά μεγάλωνε ο αριθμός των αγωνισμάτων, των αθλητών και των φιλάθλων που παρακολουθούσαν τους αγώνες. Ο χώρος ολόγυρα από τον τάφο του **Πέλοπα** ήταν μικρός αλλά σιγά-σιγά και αυτός μεγάλωσε.

ς'. Τα κτίρια και οι εγκαταστάσεις στον ιερό χώρο.

α) Ο ναός της θεάς **Ήρας** ήταν ο πρώ-

τος που χτίστηκε στην Ολυμπία, στη βόρεια πλευρά του ιερού άλσους. Αργότερα έγιναν στην περιοχή κι άλλοι ναοί και βωμοί για τους θεούς και κτίρια για τους αθλητές και επισκέπτες. Στα θεμέλια των παλαιοϊστορικών κτιρίων χτίστηκαν στα νεότερα χρόνια μεγαλόπρεπα κτίρια. Το 460-457 π.Χ. με αρχιτέκτονα τον Λίβωνα χτίστηκε ο μεγάλος ναός του Δία, μέσα στο ιερό άλσος. Είχε μήκος 64,12 μέτρα και πλάτος 27,60. Το ύψος του ήταν 16 μέτρα και την οροφή συγκρατούσαν 38 κολόνες από πελεκητή πέτρα με ραβδώσεις (13 σε κάθε μεγάλη πλευρά και από 6 στις μικρές πλευρές). Στην ανατολική πλευρά βρισκόταν η είσοδος, όπου ήταν ο πρόναος. Στη μέση ήταν το άδυτο ή σηκός και στο πίσω μέρος ο οπισθόναος. Οι μετόπες και τα αετώματα είχαν ντυθεί με εγχάρακτο μάρμαρο από παραστάσεις των θεών, του Ηρακλή και των Κενταύρων και σκηνή από την αρματοδρομία του Οινόμαου και του Πέλοπα. Στον πρόναο ξεχώριζε το άγαλμα του Ιφίτου, ο οποίος καθιέρωσε τους Ολυμπιακούς αγώνες να γίνονται κάθε 4 χρόνια, καθώς και της Κυνίσκας, της πρώτης γυναίκας που νίκησε σε αρματοδρομίες· πράγμα που μαρτυρεί, ότι τα περί απαγόρευσης συμμετοχής των γυναικών στους Ολυμπιακούς Αγώνες αποτελούν μύθευμα.

β) Στη μέση του **σηκού** βρισκόταν το περίφημο άγαλμα του Δία, ένα από τα

επτά θαύματα του κόσμου. Το έφτιαξε ο περίφημος γλύπτης της αρχαιότητας Φειδίας, ο γιος του Χαρμίδη, που φιλοτέχνησε και τον Παρθενώνα της Αθήνας. Ήταν επτά φορές μεγαλύτερο από το φυσικό ανθρώπινο μέγεθος, τοποθετημένο πάνω σε βάθρο από μελανό μάρμαρο της Ελευσίνας. Το σώμα του Δία ήταν από ελεφαντοστόυν. Από καθαρό χρυσό ο μανδύας, τα πέδιλα, το σκήπτρο, ο αετός στο αριστερό χέρι και το αγαλματίδιο με τη Νίκη στο δεξί χέρι. Τα γένια και τα μαλλιά επίσης από καθαρότατο χρυσάφι, όπως και ο θρόνος που καθόταν ο Δίας επίσης από χρυσό, ελεφαντόδοντο και πολύτιμες πέτρες. Η εκφραστικότητα, η ομορφιά και η μεγαλοπρέπεια του αγάλματος του θεού Δία ήταν μοναδική. Ο γεωγράφος Στράβων, που επισκέφτηκε την Ολυμπία τον πρώτο αιώνα (67-23 π.Χ.), χαρακτήρισε το άγαλμα πολύ μεγάλο για τον επίσης πολύ μεγάλο ναό, αλλά τόσο αληθινό, που δεν μπορούσες παρά να αισθανθείς δέος, όμως τόσο μικρό μπροστά στον Ολύμπιο Δία. Ο περιηγητής Πανσανίας, που επισκέφθηκε την Ολυμπία το 174 μ.Χ., περιγράφει: Στο κεφάλι φορά στεφάνι ελιάς από χρυσό. Στο δεξί του χέρι κρατά τη Νίκη, που είναι από ελεφαντόδοντο και χρυσό. Στο δεξί χέρι το σκήπτρο με τον αετό ήταν από πολύτιμα μέταλλα. Τα υποδήματα και το ιμάτιο με χρυσές πτυχές και σκαλισμέ-

νους κρίνους και ζώα. Ο θρόνος στολισμένος με πολύτιμες πέτρες, έβενο, ελεφαντόδοντο και χρυσό. Έξω, αλλά κοντά στον ναό, υπάρχει το εργαστήριο του Φειδία με τα εργαλεία του γλύπτη και υπολείμματα από τα μέταλλα, το ελεφαντόδοντο και τις μήτρες, που διαμόρφωναν τον χρυσό και τα πολύτιμα μέταλλα...

Το άγαλμα του Δία στην Ολυμπία έμεινε στη θέση του έως το 391 μ.Χ., όταν ο βυζαντινός αυτοκράτορας **Θεοδόσιος ο Α΄** έκλεισε τους ναούς, που ήταν αφιερωμένοι στους θεούς του Ολύμπου. Μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη για να στολίσει το παλάτι του αυτοκράτορα. Το 475 μία πυρκαγιά στα ανάκτορα το κατέστρεψε και ό,τι απόμεινε έγινε κοσμήματα και σεργίτια των αυτοκρατόρων. Αντίγραφα του αγάλματος δεν διασώθηκαν, επειδή απαγορευόταν η αντιγραφή του μεγάλοπρεπου Δία της Ολυμπίας. Αργότερα όμως βρέθηκε στον ναό του Δία στην Κυρήνη της Λιβύης ένα αντίγραφο του αγάλματος με μεγάλες διαστάσεις.

γ) Ολόγυρα από τον μεγάλο ναό του **Δία**, εκτός από της θεάς Ήρας, υπήρχαν κι άλλοι ναοί και κτίρια όπως: Το **βουλευτήριο**, που ήταν γραφείο και συνεδριακό κέντρο της Ολυμπιακής επιτροπής των αγώνων. Οι **θησαυροί**, κτίρια που έμοιαζαν με μικρούς ναούς και φυλάγονταν οι χρηματικές και

άλλες δωρεές των ελληνικών και άλλων πόλεων που πρόσφεραν στην Ολυμπία. Το **Πελόπειο**, ναός προς χάριν του Πέλοπα. Το **Ιπποδόμειο**, ναός προς τιμήν της Ιπποδάμειας που καθιέρωσε τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Το **Μητρώο**, ναός αφιερωμένος στη θεομήτορα **Ρέα**, διακοσμημένος με τα περιφνηματικά αγάλματα του Δία, τους **Ζάνες**, που κατασκευάζονταν από πρόστιμα για παραπτώματα των αθλητών. Εκεί φυλάσσόταν η **Ασβεστη Φλόγα των Ολυμπιακών Αγώνων** και συνέτρωγαν οι αθλητές, που έπαιρναν το στεφάνι από το κλαδί της αγριελιάς. Το **Φιλίππειο**, που έχτισε ο βασιλιάς της Μακεδονίας μετά τη νίκη της Χαιρώνειας το 338 π.Χ. και ήταν κυκλικό κτίριο με κολόνες ιωνικού ρυθμού. Αυτό το κτίριο διακόσμησε αργότερα ο Μ. Αλέξανδρος με χρυσελεφάντινα αγάλματα του πατέρα του Φιλίππου, της μητέρας του Ολυμπιάδας και το δικό του. Η **Ποικίλη Στοά** ή Στοά της **Επτάφωνης Ηχούς**, που ήταν κτίριο με σειρές από κίονες (κολόνες) 98 μέτρων μήκους και διακοσμημένο με θαυμάσιες τοιχογραφίες και που χρησίμευε άλλοτε για συνεδριάσεις και άλλες φορές για εστιατόριο και άλλες χρήσεις. Αυτό το κτίριο είχε μια θαυμάσια ακουστικότητα, αφού ακουγόταν επτά φορές δυνατότερη η φωνή σου. Το **Ηρώο**, όπου θυσίαζαν μόνο οι κάτοικοι της Ηλείας στους προστάτες θεούς τους. Το **Γυμνάσιο**, όπου προπονούσαν οι αθλη-

τές των αγώνων. Η **Παλαίστρα**, όπου γυμνάζονταν οι μικροί αθλητές, που έπαιρναν μέρος στους αγώνες. Η **Εξέδρα του Ηρώδη**, κτίριο με υδραγωγείο και λουτρό, που έφτιαξε ο **Ηρώδης ο Αττικός** το 160 μ.Χ.. Το **στάδιο των Ολυμπιακών Αγώνων** είχε μήκος 212 μέτρα και πλάτος 30,70. Ο χώρος που αγωνίζονταν οι αθλητές είχε 600 πόδια περίπου (= 192,27 μ.) μήκος. Οι εξέδρες χωρούσαν **45.000** θεατές. Τη λειτουργία των αγώνων ρύθμιζαν οι 10 **Ελληνοδίκες** με τους **Αφέτες**, τους **Κριτές** και τους **Ραβδούχους**. Οι κανονισμοί ήσαν πολύ αυστηροί.

Ζ. Το Στάδιο και άλλες εγκαταστάσεις

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες τελούσαν κάθε τέσσερα χρόνια και άρχιζαν πάντα τέσσερις μέρες πριν τελειώσει ο χρόνος, δηλαδή στις 11 του Σκироφοριώνος, που ήταν ο τελευταίος μήνας του έτους (= 11 σημερινού Ιουλίου). Αρκετούς μήνες πριν έφευγαν οι κήρυκες και ειδοποιούσαν όλες τις ελληνικές πόλεις, πως πρέπει να κηρύξουν αμέσως εκεχειρία (ειρήνη) με όλους τους εχθρούς τους, και να ετοιμαστούν οι αθλητές για την Ολυμπιάδα. Είχαν δικαίωμα να πάρουν μέρος μόνον Έλληνες από όλον τον κόσμο. Αργότερα οι Ρωμαίοι άλλαξαν τον κανονισμό, επειδή οι Έλληνες ήσαν πρόγονοι των Ρωμαίων και επέτρεπαν να παίρνουν μέρος και οι δικοί τους αθλητές.

Η'. Οι Αγώνες κρατούσαν 7 μέρες.

Την πρώτη μέρα εισέρχονταν στο στάδιο από την κρύπτη (είσοδο των αθλητών και Ελλανοδικών) όλοι οι αθλητές και οι κριτές. Μπροστά στο Βουλευτήριο και το άγαλμα του Δία ορκίζονταν όλοι, πως θα αγωνιστούν και θα κρίνουν τίμια. Μετά την κλήρωση των αντιπάλων ακολουθούσαν οι θυσίες στους θεούς, και μετά οι κήρυκες και οι σαλπικτές έδιναν το πρόσταγμα των αγώνων. Τη δεύτερη, μέρα γίνονταν οι αγώνες δρόμου. Την τρίτη τα αγωνίσματα του πεντάθλου. Την τέταρτη τα αγωνίσματα του παγκρατίου (τύπου ελεύθερης πάλης), της πάλης και της πυγμαχίας με αυστηρούς κανονισμούς. Την πέμπτη οι αγώνες του οπλίτη (έτρεχαν με όλο τον εξοπλισμό της μάχης) και τα αγωνίσματα των μικρών παιδιών. Την έκτη μέρα άρχιζαν οι αρματοδρομίες και οι ιππικοί αγώνες που ήταν οι πιο θεαματικοί. Οι αρματοδρομίες είχαν τα αγωνίσματα: α) Το **Τέθριππο**, άρμα που έσερναν 4 άλογα, β) Τη **Συνωρίδα**, άρμα που έσερναν δύο άλογα, γ) Το **Τέθριππο Πώλων**, άρμα που έσερναν τέσσερα νεαρά άλογα, δ) Τη **Συνωρίδα Πώλων**, άρμα που έσερναν δύο νεαρά άλογα και ε) την **Απήνη**, άρμα που έσερναν δύο ημίονοι. Την έβδομη μέρα στεφανώνονταν οι αθλητές με τους **Κότινους** και με κλαδιά από **φοίνικες** και έκαναν τον γύρο του σταδίου μαζί με τους θεατές, που πανηγύριζαν όλοι, πριν

αρχίσουν τις θυσίες στον βωμό του Δία. Ακολουθούσαν τιμητικά συμπόσια και γιορτές. **Ήταν μεγάλη τιμή στους γονείς και στην πόλη, που έβγαζαν νικητή στην Ολυμπιάδα. Όταν γύριζαν οι νικητές, γκρέμιζαν ένα τμήμα του τείχους της πόλης τους, για να περάσει ο νικητής.**

Οι Ολυμπιακοί αγώνες πραγματοποιούνταν ως το τέλος του τέταρτου αιώνα μ.Χ. Το 393 μ.Χ. ο Βυζαντινός αυτοκράτωρ Θεοδόσιος τους κατάργησε και διακόπηκαν οριστικά μετά από λειτουργία χιλιάδων χρόνων.

θ'. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στα νεώτερα χρόνια.

Το 1515 μ.Χ., που μεταφράσθηκαν από τα Ελληνικά και κυκλοφόρησαν στην Ευρώπη τα έργα **Πανσανίου περιηγήσεις και Πινδάρου Ωδαί**, οι Ευρωπαίοι διανοούμενοι ενδιαφέρθηκαν να βρουν τουλάχιστον την αρχαία Ολυμπία. Διάφορες ερευνητικές αποστολές δεν απέδωσαν. Το 1787 ο Γάλλος Sebastien Fauvel έφερε στο φως τον ναό του Δία της Ολυμπίας. Από τότε άρχισαν διάφορες προσπάθειες για ανασκαφές στην Ολυμπία. Γερμανικές αρχαιολογικές αποστολές από το 1857 έως το 1897, έφεραν σε φως τα περισσότερα από τα αρχαιολογικά ευρήματα της Ολυμπίας, ενώ παράλληλα έγιναν στην Ευρώπη από το 1582-1891 πολλές εκδηλώσεις απομίμησης των Ολυμπιακών Αγώνων.

Ο **Ευάγγελος Ζάππας** (1800-1865), ο μεγάλος Έλληνας ευεργέτης που ήταν εγκατεστημένος στη Ρουμανία, πρότεινε το 1856 στην ελληνική κυβέρνηση την αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων (βλέπε Εφημερίδα Κυβερνήσεως 19-8-1858) με δικά του έξοδα και το αρμόδιο ελληνικό Υπουργείο συνέστησε επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων. Το 1859 πραγματοποιήθηκε μια υποτυπώδης ολυμπιάδα (Α' Ολυμπίων) στην πλατεία Λουδοβίκου στην Αθήνα. Οι αθλητές αγωνίστηκαν στον δρόμο, στο ακόντιο, στον δίσκο, στο άλμα και στην αναρρίχηση επί ιστού. Το 1863, λόγω της έξωσης του βασιλιά Όθωνα, δεν πραγματοποιήθηκαν αγώνες και η επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων καταργήθηκε. Μετά τον θάνατο του Ε. Ζάππα, (με χρήματα του ευεργέτη), χτίστηκε το μέγαρο των Ολυμπίων (Ζάππειο μέγαρο των Αθηνών). Τα εγκαίνια έγιναν στις 20-10-1887. Τα **Β' Ολύμπια** έγιναν στις 15-11-1870 στο Παναθηναϊκό Στάδιο. Τα **Γ' Ολύμπια** έγιναν τον Μάη του 1875. Τα **Δ' Ολύμπια** τον Μάη του 1889.

Οι **Α'** (πρώτοι) παγκόσμιοι Ολυμπιακοί Αγώνες πραγματοποιήθηκαν το **1896** στο Παναθηναϊκό στάδιο των Αθηνών, το οποίο προηγουμένως στρώθηκε με μάρμαρο με έξοδα του **Ζαππείου Κληροδοτήματος**. Στην πρώτη Ολυμπιάδα του 1896 πήραν μέρος 285 αθλητές. Οι Ηνωμένες πολιτείες της

Αμερικής έστειλαν 14 αθλητές, η Βρετανία 8, η Γαλλία 19, η Γερμανία 21 και λίγους αθλητές οι άλλες χώρες. Οι περισσότεροι ήταν Έλληνες. Η Ελλάδα πήρε το πρώτο μετάλλιο στον **Μαραθώνιο Δρόμο** με τον θρυλικό **Σπύρο Λούη**, που καταγόταν από το Αμαρούσιον της Αττικής.

Ο Ευάγγελος Ζάππας ήταν εκείνος που αναβίωσε τους Ολυμπιακούς Αγώνες και είναι λάθος να παραδεχόμαστε τον Γάλλο Βαρόνο **Pierre de Coubertin** (Πιέρ Ντε Κουμπερτέν) ως αναβιωτή των Ολυμπιακών της νέας εποχής.

Γ'. Οι μεγάλοι Ολυμπιονίκες στην αρχαιότητα.

Ο Πανσανίας αναφέρει εκατοντάδες ονόματα, ανδριάντες Ολυμπιονικών, που είχαν στηθεί στην Ολυμπία. Αναφέρουμε μερικούς πολύ αξιόλογους:

1) **Αντίπατρος Κλεινοπάτρου από τη Μίλητο, πύκτης** (πυγμάχος). Σε αυτόν τον αθλητή πρόσφεραν ολόκληρο θησαυρό οι άνθρωποι του τυράννου Διονυσίου, για να γράψει στον ανδριάντα του ότι ήταν γιος του Διονυσίου από τις Συρακούσες. Όμως ο Αντίπατρος αρνήθηκε τα χρήματα και έγραψε στο άγαλμά του την πραγματική του καταγωγή.

2) **Οιβώτας ο Αχαιός από τη Δύμη, στο στάδιο**. Αυτόν τον αθλητή δεν τον τίμησαν οι πατριώτες του και αυτός παρακάλεσε τους θεούς να μη νικήσει

ποτέ άλλος πατριώτης του. Πράγματι, δεν νίκησε σε πολλές επόμενες Ολυμπιάδες άλλος Αχαιός. Οι συμπατριώτες του ρώτησαν την Πυθία στους Δελφούς και έλαβαν το χρησμό **«να τιμήσουν τον Οιβώταν»**. Έστησαν ανδριάντα του και στην επόμενη Ολυμπιάδα νίκησε ο Πελληνεύς Σώστρατος στο στάδιο. Από τότε οι Αχαιοί πριν αγωνιστούν έφερναν αναθήματα στον ανδριάντα και μαζί με όλους τους νικητές στους Ολυμπιακούς στεφάνωναν και τον ανδριάντα του.

3) Εύθυμος του Αστυκλέους από τους Λοκρούς, στην πυγμαχία. Στην επόμενη Ολυμπιάδα ο Θεαγένης από τη Θάσο τον νίκησε στην πυγμαχία, τραυματίζοντάς τον με αντικανονικό χτύπημα. Οι Ελλανοδίκες επέβαλαν ποινή στον Θεαγένη να δώσει αποζημίωση δύο τάλαντα, ένα στον Εύθυμο για τον τραυματισμό και ένα στους θεούς, το δε στεφάνι του παγκρατίου έλαβε ο Εύθυμος.

4) Θεαγένης του Τιμοσθένους από Θάσο, πύκτης και παγκρατιστής. Αυτός ο αθλητής είχε έρθει πρώτος σε 1400 αγώνες σε διάφορα μέρη της Ελλάδος και είχε αντίστοιχα στέφανα. Οι ανδριάντες του είχαν στηθεί σε όλα τα στάδια. Όταν ήταν εννέα ετών και επέστρεφε από το σχολείο, έβαλε στην πλάτη του ένα χάλκινο άγαλμα από την αγορά και το έφερε στο σπίτι του. Θεωρήθηκε ιερόσυλος. Κάποιοι εκ των

πολιτών πρότεινε να ξαναφέρει το άγαλμα στην αγορά, ώστε να γλυτώσει τον θάνατο. Ο Θεαγένης το επέστρεψε, μεταφέροντας το πάλι στην πλάτη του. Τότε θαυμάστηκε η ανδρεία του σε όλη την Ελλάδα. Μετά τον θάνατό του κάποιος εχθρός του μαστίγωνε το άγαλμά του κάθε νύχτα. Κάποια φορά όμως ο ανδριάντας έπεσε πάνω του και τον σκότωσε. Τότε οι προληπτικοί Θάσιοι θεώρησαν το άγαλμα φονέα και το πέταξαν στη θάλασσα. Τον επόμενο χρόνο έπεσε ανομβρία στο νησί και η Πυθία που ρωτήθηκε αποφάνθηκε, πως πρέπει να δεχθούν πίσω τους εξορισμένους πολίτες. Οι εξορισθέντες επέστρεψαν, αλλά η ανομβρία συνεχίστηκε. Πήγαν πάλι στους Δελφούς και η Πυθία έκραξε: **«Θεαγένην δ' αφήκατε τον μέγαν υμέων»**. Ύστερα από αυτό οι Θάσιοι αναζήτησαν τον ανδριάντα του Θεαγένη στη θάλασσα. Ένας αλιεύς τον βρήκε και ήρθε πάλι η ευημερία στο νησί.

5) Σώστρατος ο Σικυνώνιος. Νίκησε στο παγκράτιο τρεις φορές στα Ολύμπια, δύο φορές στα Πύθια, μία φορά στα Ίσθμια και δώδεκα φορές στα Νέμεα. Ο αθλητής αυτός έπιανε τους αντιπάλους του από τα άκρα των χεριών τους, τα έστρεφε και ήταν αδύνατο να απελευθερωθούν και να συνεχίσουν. Τον ονόμαζαν Ακροχερσίτη.

6) Σάτυρος του Λυσιάννακτα από την Ηλεία. Νίκησε στην πυγμαχία δύο

φορές στην Ολυμπία, δύο στα Πύθια και πέντε φορές στα Νέμεα.

7) **Χίλων από την Πάτρα.** Νίκησε στην **πάλη** δυο φορές στην Ολυμπία, τέσσαρες φορές στα Ίσθμια, τρεις στα Νέμεα και μία φορά στα Πύθια.

8) **Δωριεύς (Διαγορίδης) από τη Ρόδο.** Νίκησε στο **παγκράτιο** τρεις συνεχόμενες Ολυμπιάδες, οκτώ φορές στα Ίσθμια, επτά στα Νέμεα και μία στα Πύθια.

9) **Ακουσίλαος και Δαμάγητος, γιοι του Διαγόρα του Ρόδιου.** Νίκησαν και οι δύο. Τοποθέτησαν τα στέφανα νίκης στο κεφάλι του πατέρα τους, τον έβαλαν στους ώμους τους και τον περιέφεραν στο στάδιο. Όλοι οι θεατές επευφημούσαν τους δυο νέους και τους πετούσαν λουλούδια για την αγάπη τους προς τον γονέα τους και φώναζαν όλοι μαζί: **«Κάθθανε Διαγόρα, ονκ ες Όλυμπον αναβήσει»**. Κάποτε σε κάποια μάχη ο Δωριεύς πιάστηκε αιχμάλωτος από τους Αθηναίους οι οποίοι από εκτίμηση προς τον Διαγόρα τον άφησαν ελεύθερο. Ο Πίνδαρος στην «Εβδομη Ωδή των Ολυμπίων» ύμνησε τον Διαγόρα. Οι Ρόδιοι τους τίμησαν και στον ναό της Λινδίας Αθηνάς έγραψαν με χρυσά γράμματα αποσπάσματα του Πίνδαρου για τον Διαγόρα.

10) **Δρομεύς από την Στυμφαλία.** Νίκησε στον δόλιχο (αγώνας δρόμου αντοχής) δυο φορές στην Ολυμπία, δυο στα Πύθια, τρεις στα Ίσθμια και πέντε

στα Νέμεα. Αυτός ο αθλητής επινόησε να τρέφονται με κρέας οι αθλητές πριν αγωνιστούν, αντί με τυρί όπως ήταν καθιερωμένο.

11) **Τιμάνθης από τις Κλεωνές.** Νίκησε στο **παγκράτιο**. Μετά έγινε προπονητής στην τοξοβολία. Ύστερα από χρόνια, επειδή δεν μπορούσε να τεντώσει το τόξο, άναψε φωτιά και άηκε ζωντανός όπως ο Ηρακλής.

12) **Άστυλος ο Κροτωνιάτης.** Νίκησε σε τρεις συνεχόμενες Ολυμπιάδες στο **στάδιο** και σιον δίαυλο (διπλός δρόμος). **Προς χάριν του τυράννου των Συρακουσών Ιέρωνος πολιτογραφήθηκε πολίτης των Συρακουσών.** Ύστερα από αυτό οι Κροτωνιάτες κατέβασαν από την αγορά το άγαλμα του και το σπίτι του το έκαναν δεσμοτήριο.

13) **Φειδώλας από την Κόρινθο.** Αγωνιζόταν στον **κέλητα** (δρόμος με άλογο)· μόλις όμως χτύπησαν οι σάλπιγγες και το άλογο άρχισε να τρέχει, έπεσε ο Φειδώλας. Το άλογο όμως (που το ονόμαζε Αύρα) έτρεξε περήφανο, έφτασε πρώτο στους Ελλανοδίκες και ανάδειξε νικητή τον Φειδώλα.

14) **Μίλων του Διοτίμου, από τον Κρότωνα,** μαθητής του Πυθαγόρα. Ο πιο ένδοξος και επιφανής αθλητής. Γυμναζόταν από μικρό παιδί. Νίκησε μια φορά στην πάλη των παιδών στην Ολυμπία και πέντε στην πάλη των ανδρών. Μία φορά στην πάλη παιδών

στα Πύθια και έξι στων ανδρών. Τιμήθηκε και δοξάστηκε πολύ η πατρίδα του από τις νίκες του. **Αναφέρονται πολλές ανδραγαθίες του Μίλωνος:**

- Σε έναν αγώνα πήρε στους ώμους του τον ανδριάντα του και τον έφερε στην Απτήν (αφετηρία).

- Έβαλε στους ώμους του ζωντανό ένα άγριο ταύρο, τον περιέφερε στο στάδιο σε απόσταση εκατόν είκοσι βημάτων και τον φόνεψε με τα ίδια του τα χέρια. Οι θεατές τον επευφημούσαν. Ο Μίλων έφαγε ψητό την ίδια μέρα ολόκληρο τον ταύρο.

- Στο σχολείο του Πυθαγόρα που φοιτούσε, ο κεντρικός στύλος της οροφής έγειρε και θα καταπλάκωνε όλους τους μαθητές και τον δάσκαλό του η στέγη, αν δεν έβαζε τους ώμους του να συγκρατήσει το οικοδόμημα.

- Κρατούσε στην κλειστή παλάμη του ένα μεγάλο ρόδι. Χωρίς να το συνθλίβει ο ίδιος κανένας δεν μπορούσε να του ανοίξει το χέρι, εκτός από την ερωμένη του που τού το έπαιρνε όσες φορές ήθελε. Έλεγαν δε για αυτό το γεγονός, ότι **«τω μέν σώματι ανδρείος τη δέ ψυχή μαλακός»**.

- Έδενε στο μέτωπο του μία χορδή, κρατούσε την αναπνοή του έως ότου να τεντωθούν οι φλέβες του από το αίμα και έσπαζε η χορδή.

ΙΑ΄. Άλλοι σημαντικοί αγώνες στην αρχαία Ελλάδα

α) Τα Πύθια

Οι αγώνες και οι γιορτές Πύθια γίνονταν προς τιμήν του Απόλλωνος στους Δελφούς. Τους πρώτους αγώνες πραγματοποίησε ο θεός Απόλλων, όταν νίκησε τον Πύθωνα. Γιορτάζονταν κάθε εννιά χρόνια, όσες ήταν και οι Νύμφες του Παρνασσού, που παρευρίσκονταν στους αγώνες και έδιναν μάλιστα και δώρα στον Απόλλωνα. Αργότερα γιορτάζονταν κάθε πέντε χρόνια. Οι νικητές έπαιρναν στεφάνι δάφνης. Σε άλλες ιστορικές παραδόσεις αναφέρονται ως διοργανωτές των Πυθίων ο Αμφικτύων και ο Διομήδης.

Μεγάλοι νικητές στους αγώνες «Πύθια» αναφέρονται: α) Ο Ιέρων δύο φορές στο άρμα και μία στον κέλητα. β) Ο Αρκέσιλος από την Κυρήνην, δύο νίκες στο άρμα. γ) Ο Ξενοκράτης από τον Ακράγαντα. δ) Ο Μεγακλής από την Αθήνα. ε) Ο Αριστομένης από την Αίγινα. ζ) Ο Τελεσεικράτης από την Κυρήνη. η) Ο Ιπποκλέας από τη Θεσσαλία, η) Ο Θρασυδαίος από τη Θήβα, στο στάδιο παιδων. ι) Ο Μίδας από τον Ακράγαντα στον αυλό.

β) Τα Νέμεια

Πραγματοποιούνταν κάθε τρία χρόνια στην πόλη Νεμέα της Πελοποννήσου, προς τιμήν του Διός. Τα κείμενα αναφέρουν, πως οι αγώνες άρχιζαν στις δώδεκα του μηνός Πανέμου των Κορινθίων (τον ονόμαζαν και Ιερομηνίαν), που συμπίπτει με το Βοηδρομιώνα των Αθηναίων. Οι αγώνες της Νεμέας άρχισαν πριν την εκστρατεία των **Επτά Επί θηβais**, σε ανάμνηση του επινίκιου αγώνα για τον θάνατο του Αρχεμόρου. Γι' αυτό τον

λόγο οι κριτές ήσαν ντυμένοι με πένθιμα (μαύρα) ενδύματα και τα στέφανα των νικητών ήταν από φύλλα Σέλινου. Ο Θησέας αργότερα καθιέρωσε τα στέφανα από **Φοίνικες**.

- Άλλοι λένε πως τους αγώνες καθιέρωσε ο Ηρακλής μετά τον φόνο του **Λέοντος της Νεμέας**.

- Τους αγώνες προστάτευαν οι πόλεις Κόρινθος, Άργος και Κλεωνές.

Σημαντικοί νικητές στα **Νέμεα** αναφέρονται: 1. Ο Χρόμιος από την Αίτνα της Σικελίας στο άρμα, δύο φορές. 2. Ο Τιμόδημος από την Αθήνα στο παγκράτιο. 3. Ο Τιμάσαρχος στην πάλη. 4. Ο Πυθέας στο παγκράτιο παιδων. 5. Ο Σωγένης στο πένταθλο παιδων. 6. Ο Δεινίας στο στάδιο. 7. Ο θειαίος από το Άργος στην πάλη παιδων. 8. Ο Αρισταγόρας από την Τένεδο σε πολλούς αγώνες παιδων.

γ) Τα Ίσθια

Γιορτάζονταν στην Κόρινθο κάθε πέντε χρόνια. Τους αγώνες καθιέρωσε ο Σίσυφος προς τιμήν του Παλαίμονος. Αργότερα ο Θησέας αφιέρωσε τους αγώνες αυτούς εκτός από τον Παλαίμονα και στον Ποσειδώνα.

Αξιόλογοι νικητές στα **Ίσθια** αναφέρονται: α) Ο **Ηρόδοτος** ο Θηβαίος στο άρμα. β) Ο **Ξενοκράτης** από τον Ακράγαντα στο άρμα. γ) Ο **Μέλισλος** από τη Θήβα στην **Ιπποδρομία**, δ) Ο **Φυλακίδης**, ο **Πυθέας** και ο **Ευθυμένης** από την Αίγινα στο **Παγκράτιο**, ε) Ο **Στρεψιάδης** από τη Θήβα στο **Παγκράτιο** και ς) Ο **Κλέανδρος** από την Αίγινα στο **Παγκράτιο**.

Σήμερα η παγκόσμια προώθηση του ερασιτεχνικού αθλητισμού και η διοργάνωση των Ο.Α είναι έργο και αποστολή της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής. (Δ.Ο.Ε), στην οποία εκπροσωπούνται οι Ολυμπιακές Επιτροπές όλων των κρατών του κόσμου. Στην Κύπρο, την ευθύνη αυτή έχει η Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή (Κ.Ο.Ε), της οποίας προεδρεύει ο συναγωνιστής και πρώην Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Ουράνιος Ιωαννίδης.

Πληροφορικά αναφέρουμε ότι κάθε Εθνική Ολυμπιακή Επιτροπή συνενώνει 5 τουλάχιστον Ομοσπονδίες, που ανήκουν σε αντίστοιχες διεθνείς ενώσεις και καλύπτουν αθλήματα σχετιζόμενα με το πρόγραμμα των Ο.Α. Κάθε Ε.Ο.Ε. έχει δικαίωμα να κάνει χρήση της Ολυμπιακής Σημαίας και του Ολυμπιακού Εμβλήματος και έχει ως βασικό καθήκον τον συντονισμό της δραστηριότητας των εθνικών ομοσπονδιών στον διεθνή στίβο, την προαγωγή των διεθνών αθλητικών σχέσεων, την προβολή του Ολυμπιακού ιδεώδους, την καλλιέργεια της σωματικής αγωγής και των διαφόρων αθλημάτων, καθώς και την προετοιμασία



της συμμετοχής της χώρας στους εκάστοτε Ο.Α.

Στην Ελλάδα πρώτος Πρόεδρος της Δ.Ο.Ε ήταν ο εκπρόσωπος του Πανελληνίου Γυμναστικού Συλλόγου, γνωστός συγγραφέας, **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΚΕΛΑΣ**.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ:

- Όλοι οι αθλητές πρέπει να είναι ερασιτέχνες και να εγκρίνονται από την Ολυμπιακή Επιτροπή της πατρίδας τους.
- Πρέπει να είναι υπήκοοι της χώρας που εκπροσωπούν.
- Κάθε χώρα υποβάλλει μέχρι 3 αθλητές για κάθε αγώνισμα.
- Αποκλείονται από τους Ο.Α. αθλητές που:

– Τιμήθηκαν με βραβεία αξίας μεγαλύτερης των 50 δολαρίων.

– Χρησιμοποίησαν την αθλητική τους ιδιότητα για χρηματισμό ή για να πετύχουν κάποια θέση χωρίς να έχουν τα απαραίτητα προσόντα.

– Εμφάνισαν πρόθεση να στραφούν στον επαγγελματισμό.

– Χρησιμοποίησαν επαγγελματικά τις υπηρεσίες τους, έναντι αμοιβής, για διδασκαλία του αγωνίσματός τους.

– Έτυχαν υποτροφίας με κριτήριο την αθλητική τους ιδιότητα.

Η τέλεση των Ο.Α. γίνεται κάθε 4 χρόνια και η σειρά διοργάνωσής τους, από της αναβίωσής τους το 1896, είναι η ακόλουθη:

ΕΤΟΣΤΟΠΟΣ	ΧΩΡΑ	ΘΕΡΙΝΟΙ	ΧΟΙΜΕΡΙΝΟΙ	ΑΠΟ	ΜΕΧΡΙ
1896 ΑΘΗΝΕΣ	ΕΛΛΑΣ	✓		06 ΑΠΡ.	15 ΑΠΡ.
1900 ΠΑΡΙΣΙ	ΙΤΑΛΛΙΑ	✓		14 ΑΠΡ.	28 ΟΚΤ
1904 ΣΕΝ ΛΟΥΙΣ	Η.Π.Α	✓		29 ΑΥΓ	03 ΣΕΠ.
1908 ΛΟΝΔΙΝΟ	Η.Β	✓		27 ΑΠΡ.	31 ΟΚΤ
1912 ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ	ΣΟΥΗΔΙΑ	✓		05 ΜΑΙΟΥ	22 ΙΟΥΛ
1916 ΒΕΡΟΛΙΝΟ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΑΚΥΡΩΘΗΚΑΝ ΛΟΓΩ ΤΟΥ Α΄ Π.Π			
1920 ΑΝΤΒΕΡΠΗ	ΒΕΛΓΙΟ	✓		20 ΑΠΡ.	12 ΣΕΠ
1924 CHAMONIX	ΓΑΛΛΙΑ		✓	25 ΙΑΝ.	04 ΦΕΒ
1924 ΠΑΡΙΣΙ	ΓΑΛΛΙΑ	✓		04 ΜΑΙΟΥ	27 ΙΟΥΛ
1928 ΣΕΝ ΜΟΡΙΤΖ	ΕΛΒΕΤΙΑ		✓	11 ΦΕΒ.	19 ΦΕΒ
1928 ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	✓		17 ΜΑΙΟΥ	12 ΑΥΓ
1932 LAKE PLACID	Η.Π.Α.		✓	04 ΦΕΒ	15 ΦΕΒ
1932 ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ	Η.Π.Α.	✓		30 ΙΟΥΛ	14 ΑΥΓ
1936 PARTENKIRCHEN	ΓΕΡΜΑΝΙΑ		✓	06 ΦΕΒ	16 ΦΕΒ
1936 ΒΕΡΟΛΙΝΟ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	✓		01 ΑΥΓ	16 ΑΥΓ
1940 ΣΑΠΠΟΡΟ	ΙΑΠΩΝΙΑ	ΑΚΥΡΩΘΗΚΑΝ ΛΟΓΩ Β΄ Π.Π			
1940 ΤΟΚΥΟ	ΙΑΠΩΝΙΑ	ΑΚΥΡΩΘΗΚΑΝ ΛΟΓΩ Β΄ Π.Π			

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΕΤΟΣ	ΤΟΠΟΣ	ΧΩΡΑ	ΘΕΡΙΝΟΙ	ΧΟΙΜΕΡΙΝΟΙ	ΑΠΟ	ΜΕΧΡΙ
1944	CORTINA D' AMPEZZO	ΙΤΑΛΛΙΑ	ΑΚΥΡΩΘΗΚΑΝ ΛΟΓΩ Β' Π.Π			
1944	ΛΟΝΔΙΝΟ	H.B	ΑΚΥΡΩΘΗΚΑΝ ΛΟΓΩ Β' Π.Π			
1948	ΣΕΝ ΜΟΡΙΤΖ	ΕΛΒΕΤΙΑ		✓	30 ΙΑΝ	08 ΦΕΒ
1948	ΛΟΝΔΙΝΟ	H.B	✓		29 ΙΟΥΛ	14 ΑΥΓ
1952	ΟΣΛΟ	NORΒΗΓΙΑ		✓	14 ΦΕΒΡ.	25 ΦΕΒ
1952	ΕΛΣΠΓΚΙ	ΦΙΛΛΑΝΔΙΑ	✓		19 ΙΟΥΛ	03 ΑΥΓ.
1956	CORTINA D AMPEZZO	ΙΤΑΛΛΙΑ		✓	26 ΙΑΝ.	05 ΦΕΒ
1956	ΜΕΛΒΟΥΡΝΗ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	✓		22 ΝΟΕ	18 ΔΕΚ
	ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ	ΣΟΥΗΔΙΑ	✓		10 ΙΟΥΝ	17 ΙΟΥΝ
1960	SQUAW VALLY	H.Π.Α		✓	18 ΦΕΒ	28 ΦΕΒ
1960	ΡΩΜΗ	ΙΤΑΛΙΑ	✓		25 ΑΥΓ.	11 ΣΕΠ
1964	ΙΝΣΜΠΡΟΥΚ	ΑΥΣΤΡΙΑ		✓	29 ΙΑΝ.	09 ΦΕΒ
1964	ΤΟΚΥΟ	ΙΑΠΩΝΙΑ	✓		10 ΟΚΤ.	24 ΟΚΤ.
1968	ΓΡΕΝΟΒΛΗ	ΓΑΛΛΙΑ		✓	06 ΦΕΒ	18 ΦΕΒ
1968	ΜΕΞΙΚΟ	ΜΕΞΙΚΟ	✓		12 ΟΚΤ.	27 ΟΚΤ.
1972	ΣΑΠΠΟΡΟ	ΙΑΠΩΝΙΑ		✓	03 ΦΕΒ	13 ΦΕΒ
1972	ΜΟΝΑΧΟ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	✓		26 ΑΥΓ.	11 ΣΕΠ
1976	ΙΝΣΜΠΡΟΥΚ	ΑΥΣΤΡΙΑ		✓	04 ΦΕΒ	15 ΦΕΒ
1976	ΜΟΝΤΡΕΑΛ	ΚΑΝΑΔΑΣ	✓		17 ΙΟΥΛ	01 ΑΥΓ.
1980	LAKE PLACID	H.Π.Α		✓	12 ΦΕΒ	24 ΦΕΒ
1980	ΜΟΣΧΑ	Ε.Σ.Σ.Δ.	✓		19 ΙΟΥΛ	03 ΑΥΓ
1984	ΣΕΡΑΓΕΒΟ	ΓΙΟΥΓΚ/ΒΙΑ		✓	07 ΦΕΒ	19 ΦΕΒ
1984	ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ	H.Π.Α	✓		28 ΙΟΥΛ	12 ΑΥΓ
1988	ΚΑΛΓΚΑΡΙ	ΚΑΝΑΔΑΣ		✓	13 ΦΕΒ	28 ΦΕΒ
1988	ΣΕΟΥΛ	N. KOPEA	✓		17 ΣΕΠΤ.	02 ΟΚΤ.
1992	ΑΛΜΠΕΡΤΒΙΛ	ΓΑΛΛΙΑ		✓	08 ΦΕΒΡ.	23 ΦΕΒΡ.
1992	ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ	ΙΣΠΑΝΙΑ	✓		25 ΙΟΥΛ	09 ΑΥΓ.
1994	LILLEHAMMER	NORΒΗΓΙΑ		✓	12 ΦΕΒΡ.	27 ΦΕΒΡ.
1996	ΑΤΛΑΝΤΑ	H.Π.Α	✓		19 ΙΟΥΛ	04 ΑΥΓ.
1998	MAGANO	ΙΑΠΩΝΙΑ		✓	07 ΦΕΒ	22 ΦΕΒ
2000	ΣΥΛΝΕΥ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	✓		15 ΣΕΠ	01 ΟΚΤ
2002	SALT LAKE CITY	H.Π.Α		✓	08 ΦΕΒ	24 ΦΕΒ
2004	ΑΘΗΝΕΣ	ΕΛΛΑΣ	✓		13 ΑΥΓ	29 ΑΥΓ
2006	TURIN	ΙΤΑΛΙΑ		✓	10 ΦΕΒ	26 ΦΕΒ
2008	ΠΕΚΙΝΟ	ΚΙΝΑ	✓		08 ΑΥΓ	24 ΑΥΓ
2010	BANKΟΥΒΕΡ	ΚΑΝΑΔΑΣ		✓	12 ΦΕΒΡ.	28 ΦΕΒ
2012	ΛΟΝΔΙΝΟ	H.B.	✓		27 ΙΟΥΛ	12 ΑΥΓ
2014	SOCHI	ΡΩΣΣΙΑ		✓	07 ΦΕΒΡ.	23 ΦΕΒ
2016	ΡΙΟ ΙΑΝΕΪΡΟ	BΡΑΖΙΛΙΑ	✓		05 ΑΥΓ.	21 ΑΥΓ.
2018	ΠΙΟΝ ΓΙΑΓΚ	N.KOPEA		✓	09 ΦΕΒ	25 ΦΕΒ

Μεταξύ των Ολυμπιονικών (1896 μέχρι σήμερα) συγκαταλέγονται και οι ακόλουθοι «χρυσοί» Έλληνες και Κύριοι αθλητές.

ΕΤΟΣ	ΑΓΩΝΙΣΜΑ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ	Ε/Κ
1896	ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ	ΣΠΥΡΟΣ ΛΟΥΗΣ	1ος	Ε
»	ΚΡΙΚΟΙ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ	1ος	Ε
»	ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΗ ΕΠΙ ΚΑΛΩ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΝΔΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ	1ος	Ε
»	100 μ. ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΓΙΑ ΝΑΥΤΕΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΛΟΚΙΝΗΣ	1ος	Ε
»	ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΤΥΦΕΚΙΟ, 300μ.	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ	1ος	Ε
»	ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΤΥΦΕΚΙΟ, 200μ.	ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ	1ος	Ε
»	ΑΥΤΟΜΑΤΟ ΠΙΣΤΟΛΙ 25μ.	ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ	1ος	Κ
»	ΣΠΑΘΑΣΚΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΦΙΛΑΘΛΩΝ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ	1ος	Ε
»	ΞΙΦΟΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ	ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΠΥΡΓΟΣ	1ος	Ε
»	ΠΟΔΗΛΑΣΙΑ 87 ΧΛΜ	ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	1ος	Κ
1904	ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ ΜΕ 2 ΧΕΡΙΑ	ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΚΑΚΟΥΣΗΣ	1ος	Ε
1912	ΜΗΚΟΣ ΑΝΕΥ ΦΟΡΑΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΚΛΗΤΗΡΑΣ	1ος	Ε
1960	ΣΚΑΦΗ ΤΥΠΟΥ ΝΤΡΑΓΚΟΝ	ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	1ος	Ε
		ΕΣΚΙΕΝΤΖΟΓΛΟΥ - ΖΑΪΜΗΣ	1ος	Ε
1980	ΕΛΛΗΝΟΡΩΜΑΙΚΗ ΠΑΛΗ 62 ΚΙΛΑ	ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΥΤΙΑΚΗΣ	1ος	Ε
1992	100μ. ΜΕ ΕΜΠΟΔΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΒΟΥΛΑ ΠΑΤΟΥΛΙΔΟΥ	1η	Ε
»	ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ	ΠΥΡΡΟΣ ΔΗΜΑΣ	1ος	Ε
1996	ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ	ΠΥΡΡΟΣ ΔΗΜΑΣ	1ος	Ε
»	» »	ΚΑΧΙ ΚΑΧΙΑΣΒΙΛΙ	1ος	Ε
»	ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΛΑΦΟΥΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΝΙΔΗΣ	1ος	Ε
»	ΙΣΤΙΟΣΑΝΙΔΑ ΤΥΠΟΥ ΜΙΣΤΡΑΛ	ΝΙΚΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΑΚΗΣ	1ος	Ε
2000	ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ	ΠΥΡΡΟΣ ΔΗΜΑΣ	1ος	Ε
»	» »	ΚΑΧΙ ΚΑΧΙΑΣΒΙΛΙ	1ος	Ε
»	200μ.	ΚΩΣΤΑΣ ΚΕΝΤΕΡΗΣ	1ος	Ε
»	ΤΑΕ ΚΒΟ ΝΤΟ	ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΟΥΡΟΥΤΣΟΣ	1ος	Ε
»	ΣΚΟΠΟΒΟΛΗ ΣΚΙΤ	ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ	8ος	Κ
2004	400μ. ΜΕ ΕΜΠΟΔΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΦΑΝΗ ΧΑΛΚΙΑ	1η	Ε
»	207μ. ΒΑΔΗΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΤΣΟΥΜΕΛΕΚΑ	1η	Ε
»	ΣΚΑΦΗ ΤΥΠΟΥ 470 ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΣΟΦΙΑ ΜΠΕΚΑΤΟΡΟΥ	1η	Ε
		ΑΙΜΙΛΙΑ ΤΣΟΥΦΛΑ		
»	ΣΥΧΡΟΝΙΣΜΕΝΗ ΚΑΤΑΔΥΣΗ ΑΠΟ ΒΑΘΡΑ ΥΨΟΥΣ 3μ.	ΘΩΜΑΣ ΜΠΙΜΗΣ	1ος	Ε
		ΝΙΚΟΣ ΣΥΡΑΝΙΔΗΣ		
»	ΤΖΟΥΝΤΟ	ΗΛΙΑΣ ΗΛΙΑΔΗΣ	1ος	Ε
»	ΚΡΙΚΟΙ	ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΑΜΠΑΚΟΣ	1ος	Ε
2008	ΣΚΟΠΟΒΟΛΗ - ΣΚΙΤ	ΑΝΤΩΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ	4ος	Κ
»	» »	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΧΙΛΛΕΩΣ	5ος	Κ
»	» ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΑΝΤΡΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ	7η	Κ
2012	ΙΣΤΙΟΠΛΟΙΚΑ ΔΕΙΖΕΡ	ΠΑΥΛΟΣ ΚΟΝΤΙΔΗΣ	2ος	Κ
»	ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΕΝΑΕΡΙΟ ΣΚΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ	ΛΥΔΙΑ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ	1η	Κ

Γλωσσάριο:

αυλὺς = αγώνας δρόμου

γυμνάσιο = γυμναστήριο

δίαυλος = διπλός δρόμος

δόλιχος = αγώνας δρόμου αντοχής

ελλανοδίκες = μέλη της ανώτατης κριτικής επιτροπής των αγώνων, με τελεσίδικη απόφαση

κέλητας = δρόμος με άλογο

παγκράτιο = ελεύθερη πάλη

πένταθλο = άλμα, δρόμος, ακόντιο, δίσκος, πάλη

πύκτης = πυγμάχος

ραβδούχος = επίσημος αξιωματούχος των αγώνων με ράβδον

στάδιο = αγώνας δρόμου 184,87 μ.

Πηγές:

- «Εμείς οι Έλληνες» του Δημήτρη Βαρδίκου
- Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή: Πρόεδρος Ουράνιος Ιωαννίδης, Λειτουργός Γεώργιος Τερεζόπουλος
- Ανδρέας Χατζηβασιλείου
- «ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ» Αθηνών



9η Κρουαζιέρα των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α. 1955-1959

Εβδομήντα περίπου Αγωνιστές και φίλοι του Συνδέσμου μας απόλαυσαν και φέτος μια εξαιρετικού περιεχομένου και ενδιαφέροντος κρουαζιέρα με προορισμούς νησιά του Αιγαίου, τη Σμύρνη και την Κωνσταντινούπολη.

Πρώτος σταθμός ήταν η Πάτμος, το ιερό νησί της Αποκαλύψεως. Εδώ εξωρίστηκε ο αγαπημένος μαθητής του Χριστού Ευαγγελιστής Ιωάννης, όπου και έγραψε την Ιερά Αποκάλυψη.

Επόμενος σταθμός ήταν η ημριόλουστη Πρωτεύουσα της Ιωνίας Σμύρνη, η αδιαμφισβήτητη κοιτίδα του Ελληνικού πολιτισμού.

Πλουσιότατη η ιστορία της Σμύρνης. Στο μυαλό όλων μας όμως παραμένει ανεξίτηλη η κορυφαία στιγμή της, που ήταν η τετραετία της απελευθέρωσης της από τον Ελληνικό Στρατό το 1919-1922 και αποκορύφωμα της τραγωδίας της η Μικρασιατική καταστροφή του 1922, που είχε σαν επακόλουθο την εκρίζωση του ελληνισμού από την Μικρά Ασία.

Με πικρές αναμνήσεις φεύγουμε από τη Σμύρνη για να επισκεφτούμε τη μητέρα, κιβωτό της ορθοδοξίας Κωνσταντινούπολη. Πρωί μπαίνουμε στον Κεράτιο Κόλπο.

Απέναντι στον λόφο ο περικαλλής ναός της Αγίας Σοφίας, θαύμα αρχιτε-

κτονικής και πολιτικής μηχανικής του Ανθέμιου, αρχιτέκτονα από τις Τρόλλεις και του Ισιδώρου πολιτικού μηχανικού από τη Μίλητο.

Στην αυλή του ναού υπάρχει ακόμη η κρήνη με το επίγραμμα «Νίψον ανομήματα μη μόναν όψιν», δηλαδή «καθάρισε τις αμαρτίες σου, όχι μόνο το πρόσωπό σου».

Με μάτια βουρκωμένα ακούμε τη ξεναγό και με την φαντασία μας οδηγούμαστε στις ένδοξες μέρες της αυτοκρατορίας, όταν ο αυτοκράτορας έμπαινε έφιππος στον ναό, οι συγκλητικοί και οφικιάλοι του κράτους να στέκουν ένθεν και ένθεν, η αυτοκρατορία με την ακολουθία της να ανέρχεται στον εξώστη για να παρακολουθήσει τη θεία λειτουργία και ο Πατριάρχης, ντυμένος στη μεγάλη στολή του να ιεουργεί.

Φεύγουμε από εκεί και σέρνουμε τα βήματά μας στο πολυβασανισμένο Πατριαρχείο, τη φωτοδότρα πηγή της Ορθοδοξίας.

Η Πατριαρχική εκκλησία του Αγίου Γεωργίου και τα κτίρια του πατριαρχείου έχουν ανακαινισθεί με δαπάνες της οικογένειας Αγγελοπούλου από την Αθήνα. Εκεί πλήθος πιστών ορθόδοξων από όλα τα μέρη της γης αποτίουν φόρο τιμής και αγάπης προς την

κορυφή της Ορθοδοξίας και δίδουν θάρρος και ελπίδα σε όσους παραμένουν ακόμα εκεί φρουροί ενώπιον των παραδόσεων και της παρουσίας του Ελληνισμού στην Πόλη.

Ακολούθησε προσκύνημα στην εκκλησία της Παναγίας των Βλαχερνών που πήρε τη μορφή Εθνικής και Θρησκευτικής μυσταγωγίας. Όλοι μας, όρθιοι και δακρυσμένοι και με μοναδική κατάνυξη ψάλλαμε τον ανεπανάληπτο και συγκινητικότατο ύμνο προς την υπεραγία Θεοτόκο «Τη Υπερμάχω Στρατηγώ τα νικητήρια». Τον έγραψε ο Πατριάρχης Σέργιος, ευγνωμονώντας και δοξολογώντας την Παναγία, που έσωσε την Πόλη από τους Αβάρους που την πολιορκήσαν, καθ' ον χρόνο ο αυτοκράτωρ Ηράκλειος με τον στρατό απουσίαζε σε εκστρατεία εναντίον των Περσών.

Κατασυγκινημένοι φεύγουμε από την Πόλη και κατηφορίζουμε στην πρωτεύουσα της Μαγνησίας, τον όμορφο Βόλο. Τα πρωτοβρόχια που συναντήσαμε, μας εμπόδισαν να ανεβούμε στο

Πήλιο και να κάνουμε ένα περίπατο στο βουνό των Κενταύρων.

Έτσι περιοριστήκαμε στα εμπορικά καταστήματα της πόλης και τις απίθανες ψαροταβέρνες της.

Το βράδυ εγκαταλείπουμε τον Βόλο και την επομένη το πρωί βρισκόμαστε στην Κοσμοπολίτικη Μύκονο.

Τα καταστήματα μόδας, κοσμημάτων και παντός είδους αναμνηστικών κάνουν τις ώρες του επισκέπτη πολύ ευχάριστες, ενώ αρκετοί από τους εκδρομείς μεταβαίνουν με καραβάκι στη χάρη της Παναγίας της Τήνου.

Αργά το βράδυ αναχωρήσαμε για το πανέμορφο νησί της Σύμης με το δικό της ξεχωριστό χρώμα και το ξακουστό μοναστήρι του Πανορμίτη.

Το λιμάνι της είναι από τα πιο ωραία φυσικά λιμάνια του Αιγαίου.

Ήταν πραγματικά μια αξέχαστη χρονιά. Απολαύσαμε τις ομορφιές της μεγάλης μας πατρίδας και ζήσαμε ανεπανάληπτες στιγμές φέρνοντας στον νου μας χρόνια παλιά, ένδοξα, ηρωικά και προπάντων ελληνικά.



Η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου στο Πατριαρχείο



Καφεδάκι στην Πάτμο.



Λίγη ξεκούραση μετά την ανηφόρα προς το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη στην Πάτμο.



Μέσα στον ναό της Αγίας Σοφίας.





Στο Οικουμενικό Πατριαρχείο

ΜΕ ΤΗΝ ΕΛ.ΔΥ.Κ ΤΟΥ 1974

Η Εκτελεστική Γραμματεία των Συνδέσμων Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α., ευγνώμων προς τους Αξιωματικούς, Υπαξιωματικούς και οπλίτες της ΕΛ.ΔΥ.Κ., που ηρωικά πολέμησαν και έσωσαν, με την μέχρι θανάτου αντίστασή τους

προς τον Αττίλα, τη Λευκωσία, οργάνωσαν εσωτερικό έρανο μεταξύ των Αγωνιστών, το πλείστο μέρος των εσόδων του οποίου δόθηκε, μέσω της οργάνωσής τους, σε ανάπηρους άνδρες της ΕΛ.ΔΥ.Κ του 1974.



Στυγμιότυπο από την επίδοση.



Ο Σύνδεσμος Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α 1955-1959, αναγνωρίζοντας την τεράστια προσφορά της ΕΛ.ΔΥ.Κ. προς την Κύπρο εισέφερε €2.000 για ενίσχυση του ταμείου Προνοίας των οπλιτών της Δύναμης.



Αντιπροσωπία των Συνδέσμων μας υπό τον πρόεδρο κ. Θάσο Σοφοκλέους παρέστη στην ετήσια εκδήλωση του "Συνδέσμου ΕΛ.ΔΥ.Κ. 1974", που έγινε στο Σπαθάρι της Εύβοιας και κατέθεσε στεφάνι στο μνημέο των ηρώων και αγνοουμένων της ΕΛ.ΔΥ.Κ 1974.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΗΡΩΟΤΟΚΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ

9 Οκτωβρίου, 2012

Χαιρετισμός

του Γραμματέα του Ιδρύματος Απελευθερωτικού Αγώνα ΕΟΚΑ 1955-59

Κ. Ανδρέα Μαϊμάρη

Αισθάνομαι ιδιαίτερη χαρά, τιμή και συγκίνηση γιατί, με οδηγίες του Προέδρου του ΙΔ.Α.Α.Ε. μου δίνεται η ευκαιρία σήμερα να απευθύνω εγκάρδιο συγχαρητήριο χαιρετισμό προς τον Ηρωότοκο δήμο Κυθρέας, που γέννησε, γαλούχησε και ανάθρεψε εξαιρετους άνδρες, με πρώτο τον Ήρωα μας Σπύρο Χατζηγιακουμή από την Κυθρέα.

Ο Ηρωοτόκος δήμος Κυθρέας δεν υστέρησε σε προσφορά, σε καμία περίπτωση, των άλλων κοινοτήτων της Κύπρου. Αντίθετα έδωσε εκατοντάδες παλληκάρια και νεάνιδες στον Απελευθερωτικό μας Αγώνα, τα οποία προσέφεραν κόπους, υλικά αγαθά, ιδρώτα, αλλά προπάντων προσέφεραν το αίμα τους. Τα μέλη της Ε.Ο.Κ.Α του προαναφερόμενου δήμου και των γύρω κοινοτήτων πρωταγωνίστησαν σε όλες τις απαιτήσεις του επικού εκείνου Αγώνα χωρίς να ορρωδήσουν, χωρίς να συμβιβαστούν, χωρίς να προσκυνήσουν.

Κορωνίδα της προσφοράς της περιοχής, είναι η θυσία του Σπύρου Χατζηγιακουμή. Οι ήρωές μας, μεγαλωμένοι μέσα στους θρύλους και την ιστορία μιας περιοχής της Κύπρου, η οποία από αρχαιοτάτων χρόνων έχει να επιδείξει ελληνικό πολιτισμό και ταυτότητα, γαλουχημένοι από ελληνολάτρες γονείς και δασκάλους, ήτο αδύνατο να γίνουν οτιδήποτε άλλο, εκτός από όμοιοι αυτών για τους οποίους μιλούσαν και βίωναν καθημερινά, φλεγόμενοι κάθε μέρα από τον θείο πυρσό των Αθηναίων Εφήβων (ου καταισχννώ όπλα τα ιερά ουδ' εγκαταλείψω τον παραστάτη...). Αυτή η φράση από τον ιερό όρκο έγινε βίωμα, μεταλλαγμένη στον όρκο τον ιερό της ΕΟΚΑ, σαν παρακαταθήκη υποχρεωτικής εντολής από τους προγόνους προς τους απογόνους τους, παιδιά της Σαλαμίνας γνήσιοι απόγονοι του Ευαγόρα, του Κίμωνα, της Ελληνικής Επανάστασης. Η εύνοια της τύχης τούς γέννησε και τούς ανάθρεψε στις υπώρειες του Πενταδάκτυλου, που οι άνθρωποί της, για να

επιβιώσουν μέσα στις σκληρές συνθήκες της τότε εποχής με τα φτωχά και ανύπαρχτα μέσα που είχαν στη διάθεσή τους, καθίσταντο σκληροί, ατσάλινοι και πείσιμονες. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, ανδρώθηκε ο ήρώας μας Σπύρος. Βοσκός το επάγγελμα, μεγαλωμένος από γονείς που σίγουρα δεν ήξεραν γράμματα, ήξεραν όμως την καταγωγή τους, ήξεραν την ελληνική ιστορία, ήξεραν τους αρχαίους ήρωές μας, ήξεραν τους μύθους μας και την παράδοσή μας, και τα μετέδιδαν τις κρύες νύκτες του χειμώνα στα παιδιά τους, καθισμένοι όλοι γύρω από τη φτωχική εστία για να φάνε το λιτό φαγητό τους.

Μέσα από αυτό το ιστορικό και με αυτό το σκεπτικό τιμάται σήμερα ο δήμος Κυθρέας στο πρόσωπο του Δήμαρχου κ. Πέτρου Καρεκλά.

Το Ίδρυμα Απελευθερωτικού Αγώνα της ΕΟΚΑ συγχαίρει τον εν λόγω δήμο που ανάδειξε, ανάθρεψε και γαλούχησε τον μεγάλο μας ήρωα, ο οποίος με ενθουσιασμό και ανιδιοτέλεια υπηρέτησε τότε τη μεγάλη ιδέα του Αγώνα. Ταυτοχρόνως εκφράζει την ελπίδα ότι και οι σημερινοί νέοι και νεανίδες της πόλης της Κυθρέας, μαζί με όλο τον κυπριακό λαό, θα αγωνιστούμε ενωμένοι όπως και τότε, για την αποτίναξη του τουρκικού άγους που μολύνει από τριανταεπτά τόσα χρόνια την πατρίδα μας, με τον ίδιο ενθουσιασμό, με την ίδια διάθεση για θυσία, αποδεικνύοντας ακόμα μια φορά ότι η Κύπρος κατοικείται από Έλληνες, είναι ελληνική και όχι μια τσιγγάνα χωρίς ταυτότητα, επαιτούσα ελεημοσύνη από τους ισχυρούς της γης και τους κατακτητές της.



Συγγιμώτυπο από την τελετή

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΔΙΚΩΝ ΕΟΚΑ 1955-1959

Του Γεν. Οργανωτικού του Συνδέσμου Π. Κατ. Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου

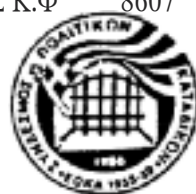
Το Δ.Σ. του Συνδέσμου Πολιτικών Καταδίκων Ε.Ο.Κ.Α. 1955-1959, έχοντας υπ' όψη την τεράστια σημασία των αποδράσεων Πολιτικών Καταδίκων της Ε.Ο.Κ.Α. 1955 - 1959, ενώ τελούσαν «υπό νόμιμον κράτησιν» είτε στις Κεντρικές Φυλακές,

είτε αλλού, αποφάσισε όπως τιμήσει τους ακόλουθους 17 συναγωνιστές μας, που είχαν την τόλμη και την αποφασιστικότητα να δραπετεύσουν, διακινδυνεύοντας και αυτήν ακόμα τη ζωή τους. Είναι το ελάχιστο που μπορούμε να τους ανταποδώσουμε:

1	ΝΙΚΟΣ ΣΕΡΓΙΑΔΗΣ	04/12/1955,	ΑΠΟ ΤΙΣ Κ.Φ	6131
2	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ	»	»	6130
3	ΑΒΡΑΑΜ ΑΝΑΞΑΓΟΡΟΥ	»	»	6132
4	ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΟΥΗΣ	»	»	
5	ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΤΡΑΝΤΑΣ	»	»	6170
6	ΑΘΩΣ ΣΑΒΒΑ	»	»	8406
7	ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ	02/06/1956,	ΑΠΟ ΤΙΣ Κ. Φ	8441
8	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ	27/08/1956,	ΑΠΟ ΤΙΣ Κ.Φ	8458
9	ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ΓΩΡΚΑΤΖΗΣ	31/08/1956,	ΑΠΟ ΤΟ Γ.Ν.Λ	8640
		01/05/1958,	ΑΠΟ ΤΙΣ Κ.Φ	
10	ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ	26/09/1956,	ΑΠΟ ΤΙΣ Κ.Φ	8399
11	ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΡΙΔΗΣ	12/12/1957,	ΑΠΟ ΤΟ Γ.Ν.Λ	8380
12	ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ	01/06/1958,	ΑΠΟ Ν. Λ	8452
13	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΗΣ	07/07/1958,	ΑΠΟ ΤΟ Γ.Ν.Λ	8422
14	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	»	»	33
15	ΝΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ- ΨΩΜΑΣ	05/09/1958,	ΑΠΟ ΤΟ Γ.Ν.Λ	8606
16	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ	»	»	8683
17	ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ	09/09/1958,	ΑΠΟ ΤΙΣ Κ.Φ	8607

Για τον σκοπό αυτό διοργανώθηκε ειδική εκδήλωση στην αίθουσα ΗΡΩΩΝ του οικηματός μας στη Λευκωσία στις 20 Νοεμβρίου και ώρα 6.00', κατά την

οποία απονεμήθηκαν οι σχετικές αναμνηστικές πλακέτες.



Άποψη της συγκέντρωσης



Από την επίδοση των πλακετών





ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΙΣ ΑΓΓΛΙΣΙΔΕΣ

τον Χαράλαμπον Χαραλαμπίδη

Η Ένωση Αγωνιστών Αμμοχώστου ΕΟΚΑ 1955-1959 τα τελευταία χρόνια έχει βάλει στόχο της να διοργανώνει διάφορες εκδηλώσεις για να συγκεντρώνει τους αγωνιστές και να τους επανασυνδέει. Επίσης έχει βάλει στόχο μέσα στις εκδηλώσεις που διοργανώνει να είναι και εκδηλώσεις που να ξαναζωντανεύουν εκείνη την εποχή και να δώσουν την ευκαιρία στους ανθρώπους που πρόσφεραν στον αγώνα

της ΕΟΚΑ να γνωρίσουν πράγματα και καταστάσεις που πιθανόν να αγνοούν ή που να μην τους δόθηκε η ευκαιρία να τα γνωρίσουν.

Γι' αυτό διοργάνωσε για δεύτερη χρονιά, το μεσημέρι της Κυριακής 28 Οκτωβρίου, γεύμα για όλους τους Αγωνιστές, τις οικογένειές τους και τους φίλους τους, στο κέντρο ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟ στις Αγγλισίδες.



Ο Πρόεδρος της Ε.Α.Α. κ. Ζαχαρίας Παναγίδης βραβεύει τον κατακτητή του Έβερεστ Γιώργο Ανδρέου.

Κύρια επιδίωξη της συνεστίασης ήταν να βρεθούμε όλοι οι συναγωνιστές και όσοι από τους φίλους μας εκτιμούν το ηρωικό έπος της ΕΟΚΑ του 1955-1959, για να ξαναφέρουμε στη μνήμη μας τις ανεπανάληπτες και ένδοξες εκείνες εποχές και να επαναλάβουμε την αμετάκλητη απόφασή μας για επιστροφή στις κατεχόμενες από την Τουρκία πατρογονικές μας εστίες.

Η εκδήλωση ήταν επιτυχημένη. Μαζεύτηκαν περισσότερα από 450 άτομα και περάσαμε μαζί ένα αξέχαστο μεσημέρι. Εκεί μας δόθηκε η ευκαιρία να ακού-

σουμε εκτός, από τον χαιρετισμό του Προέδρου κ. Ζαχαρία Παναγίδη, δυο όμορφα ποιήματα που έγραψαν και απάγγειλαν οι συναγωνιστές μας Παναγιώτης Βανέζης και Δημήτριος Μήτρου, καθώς και τραγούδια από τον τενόρο Θεοδόση Χατζηβασιλείου εγγονό του συναγωνιστή Φώτου Παπαδόπουλου. Επίσης χορευτικό συγγρότημα από την Ξυλοφάγου χόρεψε θαυμάσιους κυπριακούς χορούς.

Στο τέλος βραβεύσαμε τον κατακτητή του Έβερεστ Γιώργο Ανδρέου, γιο του συναγωνιστή μας Μιχάλη Ανδρέου.



Μια άποψη της εκδήλωσης.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΜΕΛΑΘΡΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Χαιρετισμός

Θάσου Σοφοκλέους

Ασφαλώς όταν πρόκειται να παρουσιάσεις το έργο και την προσφορά μιας Δήμητρας Γρηγορά, οπωσδήποτε θα αντιμετωπίσεις δύο βασικές δυσκολίες: Πρώτα την δυσκολία που αντιμετωπίζεις, για να μπορέσεις να αποδώσεις με λόγια το μεγάλο έργο και την προσφορά της για στήριξη του Μελάθρου Αγωνιστών. Και δεύτερον, αναμφισβήτητα θα προσκρούσεις στη σεμνότητα και την μετριοφροσύνη που τη χαρακτηρίζουν.

Όμως θα την παρακαλέσω να μας επιτρέψει γιατί κι' εμείς με τη σειρά μας το έχουμε μεγάλη ανάγκη να εξωτερικεύσουμε τα σχετικά αισθήματά μας, που απορρέουν από τη δράση της. Εξάλλου επαινώντας το έργο και την προσφορά της, θέλουμε να δώσουμε τα κατάλληλα μηνύματα και να την τοποθετήσουμε ως παράδειγμα προς μίμηση.

Είχα την τύχη να συνεργαστώ με αλληλογραφία όταν ήμουν Τομεάρχης της Ε.Ο.Κ.Α. με τον «Γαβριήλ». Όμως ήμουν τυχερός γιατί εκτός από την εποχή του Αγώνα τη ζω και σήμερα στον ειρηνικό τομέα. Μου δόθηκε η ευκαιρία να παρακολουθήσω το έργο της και τις δραστηριότητές της, και μπορώ



να πω ότι θαύμασα την ακεραιότητά της, την ανιδιοτέλειά της, την πολυπλευρη και αξιόλογη προσφορά της.

Παρόλα τα προβλήματα που η ζωή της επισώρευσε και ιδιαίτερα τα δικά της προβλήματα υγείας, στάθηκε όρθια, χωρίς παράπονο και αγωνίστηκε με πάθος στην προσπάθειά της να στηρίξει το Μέλαθρο.

Πιασμένη χέρι-χέρι με το σύντροφο της ζωής της, τον αξέχαστο συναγωνιστή Γρηγόρη Γρηγορά, πορεύτηκαν με συνέπεια και υπευθυνότητα και απέσπασαν την αγάπη και την εκτίμηση όλων μας.

Είμαστε βέβαιοι πως το πνεύμα του Καπετάν «Νταβέλη» πλανάται γύρω μας, μας παρακολουθεί και προσεύχεται στον Θεό να μας βοηθά.

Αγαπητή μας Δήμητρα, σ' ευχαριστούμε για όσα μας πρόσφερες. Ο Θεός να σε έχει καλά, να σε δυναμώνει, να σε εμπνέει και να σε φωτίζει για να δημιουργείς και να προσφέρεις.

Συνεστιάση Πολιτικών Καταδίκων 2 Ιουλίου 2012, στο ΠΑΡΙΔΕΙΟ Λάρνακος
κατά τη διάρκεια της οποίας τιμήθηκε ο συναγωνιστής ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ



Από δεξιά προς αριστερά: Μάριος Στανυρίδης, Δημήτρης Νικολαΐδης, Βαρνάβας Αρτεμίου, Παναγιώτης Κυριάκου, Χρυσάνθος Κυριάκου, Νεοπτόλεμος Λεντής.



Από αριστερά προς δεξιά: Νίκος Σεργίδης, Ανδρέας Μοτίτης, Νίκος Αριστοτελούς, Γιάκης Ιακωβίδης, Γιαννάκης Χάλλας, Παναγιώτης Θεοδώρου, Κυριάκος Γρηγοράς, Νίκος Τσαρτελλής.

Η ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΣΥΝΑΞΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗΤΗΡΙΑ ΚΟΚΚΙΝΟΤΡΙΜΙΘΙΑΣ

Του προέδρου των Συνδέσμων Πολιτικών Κρατουμένων Γιάννη Σπανού

Με τη συμμετοχή εκατοντάδων λαού απ' όλη την ελεύθερη Κύπρο, οι Πολιτικοί Κρατούμενοι ΕΟΚΑ πραγματοποίησαν την ετήσια, παγκύπρια σύναξή τους, στους μουσειακούς χώρους του Στρατοπέδου Συγκεντρώσεως Κοκκινοτριμιθιάς. Στον εκκλησιασμό στο εκκλησάκι του Αγίου Ελευθερίου και στην αίθουσα Ελλάδος παρέστησαν και οι υποψήφιοι για την προεδρία της Κύπρου Νίκος Αναστασιάδης και Σταύρος Μαλάς. Ο Γιώργος Λιλλήκας αντιπροσωπεύτηκε από το βουλευτή Ζαχαρία Κουλία. Την Ελλάδα αντιπροσώπευσε η προϊστάμενη του Γραφείου Τύπου και Επικοινωνίας της Ελληνικής Πρεσβείας δρ. Αικατερίνη Λάμπρου η οποία και απηύθυνε χαιρετισμό υπό τα χειροκροτήματα του κόσμου. Χαιρετισμούς απηύθυναν ο πρόεδρος του Συνδέσμου Πολιτικών Κρατουμένων Γιάννης Σπανός και ο πρόεδρος του ΣΙΜΑΕ Ανδρέας Πογιατζής. Ομιλητής ήταν ο Γιαννάκης Μάτσης που αναφέρθηκε αποκαλυπτικά σε πολιτικά λάθη κυβερνήσεων της Δημοκρατίας που απέκλεισαν τη δίκαιη λύση του εθνικού μας προβλήματος. Στην εκδήλωση αντιπροσωπεύτηκαν από τη μαθητιώσα νεότητά τους το Λύκειο Κουτσόφτα-Παναγίδα, με τη χορωδία υπό τη διεύθυνση της μουσικού Μαρίας

Λουκαΐδου και το Γυμνάσιο Κοκκινοτριμιθιάς με απαγγελία μαθητριών κατά διδασκαλία της Φιλολόγου Παναγιώτας Λεβέντη. Η όλη εκδήλωση έληξε με καταθέσεις δεκάδων στεφάνων και τον Εθνικό ύμνο.

Ο Χαιρετισμός του προέδρου του Συνδέσμου Πολιτικών Κρατουμένων κ. Γιάννη Σπανού:

... Σήμερα, 81η επέτειο της επανάστασης των Οκτωβριανών, σας καλωσορίζω στον τόπο όπου δοκιμάστηκε και νίκησε η ψυχή του Κυπριακού Ελληνισμού επί τετραετία. Όπου το μαρτύριο του αγωνιστή απετέλεσε την έπαλξη του απελευθερωτικού, ενωτικού μας αγώνα και η Ελληνική σημαία έκλινε και χαιρετούσε την αγέραστη δόξα, που περιέλαμπρη αναπηδούσε από τα ολοκαυτώματα και τις αγχόνες, τους θαλάμους βασανιστηρίων και τις σκηνές των δραμάτων του αδάμαστου Λαού μας, για την τιμή του ανθρώπου και την ελευθερία της πατρίδας. Σήμερα, με επίγνωση του απομένοντος χρόνου των αγωνιστών και της δραματικής προτροπής «Θάρσει τ' αληθή λέγων ου σφάλλει ποτέ», χωρίς φόβο και πάθος, χωρίς αβρότητες και άκαιρες επιφυλάξεις, διακηρύσσουμε:

Στις 22 Φεβρουαρίου 1959, εμπιστευ-

τήκαμε την πατρίδα στην πολιτική. Πατρίδα υπερήφανη, ακμαία, αγωνιστική και θαυμαστή για τον ηρωισμό της. Δαυλό εμπνεύσεων για τα απελευθερωτικά κινήματα. Παρά τη διακήρυξη μας του Αυγούστου του 1958, ότι προτιμούμε να γίνουμε βορά των πολυβόλων παρά να υποχωρήσουμε στον Άγγλο κατακτητή, παρά το νικητήριο σθένος του λαού μας, **η πολιτική παρέκαμψε και την προειδοποίηση του Διγενή και τους όρκους και συμβιβάστηκε στη Ζυρίχη. Και με τους ηγεμονικούς εγωκεντρισμούς, τα μοιραία λάθη της ανεπάρκειας και την ολιγοψυχία, η πολιτική κατάντησε την πατρίδα έρμαιο του αγγλικού δόλου, του τουρκικού επεκτατισμού και μιας θλιβερής συνειδησιακής αποχαύνωσης, που παραλύει το αγωνιστικό νεύρο, υποχωρεί, ενδίδει και ενίοτε ρυμουλκείται από αλλότριες επιδιώξεις, αντίθετες προς τις απαιτήσεις του προδομένου κόσμου, ενώ ζοφερό επέρχεται το μέλλον.** Η πολιτική απομακρύνεται από την αντίσταση. Επιφέρει αναξιοκρατία και διαφθορά. Διχάζει. Απογυμνώνει την ψυχή της νεότητος. Χαλιναγωγεί την αξίωση. Αποχαλινώνει την απληστία. Συμβιβάζεται με τον ηθικό εκτραχηλισμό. Αλλοτριώνει τις ιδεολογικές δυνάμεις που κράτησαν όρθιο τον κόσμο μας στις τραμουντάνες των καιρών. Συμβιβάζει το ελληνικό αύριο με τα συμφέροντα της κατακλυσμιαίας πανσπερμίας των μεταναστευτικών κυμάτων. Συναλλάσσεται με τον εφιάλτη μετατροπής του Ελληνισμού σε μειονότητα. Σιωπά και

ενίοτε παραδέχεται την ιστορική διαστρέβλωση. Επιχειρεί απορίζωση της νεολαίας από τα ιδεώδη που άνδρωσαν τους πατέρες της. Εκείνους που δίδαξαν ότι η νεότης μπορεί ν' αγωνίζεται ακόμα και την κόλαση και να νικά στ' αλώνια των ηθικών συγκρούσεων με τον εχθρό. Επισημαίνονται εξουσίες που ενέχονται στη γλωσσική δολιοφθορά. Στην κοινωνική αποσάθρωση. Στην εθνική παρακμή. Στο χαλασμό του Έλληνα ανθρώπου. Στην εγκατάλειψη της παράδοσης και των επιταγών των μαρτύρων και των νεκρών μας.

.....

Οφειλή της νέας πολιτικής είναι η αποκατάσταση των ψυχικών ερειπίων και των απελευθερωτικών απαιτήσεων. Η απελευθέρωση της σκλάβας μας πατρίδας. Η αξίωση εφαρμογής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ζητούμε απεξάρτηση από την ξένη βούληση και ανάθεμα στην ξενοκρατία. Ζητούμε πνευματική αναγέννηση. Ανθρωπιά. Ήθος. Φιλότιμο. Αξιοπρέπεια στην πολιτική και κοινωνική ζωή. **Ζητούμε από την πολιτική να μας επιστρέψει την πατρίδα που της εμπιστευτήκαμε με τη διακοπή του αγώνα της ΕΟΚΑ.** Την Ελληνική πατρίδα για την οποία αγωνίστηκαν και οι πατέρες των υποψηφίων προέδρων και οι από αιώνων γενεές των προγόνων, που αναμένουν με τους ήρωες της ΕΟΚΑ εκπλήρωση των ιερών πόθων του Ελληνισμού.

ΣΤΑ ΚΡΑΤΗΤΗΡΙΑ

Του Άριστου Καψοσιδέρη

Στα Κρατητήρια εκρατούνταν οι αγωνιστές άνευ δίκης επ' αόριστο, γιατί όπως έλεγε το διάταγμα του Άγγλου Κυβερνήτη, «Είναι ύποπτοι ότι μετέχουν σε παράνομη οργάνωση που αγωνίζεται εναντίον της Αγγλίας» κ.λ.π. Υπήρχαν και άλλα Κρατητήρια, όπως της Πύλας, Περγάμου, Μάμμαρι, Πυροίου, Πολεμίου κ.α. Σ' όλη την Κύπρο υπήρχαν Κρατητήρια.

Την πρώτη ημέρα που οι Εγγλέζοι μετέφεραν ένα κρατούμενο στα Κρατητήρια, του έδιναν ένα αριθμό. Έτσι έχανε το όνομα του και όταν υπεύθυνοι των Κρατητηρίων ήθελαν κάποιον κρατούμενο, τον φώναζαν με τον αριθμό του από το μεγάφωνο. Μας καλούσαν για επισκέψεις, ή για τιμωρίες ψωμί-νερό.

Η ζωή στα Κρατητήρια ήταν μονότονη και ανιαρή. Συχνά οι κρατούμενοι διαμαρτύρονταν για την παράνομη κράτησή τους και οι κατακτητές τούς επέβαλλαν ανάλογες ποινές, όπως απαγόρευση επισκέψεων, τιμωρία ψωμί-νερό και άλλες. Παρά τις κακουχίες και ταλαιπωρίες, οι αγωνιστές κρατούμενοι ποτέ δεν λιποψύχησαν, ποτέ δεν υπέκυψαν. Ήταν πάντοτε περήφανοι.

Μάς διέκρινε επίσης η δύναμη της ψυχής, το απαράμιλλο σθένος, η πειθαρχία, η ελπίδα και η καρτερικότητα.

.....

Παντού ένοπλοι φρουροί νύχτα-μέρα. Τα βράδια οι ένοπλοι στρατιώτες από τους πύργους ελέγχου με τους δυνατούς προβολείς έλεγχαν όλη την περιοχή.

Από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης όπως τα έλεγαν οι Ναζί, παρά τα τόσα αυστηρά μέτρα, κάτω από τα μάτια τους έγιναν 9 δραπετεύσεις: Γεώργιος Μάτσης, Φώτης Πίττας κ.ά. Πάντοτε κάτω υπό τις εντολές και διαταγές του Διγενή.

Τίποτε δεν γινόταν χωρίς την έγκριση του Αρχηγού. Υπήρχε Επιτροπή Κρατουμένων που τα μέλη και ο Πρόεδρος της είχαν επαφή με την ΕΟΚΑ.

Αναφέρω 2 σημαντικά περιστατικά που δεν μπορούν να λησμονηθούν, ποτέ όσος χρόνος κι αν περάσει.

Τη μεγάλη εξέγερση των πολιτικών κρατουμένων στα Κρατητήρια Κοκκινοτριμιθιάς τη Μεγάλη Πέμπτη του Απριλίου του 1958. Κατόπιν εντολής της Οργάνωσης σε 10 λεπτά τα Κρατητήρια εφλέγοντο. Πήραμε οδηγίες να

τα κάψουμε όλα, διαμαρτυρόμενοι για την κράτησή μας άνευ δίκης και επ' αόριστον. Και ήταν εκείνη η νύχτα που οι Εγγλέζοι μας λιθοβολούσαν στις τσίγγινες παράγκες και δεν μας άφηναν να κοιμηθούμε. Αλλά οι πέτρες έρχονταν και πάνω μας γιατί ούτε πόρτες υπήρχαν ούτε παράθυρα.

Εκείνη τη νύχτα οι Εγγλέζοι εισέβαλαν λυσσασμένοι και αγανακτισμένοι και ζητούσαν και απαιτούσαν εκδίκηση. Δεν το χώνεψαν γιατί επαναστατήσαμε. Ήταν τότε που εγώ κτυπήθηκα άγρια γιατί δεν έλεγα Sir (Σερ) σε ό,τι με ρωτούσε ο Άγγλος αξιωματικός. Δεν μπορώ να λησμονήσω τη θηριώδη συμπεριφορά των Άγγλων στρατιωτών, που όρμησαν μέσα στη τσίγκινη παράγκα και άρχισαν να μας κτυπούν, να υβρίζουν, να βασανίζουν.

Ήταν τότε που ο κρατούμενος ιατρός Ηρόδοτος Νικολαΐδης με αρ. 127 όταν μας λιθοβολούσαν φώναξε σε μένα να τον βοηθήσω: «Ρε Καψοσιδέρη βοήθα με ρε».

.....

Τον Νοέμβριο του 1957 με μετέφεραν στο Χ διαμέρισμα των Κρατητηρίων. Εκεί όπως μας είπαν θα μας ανακρίνουν ξανά και πιθανόν να μας απολύσουν.

Ο ανακριτής τότε μού είπε: «Φύγε και αύριο θα απολυθείς».

Επέστρεψα στο θάλαμό μου και είπα

στους φίλους και συγκροτούμενους μου ότι αύριο απολύομαι.

Πράγματι την επόμενη το μεγάφωνο φώναξε τον αριθμό μου D.P. 1425 να ετοιμαστώ για απόλυση.

Πήγα με ένα μικρό βαλιτσάκι με 2-3 ρούχα που είχα, αποχαιρέτησα φυσικά τους κρατούμενους και τους υποσχέθηκα ότι θα έρθω να τους επισκεφθώ. Όταν πήγα στα γραφεία, με πλησίασαν 2 στρατιώτες, μού φόρεσαν χειροπέδες και με έρριξαν σε κλειστό αυτοκίνητο. Δεν με απόλυσαν αλλά με μετέφεραν στα Κρατητήρια Πύλας.

Μόλις έφθασα στα Κρατητήρια Πύλας από τους διαδρόμους με χαιρετούσαν παλιοί φίλοι, γνωστοί, άγνωστοι, συναγωνιστές. Χαιρέτησα τον εξάδελφο μου Παύλο Στόγκο και μετά με έσπρωξε ο φρουρός να προχωρήσω προς το θάλαμο του D διαμερίσματος.

Είπα στον φρουρό Εγγλέζο: «Άσε με ήσυχο, θα χαιρετήσω τον συγγενή μου». Έγραψε το νούμερο μου 1425 για να με καταγγείλει. Πράγματι, σε λίγα λεπτά το μεγάφωνο με καλούσε με τον αριθμό μου να πάω αμέσως στο γραφείο του Διοικητή του Στρατοπέδου Πύλας.

Πήγα και μού είπε ο Διοικητής: «Επειδή δεν άκουσες τον φρουρό και τον έσπρωξες, θα σε τιμωρήσω».

Τού είπα: «Εγώ δεν τον έσπρωξα, αυτός με έσπρωξε».

Μου είπε: «Δεν σε πιστεύω και επειδή είσαι και επικίνδυνο πρόσωπο θα σε τιμωρήσω.

Τρεις μέρες σε απομόνωση ψωμί-νερό».

Του είπα: «Πόσες μέρες;» Απάντησε: «Τρεις, 3».

Του απάντησα δείχνοντας με τα δάχτυλα μου: «Κάμε τες 6, six».

Και μου είπε θυμωμένα: «Αφού θέλεις 6, μείνε 6».

.....

Η εφημερίδα «Το Έθνος», στις 30/11/57 δημοσίευσε το περιστατικό και ανέφερε ότι είμαι γνωστός ταραχοποιός.

.....

Η ζωή μας στα Κρατητήρια ήταν ένας

συνεχής αγώνας με σθένος, παλληκαριά και περηφάνια για λευτεριά, παρά το ό,τι ήμασταν μέσα στα διπλά-τριπλά συρματοπλέγματα. Και αντέξαμε, δεν λιποψυχήσαμε ποτέ.

Έχουμε ιερό καθήκον και υποχρέωση να τιμούμε τους ιστορικούς αυτούς χώρους και να φέρουμε στη μνήμη μας εκείνο τον ιστορικό και ανεπανάληπτο αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-1959 καθώς και την ανεκτίμητη προσφορά όλων των αγωνιστών.

Γιατί εκείνος ο αγώνας ήταν ένας αγώνας που νίκησε τον φόβο.

Ήταν ένας αγώνας που νίκησε τον χρόνο.

Ήταν ένας αγώνας που νίκησε τον ΘΑΝΑΤΟ.



Κρατητήρια Κοκκινότριμιθιάς

Τρισάγιο ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΗΡΩΩΝ

Οι Σύνδεσμοι Αγονιστών Ε.Ο.Κ.Α τιμώντας τους ήρωές μας τέλεσαν στις 8 Αυγούστου τρισάγιο στα φυλακισμένα μνήματα στη μνήμη των απαγχονισθέντων ηρώων μας Ανδρέα Ζάκου, Ιάκωβου Πατάτσου και Χαρίλαου Μιχαήλ.

Τρισάγιο τέλεσαν επίσης στον ίδιο

χώρο στις 21 Σεπτεμβρίου για τους απαγχονισθέντες ήρωές μας Στέλιο Μαυρομάτη, Ανδρέα Παναγίδη και Μιχαήλ Κουτσόφτα.

Επίσης προγραμματίζεται το τρισάγιο στα Φυλακισμένα Μνήματα του ήρωα του Πενταδακτύλου Κυριάκου Μούτση, που θα γίνει στις 19 Νοεμβρίου.

ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΑ ΜΝΗΜΑΤΑ



ΒΑΡΥΣΗΜΑΝΤΑ ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ

Από το βιβλίο του Ευθύμιου-Μίμη Βασιλείου «Οδοιπορικό Ελευθερίας»

09 ΙΟΥΛΙΟΥ 1821:

Οι Τούρκοι απαγχόνισαν τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Κυπριανό και τον Αρχιδιάκονο Μελέτιο και αποκεφάλισαν τον Επίσκοπο Πάφου Χρυσάνθο, τον Κιτίου Μελέτιο και τον Κυρηνείας Λαυρέντιο.

09 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1956:

Οι Βρετανοί αποικιοκράτες απαγχόνισαν στις Κεντρικές Φυλακές Κύπρου τους αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α Ανδρέα Ζάκο, Ιάκωβο Πατάτσο και Χαρίλαο Μιχαήλ.

22 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1954:

Μεγάλο συλλαλητήριο στη Λευκωσία με αίτημα την Ένωση της Κύπρου με τη μητέρα Ελλάδα. Ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ΄ έκαμε την πιο επαναστατική ομιλία του που έμεινε γνωστή ως «ο όρκος της Φανερωμένης».

02 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1958:

Το ολοκαύτωμα του Λιοπετρίου. Οι καταζητούμενοι αντάρτες της Ε.Ο.Κ.Α. Ανδρέας Κάρυος, Φώτης Πίττας, Ηλίας Παπακυριακού και Χρίστος Σαμάρας,

προδόθηκαν και περικυκλώθηκαν από τα βρετανικά στρατεύματα. Έδωσαν σκληρή μάχη και ύστερα από τον εμπρησμό του Αχυρώνα όπου ήταν ταμπουρωμένοι, έκαμαν έξοδο και σκοτώθηκαν από τους βρετανούς.

21 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1956:

Απαγχονίστηκαν από τους βρετανούς στις Κεντρικές Φυλακές Κύπρου, οι αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α. Στέλιος Μαυρομάτης, Ανδρέας Παναγίδης και Μιχαήλ Κουτσόφτας.

21 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1931:

Αγανακτισμένοι οι ελληνοκύπριοι από τη συνεχή απόρριψη της Ένωσης, πορεύθηκαν αυθόρμητα προς το Κυβερνείο και το έκαψαν. Οι βρετανοί σκότωσαν τον Ονούφριο Κληρίδη και άλλους, έκαμαν συλλήψεις, φυλάκισαν, εκτόπισαν, εξόρισαν γνωστούς αγωνιστές της Ένωσης και επέβαλαν δικτατορία με απώτερο στόχο τον αφελληνισμό της Κύπρου.

26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1954:

Ανήμερα του Αγίου Δημητρίου ο συνταγματάρχης Γεώργιος Γρίβας,

μετέπειτα Διγενής, αναχώρησε μυστικά από την Ελλάδα για να αναλάβει τον απελευθερωτικό αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α στην Κύπρο.

28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940:

Το ΟΧΙ του Μεταξά και όλων των Ελλήνων, όπως και το εθνικό έπος που το ακολούθησε, καθοδηγεί πάντα τον απανταχού ελληνισμό. Απ' αυτό αντλούμε μηνύματα ενότητας, ομοψυχίας και φιλοπατρίας.

10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1954:

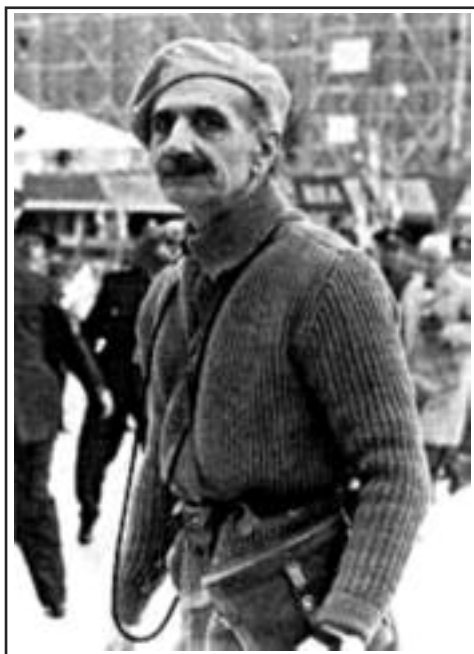
Ο αρχηγός Διγενής έφθασε στην Κύπρο με το «ΣΕΙΡΗΝ» και έβαλε αμέσως μπροστά τις προπαρασκευαστικές ενέργειες για τον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. Κυκλοφορούσε με το όνομα Νίκος Πέτρου, ηλεκτρολόγος το επάγγελμα.

19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1958:

Το ολοκάτωμα του Κυριάκου Μάτση. Βρισκόταν τότε στο κρησφύγετό του στο Δίκωμο. Προδόθηκε. Οι βρετανοί άνοιξαν το στόμιο του κρησφυγέτου και τον κάλεσαν ονομαστικώς να παραδοθεί. «Αν θα βγω θα βγω πυροβολώντας» απάντησε και διέταξε τους συντρόφους του να βγουν. Με την έξοδό τους του έρριξαν χειροβομβίδες και τον κατακρεούργησαν.

11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1955:

Στις 11 του Δεκέμβρη του 1955, προδόθηκε το λημέρι του Διγενή στα Σπήλια, οπότε μεγάλες δυνάμεις βρετανικού στρατού, οργάνωσαν επιχείρηση σύλληψης ή θανάτου του. Ο Αρχηγός με ψυχραιμία και με μεγάλη στρατηγική ικανότητα και μαεστρία, αντιμετώπισε την κατάσταση δίνοντας οδηγίες ενέργειας στην ομάδα του, και ιδιαίτερα στον Γρηγόρη Αυξεντίου, η παλληκαριά του οποίου έσωσε την κατάσταση, προκαλώντας σύγχυση μεταξύ των βρετανικών δυνάμεων που αλληλοσκοτώνονταν για αρκετή ώρα. Έτσι τόσο ο Αρχηγός όσο και η ομάδα του κατάφεραν να διαφύγουν χωρίς καμιά απώλεια.



ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
2012-2013

- 13 Νοεμβρίου: Οι βρετανικές αντιδράσεις-αντίμετρα. Εισηγητής: Ανδρέας Κάρνος, διδάκτωρ Ιστορίας.
- 11 Δεκεμβρίου 2012: Πολιτικά γεγονότα από τον Απρίλιο του 1955 μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου 1956. Εισηγητής: Άγγελος Συρίγος.
- 15 Ιανουαρίου: Τριμερής. Εισηγητής: Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών.
- 19 Φεβρουαρίου: Σεπτεμβριανά. Εισηγητής: Γιώργος Αγγελετόπουλος, Υπουργείο Εξωτερικών Ελλάδας.
- 19 Μαρτίου: Συνομιλίες Χάρτινγκ-Μακαρίου. Οκτώβριος 1955 μέχρι τέλος Φεβρουαρίου 1956. Εισηγητής: Νίκος Χριστοδουλίδης, Υπουργείο Εξωτερικών Κύπρου.
- 14 Μαΐου: Προσφυγές στα Ηνωμένα Έθνη. Εισηγητής: Χριστόδουλος Πασιαρδής, πρώην Υπουργός Άμυνας.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΩΝ ΧΡΥΣΩΝ ΚΑΙ ΑΣΗΜΕΝΙΩΝ ΜΕΤΑΛΛΙΩΝ

Το Ίδρυμα Απελευθερωτικού Αγώνα ΕΟΚΑ 1955-1959 εξέδωσε αριθμό χρυσών και αργυρών αναμνηστικών μεταλλίων με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 60 χρόνων από τη σύσκεψη της 7ης Μαρτίου 1953 στην Αθήνα και την απόφαση για έναρξη του Απελευθερωτικού Αγώνα της ΕΟΚΑ.

Η έκδοση αποτελείται από 500 χρυσά και 500 αργυρά υποδειγματικά μετάλλια, σε πολυτελή θήκη.

Το σχέδιο της εμπρόσθιας όψης τόσων των χρυσών όσων και των αργυρών συμβολίζει τα ακόλουθα:

Εμπρόσθια όψη:

Η Ελευθερία αγκαλιάζει τους αγωνιστές της ΕΟΚΑ, που έφεραν στην Κύπρο την απελευθέρωση και την οδήγησαν στην ευρωπαϊκή Ένωση.



Οπίσθια όψη:

Το κεφάλι της Ελευθερίας και το περιστέρι της ειρήνης πλαισιώνονται από τα δώδεκα αστέρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αναγράφεται επίσης ο εκδότης του μεταλλίου «ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ ΕΟΚΑ 1955-1959»

Οι ενδιαφερόμενοι προτρέπονται να υποβάλουν έγκαιρα τις αιτήσεις τους.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστέλλονται στα Γραφεία του Ιδρύματος Απελευθερωτικού Αγώνα ΕΟΚΑ 1955-1959, οδός Προδρόμου 40, 2063 Στρόβολος (τηλ. 22305001, στον κ. Γιαννάκη Χαραλάμπους).



Αλησμόνητα τραγούδια της Ε.Ο.Κ.Α.
από τη συλλογή του πολιτικού κατάδικου
Ανδρέα Μοτίτη από τη Λάρνακα

ΕΜΠΡΟΣ ΜΕ ΠΙΣΤΗΝ

Εμπρός με σύμβολο το Σταυρό μας
και αρχηγό μας τον Διγενή
για να συντρίψουμε τον εχθρόν μας
να ελευθερώσουμε τούτη τη γη.

Εμπρός με πίστην προς την Ε.Ο.Κ.Α.
και τα λεβέντικα της παιδιά
που πολεμάνε για την πατρίδα
και την γλυκιά-γλυκιά μας Λευτεριά.

Εμπρός με θάρρος που δεν πτοείται
από των Άγγλων τις απειλές

από του Φουτ τις δωροδοκίες
και από των Τούρκων τις άγριες
φωνές.

Μέσ' την ψυχήν μας ειν' ριζωμένο
τόχουμε γράψει όλοι βαθιά
ή να πεθάνουμε ή να χαρούμε
μέσα στην Κύπρο την ελευθεριά.

Στίχοι Νίκου Κόσιη

ΤΟ ΜΗΝΗΜΑ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

Νησί μας γαλανόλευκο
της μάνας σου καμάρι
Κύπρος σκλάβα πεντάμορφη
κοπέλα γαλανή.

Το μήνημα της Λευτεριάς
θα λιώσει το σκοτάδι
και θα σκορπίσει ολόγυρα
της Ένωσης το φως.

Τότε θα σπάσουν τα δεσμά
που δέσμια σε κρατούνε
και θα προβάλεις Λεύτερη
για πάντα Ελληνική.



ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

Στίχοι: Ιωάννης Κατσούλης και Ιωάννης Μάσσος,
καθηγητές στο Γυμνάσιο Ευρύχου

Προσαρμογή σε παλιό Ελληνικό Τραγούδι

Είμαστε όλοι παιδιά της ΕΟΚΑ
ατσαλένια έχουμε κορμιά
— Για την Κύπρο μας όλοι να πολεμάμε
και να πέφτουμε με θάρρος στη φωτιά — (δισ)

Έλα μάνα δώσμου την ευχή σου
για νανέβω ψηλά εις τα βουνά
— και σαν πέσω κάποια μέρα μέσ' την μάχη
θα φωνάξω Ένωση και Λευτεριά — (δισ)

Λευτεριά έλα δω για ν' αγκαλιάσεις
και της Κύπρου τα ηρωικά παιδιά
— που γιασένανε και πάλιν πολεμάνε
γιατί σέχουνε βαθιά με στην καρδιά — (δισ)

ΣΑΝ ΠΕΘΑΝΩ

Σαν πεθάνω ρε λεβέντες (3)
Στου πολέ - στου πολέμου τη φωτιά.
Θάψετέ με ανταρτάκια (3)
της ΕΟ- της ΕΟΚΑ τα παιδιά.
Για σεντόνι βάλετέ μου (3)
μια σημαί- μια σημαία Ελληνική.
Για σημάδι βάλετέ μου (3)
ένα πε- ένα πέτρινο σταυρό.
Μ' άσπρα γραμμένο (3)
τόνομά- τόνομά μου λοχαγός.
Της μητρος θε να πείτε (3)
νάρχεται νάρχεται κάθε πρωί.
Μαύρα δάκρυα να χύνει (3)
μέσ' το μνή- μέσ' το μνήμα το βαθύ.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ Μ. ΔΡΑΚΟΥ

Αιμίλιος Πατσαλίδης - κρατητ. Κοκκινοτριμιθιάς

*Από τη Λεύκα το χωριό γενναίο παλληκάρι
Μάρκος ο Δράκος ξεκινά αντάρτης για να πάει
Το όνομά του άλλαξε, Λυκούργος ονομάσθη
κι' υπαρχηγός του Διγενή. αμέσως διετάχθη.*

*Ήταν ημέρα Σάββατον δεκαενιά Γενάρη
που έπεσε μαχόμενος γενναίο παλληκάρι*

*Σαν τέτοια ώρα στο βουνό ο Δράκος πληγωμένος
μέσ' τα νερά του αυλακιού ήτανε ξαπλωμένος.*

*Ποιός σου το παραλάλησε Δράκο μου να πεθάνεις
και να ταφείς στις κεντρικές χωρίς ένα στεφάνι.*

*Βουνά μεν πρασινίσετε πουλιά μην κελαηδήτε
γιατί ο Δράκος πέθανε, στα μαύρα να ντυθείτε.*



*Από αριστερά προς δεξιά:
Σόλων Μαρδαπίττας
Ανδρέας Νικολάου
(Αγγλίσιδες)
Σταύρος Νεοκλέους
Ανδρέας Ομήρον Μοτίτης
Αντης Λεοντιάδης
Κεντρικές Φυλακές
Λ/σίας Block-9 - 1958*

Πατρίδα μου Κύπρος

Του Φρίξου Ιωαννίδη (Πολιτικού Κρατούμενου),
Προέδρου της Ελληνορθόδοξου κοινότητας Ιρλανδίας και Διευθυντή των
Νεοελληνικών Σπουδών στο University College Dublin 1967-2005.

*Πατρίδα μου Κύπρος
γλυκειά μου πατρίδα
σαν σένα δεν είδα
στο κόσμο καμιά.*

*Στο πλάι σου πάντα
η δόξα βαδίζει,
και φύλλα σκορπίζει
της δάφνης παντού.*

*Χριστέ μου, το φως Σου
ας μένει κοντά της
λαμπρός παραστάτης
σε κάθε στιγμή.*

*Κι ας φέρνει αιώνια
η μάνα Ελλάδα
της δόξας τη δάδα
σε όλη τη γή.*



Αξέχαστη αγαπημένη

του Γεώργιου Μ. Ταμάσσιου
Λευκωσία 15.7.2012

Κερήνεια μας, πόλη αξέχαστη,
του Πράξανδρου κόρη αγαπημένη,
σ' όλον τον κόσμο ξακουστή,
της Κύπρου μας καμάρι.

Τώρα Κερήνεια μένεις βουβή,
αβοήθητη, μονάχη και στενάξεις,
αφού το βόλι του κατακτητή,
ύπουλα, σε λάβωσε στην πλάτη.

Τώρα οι λεμονιές ξεράθηκαν
και δεν μωσχολοούν,
τα περιβόλια ερήμωσαν
και οι πηγές στερέψαν.

Τώρα τ' αηδόνι σώπασε
και δεν κελαηδάει
και πια δεν ακούγεται
η σπάνια μελωδική φωνή του.

Τώρα στις μαύρης νύκτας τη σιωπή,
σ' απέραντο σκοτάδι,
μόνο του γκιώνη ακούγεται,
η άχαρη και θλιβερή φωνή του.

Τώρα χωρίς εσέ Κερήνεια μας,
τα πάντα εσιγήσαν,
οι πόθοι και οι καημοί,
τα όνειρα εσβήσαν.

Ο πόνος μας αβάστακτος,
τα δάκρυα ποτάμι,
μόνη ελπίδα ο Θεός,
ν' ανταμωθούμε πάλι.



Επικήδειος λόγος ΕΛΕΝΗΣ ΜΥΛΩΝΑ

του Ρένου Κυριακίδη
7.9.2012, Γαλάτα

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα στον ιερό τούτο χώρο για να προπέμψουμε στην αιωνία της κατοικία την μάνα του ηρωομάρτυρα Χρύσανθου Μυλωνά τη μάνα της Γαλάτας τη μάνα της Κύπρου, την πλήρη ημερών αείμνηστη Ελένη Μυλωνά ηλικίας 101 χρόνων.

.....

Είμαστε βέβαιοι ότι η ηρωοτόκος μάνα Ελένη Μυλωνά συνάντησε επιτέλους τον γιο της, τον αγαπημένο της Χρύσανθο και είναι πια σφιχταγκαλιασμένοι, ... μ' όλη τη θέρμη των ψυχών τους

στον ευλογημένο χώρο των πνευμάτων.

.....

Αείμνηστη ηρωοτόκε μάνα Ελένη Μυλωνά, όλοι όσοι βρισκόμαστε στον ιερό τούτο χώρο, αγωνιστές της Ε.Ο.Κ.Α., φίλοι, χωριανοί, συγγενείς, παιδιά, εγγόνια και δισέγγονα, ευχόμαστε από τα βάθη της ψυχής μας αιωνία να είναι η μνήμη σου και ανάλαφρο το χώμα της Γαλάτας που θα σε σκεπάζει.



Χρύσανθος Μυλωνάς

ΟΙ ΙΣΤΙΟΠΛΟΟΙ ΤΙΜΟΥΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α

Με πρωτοβουλία των Ναυτικών Ομίλων Λεμεσού και Αμμοχώστου και με την έγκριση και στήριξη της Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής και της Κυπριακής Ιστιοπλοϊκής Ομοσπονδίας, οργανώθηκαν την Κυριακή 30 Σεπτεμβρίου οι Ιστιοπλοϊκοί Αγώνες «Αγώνες Ελευθερίας» προς τιμήν του Αγώνα της ΕΟΚΑ και εις μνήμη των Αγωνιστών της.

Τους Αγώνες αθλοθέτησαν το Ίδρυμα Απελευθερωτικού Αγώνα ΕΟΚΑ, οι Σύνδεσμοι Αγωνιστών ΕΟΚΑ, το Μέγαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ και άλλα οργανωμένα σύνολα και άτομα.

Την απονομή των επάθλων έκαμε ο Πρόεδρος της Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής κύριος Ουράνιος Ιωαννίδης και ο Πρόεδρος του Ναυτικού Ομίλου Λεμεσού κύριος Τοτός Θεοδοσίου.



Παλαιοί πολεμιστές της
Γάφης του Αποίλιου του
1941

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΙΣΩΠΟ

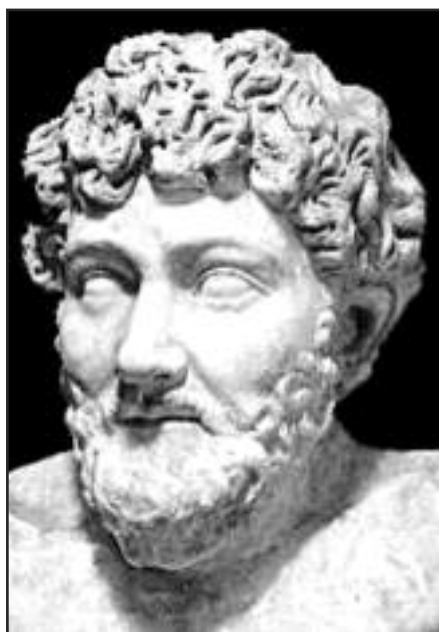
Έρευνα Μίμη Βασιλείου

Αθηναίος Χρεωφειλέτης

Στην Αθήνα ένας άνθρωπος που είχε ένα χρέος και ο δανειστής του ζητούσε την εξόφλησή του, στην αρχή τον παρακαλούσε να του δώσει κάποια χρονική παράταση, λέγοντάς του ότι έχει οικονομικές δυσκολίες. Επειδή όμως δεν μπορούσε να τον πείσει, έφερε στην αγορά το μόνο γουρούνι που είχε και προσπαθούσε να το πουλήσει μπροστά στον δανειστή του. Όταν πήγε κοντά του κάποιος αγοραστής και τον ρωτούσε αν το γουρούνι γεννοβολάει, εκείνος του είπε ότι όχι μόνο γεννοβολάει, αλλά και με

παράξενο τρόπο· δηλαδή κατά τα Ελευσίνια μυστήρια γεννάει θηλυκά και κατά τα Παναθήναια αρσενικά. Όταν αυτός παραξενεύτηκε με ό,τι άκουσε, ο δανειστής τού είπε: «Μην παραξενεύεσαι· διότι αυτό θα σου γεννήσει και κατσίκια κατά τα Διονύσια».

Η διήγηση δείχνει ότι πολλοί, για να κερδίσουν προσωπικά, δε διστάζουν να ψευδομαρτυρήσουν και να υποστηρίξουν πράγματα που είναι αδύνατο να γίνουν..

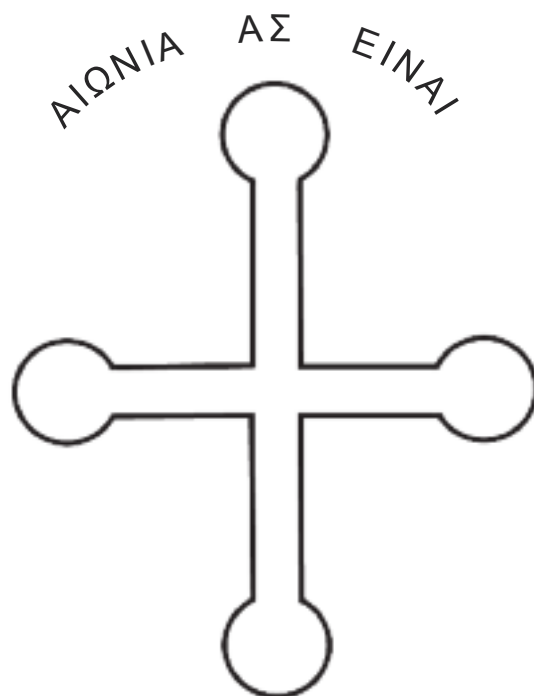


ΘΑΝΟΝΤΕΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΜΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΟΝΟΜΑ	ΕΤΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
16/6/2012	Ανδρέας Αζίνας	85 ετών	Χλώρακα
17/6/2012	Κορνήλιος Κυριακίδης	75 ετών	Αγ. Δημήτριος Πάφου
23/6/2012	Ανδρέας Φιλίππου Θεοδώρου	73 ετών	Παλλουριώτισσα
23/6/2012	Νεόφυτος Σάββα	82 ετών	Φιλούσα Πάφου
25/6/2012	Κούλλα Ελευθεριάδου	88 ετών	Άγιοι Ομολογητές
27/6/2012	Άνθιμος Μιχαήλ Σαμπάτης	71 ετών	Κώμα του Γιαλού
28/6/2012	Θεογνωσία Ανδρέα Χουβαρτά	83 ετών	Πέλαπαις
3/7/2012	Μιχαλάκης Νεοφυτίδης		Λευκωσία
4/7/2012	Ζήνα Κάνθερ	85 ετών	Τάλα Πάφου
5/7/2012	Σωτήρης Χαραλάμπους Μυλωνά	96 ετών	Γαληνή
5/7/2012	Ιωάννης Σάββα Χαραλάμπους	81 ετών	Κάρμι Κυρηνείας
12/7/2012	Κώστας Στυλιανού	83 ετών	Χαντριά
18/7/2012	Αντώνης Γερασίου	77 ετών	Ακανθού
24/7/2012	Αργύρης Θεοφάνους	76 ετών	Στρόβολος
24/7/2012	Στέλιος Ξαπόλυτος	87 ετών	Γαληνή
27/7/2012	Παναγιώτης Θεοδώρου	73 ετών	Λάρνακα
29/7/2012	Λεύκιος Ροδοσθένους	85 ετών	Αρμίνου Πάφου
29/7/2012	Αρτέμης Αναστάση	89 ετών	Βατυλή
29/7/2012	Αλισαβού Νεοφύτου Καλαϊτζή	89 ετών	Κάθηκας
3/9/2012	Κώστας Παπαευτυχίου	90 ετών	Διόριος
4/9/2012	Ελένη Μυλωνά	101 ετών	Γαλάτα
5/9/2012	Χαράλαμπος Διασίδη Ιωσήφ	89 ετών	Κάτω Πύργος Τυλληρίας
8/9/2012	Ανδρέας Βασιλείου	70 ετών	Πάνω Δευτερά
14/9/2012	Λουκάς Θωμά	83 ετών	Λύμπια
18/9/2012	Βασιλού Μ. Ζήνωνος	83 ετών	Χοιροκοιτία
23/9/2012	Κλείτος Γεωργίου	72 ετών	Τύμπου
6/10/2012	Μιχάλης Χ΄' Ανδρέου	76 ετών	Κ. Δερύνεια
12/10/2012	Παναγιώτης Ιωάννου Σολωμού	73 ετών	Σκυλλούρα
15/10/2012	Νίτσα Γιακουμή Χριστοδούλου	69 ετών	Λάπαθος

ΘΑΝΟΝΤΕΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΜΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΟΝΟΜΑ	ΕΤΩΝ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
21/10/2012	Δημήτρης Κουγιάλης	72 ετών	Δευτερά
23/10/2012	Πέτρος Νεοφύτου	83 ετών	Λάρνακας Λαπήθου
24/10/2012	Απόστολος Αποστολίδης	75 ετών	Άγ. Θεόδωρος Λάρνακας
25/10/2012	Φώτης Κ. Ιακωβίδης	89 ετών	Λεμεσός
27/10/2012	Γιαννούλα Παπασταύρου	94 ετών	Αγία Βαρβάρα Λεκωσίας
27/10/2012	Ανδρέας Χρ. Έλληνας	77 ετών	Άγιος Επίκτητος Κερύνειας
27/10/2012	Ευάγγελος Κοτζιάπαση	79 ετών	Μάμμαρι
15/11/2012	Ανδρούλα Ιωάννου Πάνισερ	85 ετών	Καϊμακλί
15/11/2012	Φίλιππος Παναγή Σιαήλας	73 ετών	Δάλι
18/11/2012	Παύλος Νικολάου	87 ετών	Λάγια



Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥΣ

Χριστουγεννιάτικο μήνυμα	3
Οι βασανιστές των Αγωνιστών ενώπιον της δικαιοσύνης	4
Ο ρόλος της Εκκλησίας στον απελευθερωτικό αγώνα	5
Ο Υψηλάντης για τους ξένους	9
Η Ελλάς των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών	10
Ο Καποδίστριας και η εκπαίδευση	15
Οι Βαλκανικοί πόλεμοι και η Κύπρος	17
Οι νεομάρτυρες του Παραλμινίου	18
Ο Άγιος Δημήτριος	23
Ακόμα ένα ιστορικό έγκλημα κύριε Χριστόφια	26
Προς όλα τα πολιτικά κόμματα	27
Η ανάγκη της ιστορικής διαύγειας	28
Βασικοκυτταρικά καρκινώματα	30
Προστατευτείτε από τις κλοπές	32
Ολυμπιακοί Αγώνες	34
Η 9η κρουαζιέρα των Συνδέσμων μας	50
Με την ΕΛ.ΔΥ..Κ ΤΟΥ 1974	55
Εκδήλωση προς τιμή του ηρωοτόκου δήμου Κυθρέας	57
Απονομή πλακετών στους αποδράσαντες Πολιτικούς Καταδίκους	59
Εκδήλωση Αμμοχωστιανών στις Αγγλίσιδες	63
Εκδήλωση Φίλων του Μελάθρου στη Λευκωσία	65
Εκδήλωση Πολιτικών Καταδίκων στη Λάρνακα	66
Παγκύπρια σύναξη των Πολιτικών Κρατουμένων	67
Στα Κρατητήρια	69
Στα Φυλακισμένα Μνήματα	72
Βαρουσήμαντα επετειακά (Ιούλιος-Δεκέμβριος)	73
Πρόγραμμα Ακαδημίας Ιστορικών Σπουδών του ΙΔ.Α.Α.Ε	75
Αναμνηστικά μετάλλια του ΙΔ.Α.Α.Ε	76
Αλησμόνητα τραγούδια - ποιήματα της Ε.Ο.Κ.Α	77
Επικήδειος Ελένης Μυλωνά	82
Οι ιστιοπλόοι τιμούν τον αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α	83
Από τον Αίσωπο	84
Θανόντες συναγωνιστές μας	85

